

2023/2225

30.10.2023

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2023/2225

z dnia 18 października 2023 r.

w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę 2008/48/WE

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 114,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE ⁽³⁾ ustanowiono na poziomie Unii przepisy dotyczące umów o kredyt konsumencki.
- (2) W 2014 r. Komisja przedstawiła sprawozdanie z wykonania dyrektywy 2008/48/WE. W 2020 r. Komisja przedstawiła drugie sprawozdanie z wykonania tej dyrektywy oraz dokument roboczy służb Komisji z wynikami oceny sprawności i wydajności regulacyjnej tej dyrektywy, obejmującej szeroko zakrojone konsultacje z odpowiednimi zainteresowanymi stronami.
- (3) Z tych sprawozdań i konsultacji wynika, że dyrektywa 2008/48/WE okazała się częściowo skuteczna pod względem zapewnienia wysokich standardów ochrony konsumentów i wspierania rozwoju jednolitego rynku kredytów oraz że cele te są nadal istotne. Powody, dla których ta dyrektywa była tylko częściowo skuteczna, wynikają zarówno z samej dyrektywy, na przykład z nieprecyzyjnego sformułowania niektórych artykułów, jak również z czynników zewnętrznych, takich jak zmiany wynikające z transformacji cyfrowej, praktyczne stosowanie i egzekwowanie przepisów w państwach członkowskich, a także z faktu, że niektóre aspekty rynku kredytów konsumenckich nie zostały objęte zakresem tej dyrektywy.
- (4) Transformacja cyfrowa przyczyniła się do zmian na rynku, których nie przewidziano w momencie przyjęcia dyrektywy 2008/48/WE. W wyniku szybkiego postępu technologicznego, który nastąpił od czasu przyjęcia tej dyrektywy, doszło bowiem do znaczących zmian na rynku kredytów konsumenckich, zarówno po stronie podaży, jak i popytu, takich jak pojawienie się nowych produktów oraz ewolucja zachowań i preferencji konsumentów.
- (5) Nieprecyzyjne sformułowanie niektórych przepisów dyrektywy 2008/48/WE, umożliwiające państwom członkowskim przyjmowanie rozbieżnych przepisów wykraczających poza przepisy przewidziane w tej dyrektywie, doprowadziło do rozdrobnienia ram regulacyjnych w całej Unii w odniesieniu do szeregu aspektów umów o kredyt konsumencki.
- (6) Sytuacja faktyczna i formalna wynikająca z tych różnic między krajami prowadzi w niektórych przypadkach do zakłóceń konkurencji między kredytodawcami w Unii i stwarza przeszkody dla rynku wewnętrznego. W takiej sytuacji konsumenci mają ograniczone możliwości korzystania z coraz szerszej oferty kredytów transgranicznych, co do której oczekuje się, że będzie dalej rozwijać się w wyniku transformacji cyfrowej. Konsekwencją takich zakłóceń i ograniczeń może być z kolei ograniczony popyt na towary i usługi. Sytuacja ta prowadzi również do nieodpowiedniego i niespójnego poziomu ochrony konsumentów w całej Unii.

⁽¹⁾ Dz.U. C 105 z 4.3.2022, s. 92.

⁽²⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 12 września 2023 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 9 października 2023 r.

⁽³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U. L 133 z 22.5.2008, s. 66).

- (7) W ostatnich latach znacznie rozwinęto i zróżnicowano asortyment kredytów oferowanych konsumentom. Pojawiły się nowe produkty kredytowe, szczególnie w środowisku internetowym, a zakres ich wykorzystywania stale się rozwija. Doprowadziło to do niepewności prawa w odniesieniu do stosowania dyrektywy 2008/48/WE do takich nowych produktów.
- (8) Niniejsza dyrektywa uzupełnia zasady określone w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/65/WE (*). W celu zapewnienia pewności prawa należy wyjaśnić, że w przypadku kolizji między przepisami niniejszej dyrektywy a przepisami wspomnianej dyrektywy zastosowanie powinny mieć przepisy niniejszej dyrektywy, będącej *lex specialis*.
- (9) Zgodnie z art. 26 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) rynek wewnętrzny obejmuje obszar, w którym jest zapewniony swobodny przepływ towarów, osób i usług. Opracowanie bardziej przejrzystych i efektywnych ram prawnych dotyczących kredytu konsumenckiego powinno przyczynić się do zwiększenia zaufania i ochrony konsumentów oraz ułatwić rozwój działalności transgranicznej.
- (10) W celu poprawy funkcjonowania rynku wewnętrznego kredytów konsumenckich należy ustanowić zharmonizowane unijne ramy w szeregu podstawowych obszarów. Z uwagi na rozwijający się rynek kredytów konsumenckich, w szczególności w środowisku internetowym, a także rosnącą mobilność obywateli Unii, wybiegające w przyszłość przepisy Unii, które można będzie dostosować do przyszłych form kredytowania i które umożliwią państwom członkowskim zachowanie odpowiedniego stopnia elastyczności przy wprowadzaniu ich w życie, pomogą w stworzeniu równych warunków działania dla przedsiębiorstw.
- (11) Art. 169 ust. 1 oraz art. 169 ust. 2 lit. a) TFUE stanowią, że Unia ma się przyczyniać do osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony konsumentów za pośrednictwem środków przyjmowanych na podstawie art. 114 TFUE. Art. 38 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą”) stanowi, że polityki Unii mają zapewniać wysoki poziom ochrony konsumentów.
- (12) Ważne jest, by konsumenci korzystali z wysokiego poziomu ochrony. Należałoby zatem umożliwić swobodny przepływ ofert kredytowych odbywający się na optymalnych warunkach zarówno dla tych, którzy kredyty oferują, jak i dla tych, którym są one potrzebne, z należytym uwzględnieniem specyficznych sytuacji w poszczególnych państwach członkowskich.
- (13) Pełna harmonizacja jest niezbędna do zapewnienia wszystkim konsumentom w Unii wysokiego i równoważnego poziomu ochrony ich interesów i stworzenia dobrze funkcjonującego rynku wewnętrznego. W związku z tym państwa członkowskie nie powinny mieć możliwości utrzymywania ani wprowadzania przepisów krajowych odbiegających od przepisów, które zostały ustanowione w niniejszej dyrektywie, chyba że jej przepisy stanowią inaczej. Ograniczenia te powinny mieć jednak zastosowanie wyłącznie w zakresie, w jakim przepisy zostały zharmonizowane w niniejszej dyrektywie. Tam, gdzie przepisy nie zostały zharmonizowane, państwa członkowskie powinny zachować swobodę utrzymania lub wprowadzenia przepisów krajowych. W związku z tym państwa członkowskie powinny mieć możliwość utrzymania lub wprowadzenia krajowych przepisów w sprawie odpowiedzialności solidarnej dostawcy towarów lub usług i kredytodawcy. Państwa członkowskie powinny mieć również możliwość utrzymania lub wprowadzenia krajowych przepisów w sprawie unieważnienia umowy sprzedaży towarów lub umowy świadczenia usług, w przypadku gdy konsument korzysta z prawa do odstąpienia od umowy o kredyt. W tym względzie państwa członkowskie powinny mieć możliwość ustanowienia – w odniesieniu do umów o kredyt odnawialny – minimalnego okresu, jaki musi upłynąć pomiędzy wystąpieniem kredytodawcy o spłatę kredytu a dniem, w którym musi nastąpić spłata kredytu.
- (14) Definicje zawarte w niniejszej dyrektywie określają zakres harmonizacji. Spoczywający na państwach członkowskich obowiązek transponowania niniejszej dyrektywy powinien w związku z tym być ograniczony do zakresu tej dyrektywy, jaki wyznaczają te definicje. Niniejsza dyrektywa powinna jednak pozostawać bez uszczerbku dla możliwości stosowania przez państwa członkowskie, zgodnie z prawem Unii, przepisów niniejszej dyrektywy w odniesieniu do obszarów, które nie są objęte zakresem jej zastosowania. Państwo członkowskie mogłoby w ten sposób utrzymywać lub wprowadzać przepisy krajowe odpowiadające niniejszej dyrektywie lub niektórym jej przepisom w sprawie umów o kredyt nieobjętych zakresem stosowania niniejszej dyrektywy, na przykład w sprawie umów o kredyt, przy zawieraniu których od konsumenta wymaga się zdeponowania tytułem zabezpieczenia określonego przedmiotu do przechowania u kredytodawcy, a odpowiedzialność konsumenta jest ściśle ograniczona do tego zastawionego przedmiotu, lub w sprawie umów o kredyt, którego całkowita kwota przekracza 100 000 EUR. Ponadto państwa członkowskie mogłyby stosować niniejszą dyrektywę również do kredytu wiążanego, który nie wchodzi w zakres definicji umowy o kredyt wiązany zawartej w niniejszej dyrektywie. Przepisy niniejszej dyrektywy dotyczące umów o kredyt wiązany mogłyby być zatem stosowane do umów o kredyt, które tylko częściowo służą finansowaniu umowy dostawy towarów lub świadczenia usługi.

(*) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/65/WE z dnia 23 września 2002 r. dotycząca sprzedaży konsumentom usług finansowych na odległość oraz zmieniająca dyrektywę Rady 90/619/EWG oraz dyrektywy 97/7/WE i 98/27/WE (Dz.U. L 271 z 9.10.2002, s. 16).

- (15) Szereg państw członkowskich stosuje dyrektywę 2008/48/WE w obszarach nieobjętych zakresem jej stosowania, aby zwiększyć poziom ochrony konsumentów, podczas gdy inne państwa członkowskie stosują odmienne przepisy krajowe regulujące te obszary i wynikające ze specyfiki rynku, w związku z czym utrzymują się pewne rozbieżności między prawem krajowym poszczególnych państw członkowskich w odniesieniu do tych rodzajów kredytów. W rzeczywistości niektóre umowy o kredyt nieobjęte zakresem stosowania dyrektywy 2008/48/WE mogą być szkodliwe dla konsumentów; dotyczy to między innymi wysokokosztowych krótkoterminowych umów o kredyt, których kwota jest zwykle niższa niż minimalny próg wynoszący 200 EUR określony w tej dyrektywie. W tym kontekście oraz w celu zapewnienia wysokiego poziomu ochrony konsumentów i ułatwienia funkcjonowania rynku transgranicznych kredytów konsumenckich, niniejsza dyrektywa powinna objąć niektóre umowy wyłączone z zakresu stosowania dyrektywy 2008/48/WE, takie jak umowy o kredyt konsumencki na całkowitą kwotę poniżej 200 EUR. Zakresem niniejszej dyrektywy należy również objąć inne potencjalnie szkodliwe produkty – ze względu na wysokie koszty, jakie za sobą pociągają, lub wysokie opłaty w przypadku braku płatności – w celu zapewnienia większej przejrzystości i lepszej ochrony konsumentów, co w rezultacie zwiększy ufność konsumencką. W związku z tym nie należy wyłączać z zakresu stosowania niniejszej dyrektywy umów najmu lub leasingu z opcją wykupu, umów o kredyt w rachunku bieżącym, w przypadku których kredyt musi zostać spłacony w terminie jednego miesiąca, umów o kredyt nieoprocentowany i wolny od innych opłat oraz umów o kredyt zawartych na warunkach przewidujących jego spłatę w terminie trzech miesięcy i wymóg uiszczenia jedynie nieznacznych opłat. Jednak w odniesieniu do niektórych z tych umów o kredyt, które zostały wyłączone z zakresu stosowania dyrektywy 2008/48/WE, a powinny zostać objęte niniejszą dyrektywą, a mianowicie umów o kredyt na całkowitą kwotę poniżej 200 EUR, umów o kredyt nieoprocentowany i bez innych opłat lecz z ograniczonymi opłatami należnymi od konsumenta z tytułu opóźnień w płatnościach oraz umów o kredyt do spłaty w terminie trzech miesięcy z jedynie nieznacznymi opłatami, państwa członkowskie powinny mieć możliwość wyłączenia stosowania określonej i ograniczonej liczby przepisów niniejszej dyrektywy dotyczących reklamy, informacji udzielanych przed zawarciem umowy i informacji umownych, aby uniknąć nakładania zbędnych obciążeń na kredytodawców, z uwzględnieniem specyfiki rynku i poszczególnych cech tych umów, takich jak ich krótszy czas trwania, przy jednoczesnym zapewnieniu wyższego poziomu ochrony konsumentów.
- (16) Metody płatności typu „Kup teraz, zapłać później”, w ramach których kredytodawca udziela konsumentowi kredytu w celu zakupu towarów lub usług od dostawcy oraz które są nowymi cyfrowymi narzędziami finansowymi pozwalającymi konsumentom na dokonywanie zakupów i płacenie za nie w późniejszym terminie, są często udzielane bez odsetek i bez innych opłat, w związku z czym powinny zostać objęte zakresem stosowania niniejszej dyrektywy.
- (17) Niektóre odroczone płatności, w przypadku których dostawca towarów i usług daje konsumentowi czas na dokonanie płatności za towar lub usługę, bez odsetek i bez innych opłat, z wyjątkiem ograniczonych opłat z tytułu opóźnień w płatnościach zgodnie z prawem krajowym, powinny być wyłączone z zakresu stosowania niniejszej dyrektywy, pod warunkiem że nie ma osoby trzeciej – jak w metodach płatności typu „kup teraz, zapłać później” – oferującej kredyt na towar lub usługę oraz że płatność ma zostać w całości dokonana w ograniczonym terminie wynoszącym 50 dni od dostarczenia towaru lub świadczenia usługi. W rzeczywistości takie odroczone płatności są praktykami biznesowymi powszechnie stosowanymi w celu umożliwienia konsumentom dokonywania płatności dopiero po otrzymaniu towarów lub usług, co jest korzystne dla konsumentów, na przykład w przypadku odroczonej płatności rachunków za leczenie, gdy szpitale dają konsumentom czas na pokrycie kosztów leczenia. Wyłączenie to powinno być ograniczone do niektórych dużych internetowych dostawców towarów i usług, którzy mają dostęp do dużej bazy klientów, w przypadku gdy osoba trzecia nie oferuje ani nie nabywa kredytu, a płatność ma być w całości dokonana w ciągu 14 dni od dostarczenia towarów lub świadczenia usług, bez odsetek i bez innych opłat, lecz z ograniczonymi opłatami należnymi od konsumenta z tytułu opóźnień w płatnościach, nałożonymi zgodnie z prawem krajowym. Tacy duzi dostawcy internetowi, biorąc pod uwagę ich możliwości finansowe i zdolność do skłaniania konsumentów do dokonywania zakupów impulsywnych i potencjalnie nadmiernej konsumpcji, w przeciwnym razie byłiby w stanie oferować odroczone płatności w bardzo rozległym zakresie, bez żadnych zabezpieczeń dla konsumentów, oraz osłabiać uczciwą konkurencję z innymi dostawcami towarów i usług. Takie ograniczenie zawsze umożliwiłoby konsumentom dokonywanie płatności w dogodny sposób w ciągu dwóch tygodni, przy jednoczesnym zapewnieniu, by duzi internetowi dostawcy towarów lub usług podlegali niniejszej dyrektywie, w przypadku gdy chcą udzielać kredytów na dużą skalę i o dłuższym terminie.
- (18) Jak opisano w motywie 17 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/751⁽⁵⁾, karty obciążeniowe są powszechnie dostępnymi na rynku kartami kredytowymi, w przypadku których rachunek posiadacza karty jest – w ustalonym wcześniej konkretnym terminie, zwykle raz w miesiącu – obciążany całkowitą kwotą transakcji, bez odsetek. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość wyłączenia z zakresu stosowania niniejszej dyrektywy niektórych umów o kredyt w formie kart obciążeniowych, gdyż takie umowy o kredyt mogą pomóc gospodarstwu domowemu w lepszym dostosowaniu ich budżetu do miesięcznych dochodów, gdy kredyt musi zostać spłacony w ciągu 40 dni, jest nieoprocentowany i bez innych opłat, lecz z ograniczonymi opłatami związanymi ze świadczeniem usługi płatniczej oraz jest udzielany przez instytucję kredytową lub instytucję płatniczą. Wyłączenie to powinno pozostawać bez uszczerbku dla stosowania odpowiednich przepisów dotyczących kredytów w rachunku bieżącym lub przekroczenia, które to przepisy powinny mieć zastosowanie w przypadku gdy spłata przekracza dodatnie saldo na rachunku bieżącym.

(5) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/751 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie opłat interchange w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę (Dz.U. L 123 z 19.5.2015, s. 1).

- (19) Umowy najmu i leasingu, w przypadku których ani w samej umowie, ani w żadnej umowie odrębnej nie przewidziano wobec konsumenta obowiązku ani opcji nabycia przedmiotu umowy, takie jak zwykła umowa najmu, nie powinny być objęte zakresem stosowania niniejszej dyrektywy z uwagi na fakt, że nie obejmują one ewentualnego przeniesienia własności z końcem obowiązywania umowy.
- (20) Ponadto zakresem stosowania niniejszej dyrektywy należy objąć wszystkie umowy o kredyt, których kwota wynosi do 100 000 EUR. Górny próg umów o kredyt określony w niniejszej dyrektywie powinien być wyższy od progu określonego w dyrektywie 2008/48/WE, aby uwzględnić indeksację z tytułu skutków inflacji, które wystąpiły od 2008 r. i które wystąpią w nadchodzących latach.
- (21) W przypadku umów o kredyt przewidujących ustalenia między kredytodawcą a konsumentem w odniesieniu do odroczenia płatności lub metod spłaty – jeżeli konsument już zalega lub prawdopodobnie będzie zalegał ze spłatą zadłużenia wynikającego z pierwotnej umowy o kredyt i jeżeli takie ustalenia mogą zapobiec możliwości wszczęcia postępowania sądowego dotyczącego niewykonania zobowiązania, a ich warunki nie są mniej korzystne niż warunki określone w pierwotnej umowie o kredyt – państwa członkowskie powinny mieć możliwość podjęcia decyzji o stosowaniu jedynie ograniczonej liczby przepisów niniejszej dyrektywy, między innymi zwalniając kredytodawców z obowiązku przeprowadzenia oceny zdolności kredytowej. Celem tego jest, aby nie uniemożliwiać konsumentom mającym trudności z płatnościami uzyskania nowej umowy o kredyt, która pomogłaby im łatwiej spłacić pierwotny kredyt. Uznaje się, że konsumenci prawdopodobnie będą zalegać z płatnością na przykład w sytuacjach, w których stracili pracę.
- (22) Od 2008 r. finansowanie społecznościowe rozwija się jako jedna z dostępnych dla konsumentów form finansowania, zwykle przeznaczanego na niewielkie wydatki lub inwestycje. Dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych obsługuje ogólnodostępną platformę cyfrową, aby kojarzyć lub ułatwiać kojarzenie potencjalnych pożyczkodawców – działających w ramach swojej działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej, bądź nie – z konsumentami ubiegającymi się o finansowanie. Takie finansowanie mogłoby przyjmować formę kredytu konsumenckiego. W sytuacji gdy dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych udzielają konsumentom pożyczek bezpośrednio, przepisy niniejszej dyrektywy dotyczące kredytodawców powinny mieć do nich zastosowanie. W przypadku gdy dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych ułatwiają kredytodawcom działającym w ramach swojej działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej udzielanie kredytów konsumentom, obowiązki kredytodawców wynikające z niniejszej dyrektywy powinny mieć zastosowanie do tych kredytodawców. W takiej sytuacji dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych działają jako pośrednicy kredytowi, w związku z czym powinny mieć do nich zastosowanie określone w niniejszej dyrektywie obowiązki dotyczące pośredników kredytowych.
- (23) W przypadku szczególnych rodzajów umów o kredyt, do których zastosowanie mają tylko niektóre przepisy niniejszej dyrektywy, państwa członkowskie powinny zachować możliwość swobodnego regulowania w swoim prawie krajowym takich rodzajów umów o kredyt w odniesieniu do aspektów, których nie zharmonizowano w niniejszej dyrektywie.
- (24) Umowy o ciągłe świadczenie usług lub o dostawę towarów tego samego rodzaju, za które konsument płaci w ratach w okresie realizacji umowy, mogą znacznie różnić się – z punktu widzenia interesów stron tych umów, a także pod względem formy i warunków realizacji transakcji – od umów o kredyt objętych niniejszą dyrektywą. W związku z tym do celów niniejszej dyrektywy takich umów nie należy traktować jako umów o kredyt. Do umów takich należą np. umowy ubezpieczenia, w ramach których ubezpieczenie jest opłacane w formie miesięcznych rat.
- (25) Z zakresu stosowania niniejszej dyrektywy powinny być wyłączone umowy o kredyt zabezpieczony na nieruchomości oraz umowy o kredyt przeznaczony na finansowanie nabycia lub utrzymania praw własności nieruchomości gruntowej lub istniejącego lub planowanego budynku, w tym lokali wykorzystywanych do celów działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej, ponieważ umowy takie są regulowane dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/17/UE⁽⁶⁾. Z zakresu stosowania niniejszej dyrektywy nie należy jednak wyłączać kredytów przeznaczonych na remont nieruchomości mieszkalnej, w przypadku których całkowita kwota przekracza 100 000 EUR i które nie są zabezpieczone ani hipoteką, ani innym porównywalnym zabezpieczeniem na nieruchomości powszechnie stosowanym w państwie członkowskim, ani prawem związanym z nieruchomością.
- (26) Niniejsza dyrektywa powinna mieć zastosowanie niezależnie od tego, czy kredytodawca jest osobą prawną czy fizyczną. Niniejsza dyrektywa nie powinna jednak wpływać na prawo państw członkowskich do ustalania, że kredyty konsumenckie mogą być udzielane wyłącznie przez osoby prawne lub niektóre osoby prawne.

⁽⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/17/UE z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie konsumenckich umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi i zmieniająca dyrektywy 2008/48/WE i 2013/36/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 (Dz.U. L 60 z 28.2.2014, s. 34).

- (27) Niektóre przepisy niniejszej dyrektywy powinny mieć zastosowanie do pośredników kredytowych, czyli osób fizycznych i prawnych, które w ramach wykonywanej przez siebie działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej za wynagrodzeniem przedstawiają lub oferują konsumentom umowy o kredyt, udzielają konsumentom pomocy, podejmując prace przygotowawcze w związku z umowami o kredyt, lub zawierają z konsumentami umowy o kredyt w imieniu kredytodawcy.
- (28) Informacje dla konsumentów, takie jak odpowiednie wyjaśnienia, informacje udzielane przed zawarciem umowy, informacje ogólne oraz informacje o sprawdzeniach dokonanych w bazach danych, powinny być udzielane bezpłatnie. Szczególną uwagę należy zwrócić na potrzeby osób z niepełnosprawnościami.
- (29) Niniejsza dyrektywa nie narusza praw podstawowych i jest zgodna z zasadami uznanymi w szczególności w Karcie. W szczególności niniejsza dyrektywa w pełni respektuje prawo do ochrony danych osobowych, prawo własności, prawo do niedyskryminacji, prawo do ochrony życia rodzinnego i zawodowego, a także prawo do ochrony konsumentów zgodnie z Kartą.
- (30) Niniejsza dyrektywa powinna pozostawać bez uszczerbku dla rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 ⁽⁷⁾, które ma zastosowanie do każdego przetwarzania danych osobowych przez kredytodawców i pośredników kredytowych objętego zakresem niniejszej dyrektywy, a w szczególności bez uszczerbku dla zasad dotyczących przetwarzania danych osobowych określonych w art. 5 tego rozporządzenia, w tym minimalizacji danych, prawidłowości i ograniczenia celu.
- (31) Konsumentom legalnie zamieszkujący w Unii nie powinni być dyskryminowani ze względu na swoją przynależność państwową lub miejsce zamieszkania lub z jakiegokolwiek przyczyny, o której mowa w art. 21 Karty, gdy składają w Unii wnioski o udzielenie kredytu, zawierają lub zawarły w Unii umowę o kredyt. Pozostaje to bez uszczerbku dla możliwości oferowania różnych warunków dostępu do kredytu, jeżeli te różne warunki są należycie uzasadnione obiektywnymi kryteriami. Ponadto nie należy tego rozumieć jako nałożenia na kredytodawców lub pośredników kredytowych obowiązku świadczenia usług w obszarach, w których nie prowadzą oni działalności gospodarczej.
- (32) Konsumentom należy zapewnić ochronę przed nieuczciwymi lub wprowadzającymi w błąd praktykami, w szczególności w odniesieniu do informacji udzielanych przez kredytodawcę lub pośrednika kredytowego, zgodnie z dyrektywą 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽⁸⁾. Dyrektywa ta nadal ma zastosowanie do umów o kredyt i służy jako zabezpieczenie zapewniające możliwość utrzymania wysokiego powszechnego poziomu ochrony konsumentów przed nieuczciwymi praktykami handlowymi we wszystkich sektorach, w tym stanowiąc uzupełnienie innych przepisów prawa Unii.
- (33) Należy ustanowić przepisy szczegółowe dotyczące reklamowania umów o kredyt i dotyczące niektórych standardowych informacji, które konsumenci powinni otrzymywać, w szczególności po to, aby mieli możliwość porównania różnych ofert. Takie standardowe informacje powinny być podawane w sposób jasny, zwięzły i wyraźny za pomocą reprezentatywnego przykładu. Całkowita kwota kredytu i czas trwania spłaty wybrane przez kredytodawcę dla takiego reprezentatywnego przykładu powinny w jak największym stopniu odpowiadać cechom umowy o kredyt, której dotyczy reklama przedstawiana przez kredytodawcę. Standardowe informacje powinny być przedstawione z góry, w sposób widoczny i jasny oraz w atrakcyjnym formacie. Powinny one być wyraźnie czytelne i dostosowane do ograniczeń technicznych określonych nośników, takich jak ekrany telefonów komórkowych. Na kanałach cyfrowych część standardowych informacji w reprezentatywnym przykładzie mogłaby być podawana za pomocą kliknięcia, przewijania lub przesuwania. Jednak przed uzyskaniem dostępu do ofert kredytowych konsumenci powinni otrzymać wszystkie standardowe informacje, które należy umieścić w reklamach dotyczących umów o kredyt, nawet w przypadku kliknięcia, przewijania lub przesuwania. Standardowe informacje powinny być również wyraźnie oddzielone od wszelkich dodatkowych informacji związanych z umową o kredyt. Należy wyraźnie oznaczać tymczasowe warunki promocyjne, takie jak oprocentowanie na zachętę z niższą stopą oprocentowania kredytu przez pierwsze miesiące obowiązywania umowy o kredyt. Konsumentom należy być w stanie od razu dostrzec wszystkie istotne informacje, nawet na ekranie telefonu komórkowego. Konsumentowi należy również podać numer telefonu i adres e-mail kredytodawcy oraz, w stosownych przypadkach, pośrednika kredytowego, aby umożliwić mu szybki i skuteczny kontakt z kredytodawcą lub pośrednikiem kredytowym.

⁽⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

⁽⁸⁾ Dyrektywa 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniająca dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywę 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady („Dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych”) (Dz.U. L 149 z 11.6.2005, s. 22).

W przypadkach gdy nie jest możliwe wskazanie całkowitej kwoty kredytu w postaci łącznych udostępnianych sum, w szczególności gdy umowa o kredyt daje konsumentowi swobodę dokonywania wypłat z ograniczeniem w odniesieniu do kwoty, powinien zostać określony pułap. Powinien on wskazywać maksymalną wysokość kredytu, który może zostać udostępniony konsumentowi. Aby umożliwić konsumentom lepsze zrozumienie informacji przedstawianych w reklamach umów o kredyt w sytuacji, gdy zastosowany nośnik nie pozwala na wizualne przedstawienie tych informacji, jak w przypadku reklamy radiowej, w określonych i uzasadnionych przypadkach ilość publikowanych informacji należy zmniejszyć. Ponadto państwa członkowskie powinny zachować swobodę ustanawiania w swoim prawie krajowym wymogów informacyjnych w odniesieniu do reklamy umów o kredyt, która nie zawiera informacji na temat kosztu kredytu. Aby ograniczyć przypadki niewłaściwej sprzedaży kredytów konsumentom, którzy nie mogą sobie na nie pozwolić, oraz aby promować zrównoważone udzielanie kredytów, reklama umów o kredyt powinna w każdym przypadku zawierać jasne i widoczne ostrzeżenie uświadamiające konsumentom, że pożyczanie pieniędzy kosztuje. Aby zapewnić wyższy poziom ochrony konsumentów, należy zakazać niektórych reklam, takich jak reklamy zachęcające konsumentów do ubiegania się o kredyt, sugerujące, że kredyt poprawi ich sytuację finansową, lub precyzujące, że kredyty zarejestrowane w bazach danych mają niewielki wpływ lub nie mają żadnego wpływu na ocenę wniosku o kredyt. Państwa członkowskie powinny również mieć możliwość zakazania reklam, które uznają za ryzykowne dla konsumentów, takich jak reklamy podkreślające łatwość lub szybkość, z jaką można uzyskać kredyt.

- (34) Trwały nośnik, w tym papierowe oraz interoperacyjne, przenośne i nadające się do odczytu maszynowego cyfrowe wersje dokumentów, powinien umożliwiać kierowanie informacji osobiście do konsumenta, umożliwiać konsumentowi przechowywanie informacji w sposób, który daje mu do nich dostęp w przyszłości przez okres odpowiedni do celów, jakim te informacje służą, pozwalać na odtworzenie przechowywanych informacji w niezmienionej postaci oraz zapewniać czytelność informacji, tak aby informacje te można było odczytać i odnieść się do nich. Konsumentom powinni mieć możliwość wyboru rodzaju trwałego nośnika, na którym otrzymają informacje na etapie poprzedzającym zawarcie umowy i po jej zawarciu oraz poinformują o swoim odstąpieniu. Konsumentom nie powinni jednak mieć możliwości informowania o odstąpieniu oraz wymagania od kredytodawców lub, w stosownych przypadkach, od pośredników kredytowych, by przekazywali oni informacje na takich rodzajach trwałych nośników, które nie są powszechnie wykorzystywane.
- (35) Reklama zazwyczaj koncentruje się na jednym konkretnym produkcie lub większej ich liczbie, podczas gdy konsumentom powinni mieć możliwość podjęcia decyzji na podstawie pełnej wiedzy o całej gamie oferowanych produktów kredytowych. W tym względzie informacje ogólne odgrywają istotną rolę w procesie uświadamiania konsumentów w kwestii szerokiej gamy oferowanych produktów i usług i ich najważniejszych cech. Konsumentom powinni zatem mieć w każdym momencie dostęp do informacji ogólnych na temat dostępnych produktów kredytowych. Powinno to pozostawać bez uszczerbku dla obowiązku dostarczenia konsumentom spersonalizowanych informacji udzielanych przed zawarciem umowy.
- (36) Aby konsumentom mogli podejmować decyzje przy pełnej znajomości faktów, w stosownym czasie przed zawarciem umowy o kredyt i nie w momencie jej zawarcia, powinni otrzymać odpowiednie informacje udzielane przed zawarciem umowy, w tym informacje na temat warunków i kosztów kredytu oraz swoich obowiązków, wraz z odpowiednimi wyjaśnieniami, aby mogli się uważnie zapoznać z tymi informacjami w dogodnym dla siebie miejscu i momencie. Ma to zapewnić konsumentom wystarczająco dużo czasu na przeczytanie i zrozumienie informacji udzielanych przed zawarciem umowy, porównanie ofert i podjęcie świadomej decyzji. Taki wymóg powinien pozostawać bez uszczerbku dla dyrektywy Rady 93/13/EWG ⁽⁹⁾.
- (37) Informacje udzielane przed zawarciem umowy powinny zostać przekazane przy użyciu standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego określonego w załączniku I do niniejszej dyrektywy. Aby ułatwić konsumentom zrozumienie i porównanie różnych ofert, kluczowe elementy kredytu należy przedstawić w sposób widoczny na pierwszej stronie tego arkusza, dzięki czemu konsumentom powinni od razu dostrzec wszystkie istotne informacje, nawet na ekranie telefonu komórkowego. W przypadku gdy nie można umieścić w widoczny sposób wszystkich kluczowych elementów na jednej stronie, powinny one być przedstawione w pierwszej części standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego na maksymalnie dwóch stronach. Informacje przedstawiane w tym arkuszu powinny być podawane w sposób jasny, wyraźnie czytelny i dostosowany do ograniczeń technicznych określonych nośników, takich jak ekrany telefonów komórkowych. Informacje te należy przedstawiać w odpowiedni sposób na różnych kanałach komunikacyjnych, aby zapewnić każdemu konsumentowi dostęp do informacji na równych zasadach i zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882 ⁽¹⁰⁾.

⁽⁹⁾ Dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U. L 95 z 21.4.1993, s. 29).

⁽¹⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie wymogów dostępności produktów i usług (Dz.U. L 151 z 7.6.2019, s. 70).

- (38) W celu zapewnienia możliwie największej przejrzystości i porównywalności ofert informacje udzielane przed zawarciem umowy powinny w szczególności zawierać rzeczywistą roczną stopę oprocentowania mającą zastosowanie do danego kredytu, ustalaną w całej Unii w taki sam sposób. Ponieważ wysokość rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania może na tym etapie być przedstawiona jedynie w formie przykładu, taki przykład powinien być reprezentatywny. W związku z tym powinien on, na przykład, odpowiadać średniemu okresowi kredytowania i całkowitej kwocie kredytu przyznanego na podstawie danego rodzaju rozważanej umowy o kredyt i, w stosownych przypadkach – nabywanym towarom. Przy określaniu reprezentatywnego przykładu powinna zostać również uwzględniona częstotliwość występowania określonych rodzajów umów o kredyt na konkretnym rynku. W odniesieniu do stopy oprocentowania kredytu, częstotliwości rat i kapitalizacji odsetek kredytodawcy powinni przyjmować zwykle stosowaną przez siebie metodę obliczeniową dla odnośnego kredytu konsumenckiego. Jeżeli informacje udzielane przed zawarciem umowy są przekazywane na mniej niż jeden dzień przed związaniem konsumenta umową o kredyt lub ofertą kredytową, kredytodawca i, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy powinni przypomnieć konsumentowi, w okresie od jednego do siedmiu dni po zawarciu umowy lub, w stosownych przypadkach, od złożenia przez konsumenta wiążącej oferty kredytowej, o możliwości odstąpienia od umowy o kredyt.
- (39) Całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta powinien obejmować wszystkie koszty, w tym odsetki, prowizje, podatki, opłaty dla pośredników kredytowych i wszelkie inne opłaty, jakie konsument musi ponieść w związku z umową o kredyt, z wyjątkiem kosztów notarialnych. Faktyczna wiedza kredytodawcy na temat tych kosztów powinna być oceniana obiektywnie z uwzględnieniem wymogów profesjonalizmu określonych w niniejszej dyrektywie.
- (40) Umowy o kredyt, w przypadku których stopa oprocentowania kredytu jest okresowo zmieniana zgodnie ze zmianami stopy referencyjnej określonej w umowie o kredyt, nie powinny być uznawane za umowy o kredyt o stałej stopie oprocentowania.
- (41) Państwa członkowskie powinny zachować swobodę utrzymywania lub wprowadzania krajowych przepisów zakazujących kredytodawcy żądania od konsumenta w związku z umową o kredyt otwarcia rachunku bankowego lub zawarcia umowy o świadczenie innej usługi dodatkowej, lub ponoszenia kosztów takich rachunków bankowych lub innych usług dodatkowych, lub wnoszenia za nie opłat. W państwach członkowskich, w których dopuszcza się takie łączone oferty, konsumenci powinni przed zawarciem umowy o kredyt otrzymać informacje o wszelkich usługach dodatkowych, które są niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach. Koszty należne z tytułu takich usług dodatkowych, w szczególności składek ubezpieczeniowych, powinny być ujmowane w całkowitym koszcie kredytu. Jeżeli wysokość takich kosztów nie może zostać ustalona z góry, konsumenci powinni otrzymywać na etapie poprzedzającym zawarcie umowy o kredyt odpowiednie informacje o występowaniu takich kosztów. Należy przyjąć, że kredytodawcy znają koszty usług dodatkowych, które sami lub w imieniu osoby trzeciej oferują konsumentom, chyba że cena tych usług zależy od konkretnych cech konsumentów lub od ich sytuacji.
- (42) W przypadku szczególnych rodzajów umów o kredyt właściwe jest jednak – w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu ochrony konsumentów bez równoczesnego nakładania nadmiernych obciążeń na kredytodawców lub, w stosownych przypadkach, pośredników kredytowych – ograniczenie wymogów dotyczących informacji udzielanych przed zawarciem umowy z uwagi na szczególny charakter takich rodzajów umów o kredyt.
- (43) Przed zawarciem umowy o kredyt konsumentom należy udzielić kompleksowych informacji niezależnie od tego, czy w sprzedaży kredytu bierze udział pośrednik kredytowy. Dlatego, ogólnie rzecz biorąc, wymogi dotyczące informacji udzielanych przed zawarciem umowy powinny mieć również zastosowanie do pośredników kredytowych. Jeżeli jednak dostawcy towarów lub usług działają jako pośrednicy kredytowi w ramach działalności dodatkowej, niewłaściwe jest nakładanie na nich prawnego obowiązku udzielania informacji przed zawarciem umowy zgodnie z niniejszą dyrektywą. Można na przykład uznać, że dostawcy towarów lub usług działają jako pośrednicy kredytowi w ramach działalności dodatkowej, jeżeli występowanie w charakterze pośredników kredytowych nie jest głównym celem ich działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej. W tym przypadku nadal zapewniany jest wystarczający poziom ochrony konsumentów, gdyż to na kredytodawcy powinna spoczywać odpowiedzialność za zapewnienie, by konsument otrzymał pełne informacje przed zawarciem umowy od pośrednika kredytowego, jeżeli kredytodawca i pośrednik kredytowy tak uzgodnią, albo w inny właściwy sposób.
- (44) Państwa członkowskie powinny mieć możliwość regulowania potencjalnie wiążącego charakteru informacji udzielanych konsumentowi przez kredytodawcę lub, w stosownych przypadkach, pośrednika kredytowego przed zawarciem umowy o kredyt i czasu, przez jaki kredytodawca ma być nimi związany.

- (45) Pomimo informacji udzielanych przed zawarciem umowy konsument może jeszcze potrzebować dodatkowej pomocy w celu podjęcia decyzji, która umowa o kredyt spośród proponowanych produktów jest dla niego najodpowiedniejsza z punktu widzenia jego potrzeb i sytuacji finansowej. W związku z tym państwa członkowskie powinny zapewnić, by przed zawarciem umowy o kredyt kredytodawcy i, w stosownych przypadkach, pośrednicy kredytowi udzielali takiej pomocy w odniesieniu do produktów kredytowych, które oferują konsumentom, poprzez przedstawienie konsumentowi bezpłatnie odpowiednich wyjaśnień na temat odpowiednich informacji, w tym w szczególności na temat podstawowych cech charakterystycznych proponowanych konsumentowi produktów w sposób spersonalizowany, tak aby konsument mógł zrozumieć wpływ, jaki mogą one mieć na jego sytuację ekonomiczną, w tym konsekwencje prawne i finansowe, które mogą wynikać z niewłaściwego wykonania zobowiązań umownych. Kredytodawcy i, w stosownych przypadkach, pośrednicy kredytowi powinni dostosować sposób udzielania takich wyjaśnień do okoliczności, w jakich kredyt jest oferowany, oraz potrzeby uzyskania pomocy przez konsumenta, z uwzględnieniem wiedzy i doświadczenia konsumenta w dziedzinie kredytów oraz charakteru poszczególnych produktów kredytowych. Takie wyjaśnienia nie powinny same w sobie stanowić osobistej rekomendacji. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość wymagania od kredytodawców i, w stosownych przypadkach, pośredników kredytowych dokumentowania tego, w jakiej formie i kiedy przedstawili konsumentowi takie wyjaśnienia.
- (46) Jak podkreślono we wniosku Komisji dotyczącym rozporządzenia ustanawiającego zharmonizowane przepisy dotyczące sztucznej inteligencji (akt w sprawie sztucznej inteligencji), opublikowanym w dniu 21 kwietnia 2021 r., systemy sztucznej inteligencji (AI) mogą być łatwo wprowadzane w wielu sektorach gospodarki i obszarach życia społecznego, w tym w wymiarze transgranicznym, i mogą znajdować się w obiegu w całej Unii. W tym kontekście kredytodawcy i pośrednicy kredytowi, personalizując cenę swoich ofert dla konkretnych konsumentów lub konkretnych kategorii konsumentów w oparciu o zautomatyzowane podejmowanie decyzji, powinni jasno informować konsumentów o tym, że proponowana im cena jest spersonalizowana na podstawie zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych, w tym danych wywnioskowanych, tak aby konsumenci mogli uwzględnić potencjalne ryzyka przy podejmowaniu decyzji o zakupie. Zgodnie z art. 14 ust. 2 lit. f) rozporządzenia (UE) 2016/679 kredytodawcy i pośrednicy kredytowi są również zobowiązani do informowania konsumentów, którzy otrzymują ofertę, o źródłach danych wykorzystywanych do personalizacji oferty.
- (47) Istotne jest, by zapobiec takim praktykom, jak wiązana sprzedaż niektórych produktów, która może skłaniać konsumentów do zawierania umów o kredyt nieleżących w ich najlepszym interesie, jednakże bez ograniczania sprzedaży łączonej produktów, co może być dla konsumentów korzystne. Państwa członkowskie powinny jednak w dalszym ciągu uważnie monitorować detaliczne rynki usług finansowych w celu zapewnienia, by praktyki sprzedaży łączonej nie zakłócały decyzji konsumentów ani konkurencji. Co do zasady sprzedaż wiązana nie powinna być dozwolona, chyba że dana usługa finansowa lub produkt finansowy zaoferowane łącznie z umową o kredyt nie mogą być zaoferowane oddzielnie, ponieważ stanowią one w pełni zintegrowaną część kredytu, np. w przypadku kredytu w rachunku bieżącym. Chociaż, biorąc pod uwagę względy proporcjonalności, kredytodawca powinien móc wymagać od konsumenta posiadania odpowiedniej polisy ubezpieczeniowej w celu zagwarantowania spłaty kredytu lub ubezpieczenia wartości zabezpieczenia, konsument powinien mieć możliwość wybrania własnego ubezpieczyciela. Powinno to pozostawać bez uszczerbku dla warunków kredytu określonych przez kredytodawcę, pod warunkiem że polisa ubezpieczeniowa tego ubezpieczyciela odznacza się równoważnym poziomem gwarancji co polisa ubezpieczeniowa proponowana lub oferowana przez kredytodawcę. Co więcej, państwa członkowskie powinny mieć możliwość, by całkowicie lub częściowo znormalizować pokrycie zapewniane przez umowy ubezpieczenia tak, aby ułatwić porównywanie różnych ofert konsumentom, którzy pragną dokonać takiego porównania. Aby zapewnić konsumentowi dodatkowy czas na porównanie ofert ubezpieczeniowych przed zakupem polisy ubezpieczeniowej, państwa członkowskie powinny wymagać, aby konsument miał co najmniej trzy dni na porównanie ofert ubezpieczeniowych związanych z umową o kredyt, bez zmiany oferty, oraz by konsument został o tym poinformowany. Konsumenci powinni mieć możliwość zawarcia polisy ubezpieczeniowej przed upływem tego trzydniowego okresu, jeżeli wyraźnie tego zażądata.
- (48) Ze względu na ich wywiad chorobowy wiele osób żyjących z chorobą nowotworową lub wyleczonych w długoterminowej remisji często doświadcza niesprawiedliwego traktowania w kontekście dostępu do usług finansowych. Osoby te często borykają się z problemem niedopuszczalnie wysokich składek, mimo iż są wyleczone od wielu lat, a nawet dziesięcioleci. Aby zapewnić konsumentom, którzy przeżyli chorobę nowotworową, równy dostęp do ubezpieczenia związanego z umowami o kredyt, państwa członkowskie powinny wymagać, aby polisy ubezpieczeniowe nie opierały się na danych osobowych dotyczących diagnozy chorób onkologicznych u konsumentów po upływie odpowiedniego okresu od zakończeniu ich leczenia. Taki okres ustalony przez państwa członkowskie nie powinien przekraczać 15 lat od zakończenia leczenia konsumenta.
- (49) Umowy o kredyt i usługi dodatkowe należy przedstawiać w sposób jasny i przejrzysty. Nie należy zezwalać na domniemywanie, że konsument wyraził zgodę na zawarcie umowy o kredyt lub na zakup usług dodatkowych. Każda taka zgoda konsumenta powinna być wyrażona poprzez wyraźne działanie potwierdzające stanowiące dobrowolne, konkretne, świadome i jednoznaczne wyrażenie akceptacji przez konsumenta. W tym kontekście milczenie, niepodjęcie działania lub opcje domyślne, takie jak domyślnie zaznaczone pola, nie powinny być uznawane za oznaczające zgodę konsumenta.

- (50) Udzielanie porad w postaci zindywidualizowanej rekomendacji, tzw. usług doradczych, stanowi działalność, która może być połączona z innymi aspektami udzielania kredytu lub pośredniczenia w jego udzieleniu. W związku z tym, aby konsumenci byli w stanie zrozumieć charakter usług świadczonych na ich rzecz, należy im uświadomić, czym są usługi doradcze, oraz poinformować ich, czy takie usługi są lub mogą być świadczone. Mając na uwadze znaczenie, jakie konsumenci przywiązują do użycia terminów „doradztwo” i „doradcy”, państwa członkowskie powinny mieć możliwość zakazania używania tych terminów lub terminów podobnych, w przypadku gdy takie usługi doradcze na rzecz konsumentów są świadczone przez kredytodawców lub pośredników kredytowych. Należy zapewnić, by państwa członkowskie wprowadziły środki zabezpieczające, jeżeli doradztwo jest opisywane jako niezależne, w celu zapewnienia, by gama rozpatrywanych produktów i ustalenia dotyczące wynagrodzenia były współmierne do oczekiwań konsumenta co do takiego doradztwa. Świadcząc usługi doradcze, kredytodawcy i pośrednicy kredytowi powinni wskazać, czy rekomendacja będzie oparta wyłącznie na gamie ich własnych produktów czy na szerszej gamie produktów z całego rynku, tak aby konsument był w stanie zrozumieć, na jakiej podstawie przygotowano rekomendację. Co więcej, kredytodawca i pośrednik kredytowy powinni poinformować o opłacie ponoszonej przez konsumenta za korzystanie z usług doradczych lub, gdy kwoty nie da się ustalić w momencie przekazywania tej informacji, o metodzie jej wyliczenia. Porady powinny być zawsze udzielane w najlepszym interesie konsumenta przez doradców, którzy zdobywają informacje o potrzebach konsumenta i jego sytuacji i rekomendują umowy o kredyt dopasowane do potrzeb konsumenta, jego sytuacji finansowej i osobistej, mając również na uwadze cel, jakim jest ograniczenie do minimum zalegania z płatnościami. Ponadto przy udzielaniu porad w gamie produktów doradcy powinna zostać uwzględniona wystarczająco duża liczba umów o kredyt.
- (51) Udzielenie kredytu, który nie został zamówiony przez konsumenta, może w niektórych przypadkach wiązać się z praktykami, które szkodzą konsumentom. W tym względzie należy zakazać niezamówionego udzielania kredytów, w tym niezamówionych, wstępnie przyznanych kart kredytowych wysyłanych konsumentom, jednostronnego wprowadzania nowego kredytu w rachunku bieżącym lub przekroczenia lub jednostronnego podwyższenia limitu kredytu w rachunku bieżącym, limitu przekroczenia lub limitu karty kredytowej konsumenta. Należy również zakazać niezamówionego udzielania kredytów w formie umów zawieranych poza lokalem przedsiębiorstwa zdefiniowanych w art. 2 pkt 8 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE⁽¹¹⁾. Zakaz niezamówionego udzielania kredytów nie powinien uniemożliwiać kredytodawcom i pośrednikom kredytowym reklamowania lub oferowania kredytu w ramach stosunków handlowych zgodnie z prawem Unii dotyczącym ochrony konsumenta i środkami krajowymi zgodnymi z prawem Unii, w tym reklamowania lub oferowania kredytu w punkcie sprzedaży w celu sfinansowania nabycia towaru lub usługi.
- (52) Państwa członkowskie mogą zaoferować konsumentom możliwość podjęcia proporcjonalnych i skutecznych środków ochrony prawnej wobec kredytodawców lub pośredników kredytowych zgodnie z prawem krajowym w przypadku nieprzestrzegania niniejszej dyrektywy. Środki te mogłyby pociągać za sobą odszkodowanie i obniżenie całkowitego kosztu kredytu ponoszonego przez konsumenta lub rozwiązanie umowy o kredyt.
- (53) Biorąc pod uwagę specyficzne cechy swoich rynków kredytów, państwa członkowskie powinny podjąć właściwe działania w celu promowania odpowiedzialnych praktyk na wszystkich etapach kredytowych stosunków umownych. Należy umożliwić włączenie do takich działań, na przykład, udzielania informacji konsumentom i ich edukowania, w tym ostrzegania o ryzykach, jakie wiążą się z zaległościami w spłacie lub nadmiernym zadłużeniem. Na rozwijającym się rynku kredytów w szczególności ważne jest, by kredytodawcy nie angażowali się w nieodpowiedzialne udzielanie kredytów lub udzielanie kredytów bez uprzedniej oceny zdolności kredytowej. Państwa członkowskie powinny sprawować niezbędny nadzór w celu uniknięcia takich zachowań ze strony kredytodawców oraz powinny określić niezbędne środki w celu karania takich zachowań. Bez uszczerbku dla przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE⁽¹²⁾ dotyczących ryzyka kredytowego na kredytodawcach powinien spoczywać obowiązek sprawdzania zdolności kredytowej każdego z konsumentów. W tym celu kredytodawcom należy umożliwić wykorzystywanie informacji udzielonych im przez konsumenta nie tylko w chwili przygotowywania danej umowy o kredyt, ale także w trakcie długotrwałych stosunków handlowych. Również konsumenci powinni działać z zachowaniem ostrożności i przestrzegać swoich zobowiązań umownych.

⁽¹¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniająca dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 64).

⁽¹²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (Dz.U. L 176 z 27.6.2013, s. 338).

- (54) Istotne jest, aby przed zawarciem umowy o kredyt przeprowadzić ocenę i weryfikację zdolności i skłonności konsumenta do spłaty kredytu. Taka ocena zdolności kredytowej powinna być proporcjonalna i przeprowadzona w interesie konsumenta, aby zapobiec nieodpowiedzialnemu udzielaniu kredytów i nadmiernemu zadłużeniu, i w ocenie tej należy uwzględnić wszystkie niezbędne i istotne czynniki, które mogłyby mieć wpływ na zdolność konsumenta do spłaty kredytu. Harmonogram spłat powinien być dostosowany do szczególnych potrzeb konsumenta i jego zdolności do spłaty. W przypadkach gdy wniosek o kredyt jest składany wspólnie przez więcej niż jednego konsumenta, ocenę zdolności kredytowej można przeprowadzić na podstawie wspólnej zdolności do spłaty. Pozytywna ocena powinna pozostawać bez uszczerbku dla swobody zawierania umów przez kredytodawcę w odniesieniu do udzielania kredytu. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość wydawania dodatkowych wytycznych dotyczących dodatkowych kryteriów i metod oceny zdolności kredytowej konsumenta, na przykład ustalając limity dotyczące wysokości współczynnika pokrycia należności zabezpieczeniem lub wskaźnika wartości kredytu do dochodu.
- (55) Ocena zdolności kredytowej powinna opierać się na informacjach na temat sytuacji finansowej i ekonomicznej. Takie informacje powinny być niezbędne i proporcjonalne do charakteru, czasu trwania, wartości i ryzyk kredytu dla konsumenta, zgodnie z zasadą minimalizacji danych określoną w rozporządzeniu (UE) 2016/679, oraz powinny być stosowne, kompletne i prawidłowe. Informacje te powinny obejmować co najmniej dochody i wydatki konsumenta, w tym odpowiednie uwzględnienie bieżących zobowiązań konsumenta, między innymi kosztów utrzymania konsumenta i jego gospodarstwa domowego, a także zobowiązań finansowych konsumenta. Informacje te nie powinny obejmować szczególnych kategorii danych osobowych, o których mowa w art. 9 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2016/679, takich jak dane dotyczące zdrowia, w tym chorób nowotworowych, ani informacji uzyskanych z sieci społecznościowych. Wytyczne Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego z dnia 29 maja 2020 r. w sprawie udzielania i monitorowania pożyczek zawierają wytyczne dotyczące kategorii danych, które mogą być wykorzystywane do przetwarzania danych osobowych do celów związanych ze zdolnością kredytową, obejmujących dowody potwierdzające dochody lub dowody istnienia innych źródeł spłaty, oraz informacje o aktywach i zobowiązaniach finansowych lub informacje o innych zobowiązaniach finansowych. Konsument powinien przedstawiać informacje na temat swojej sytuacji finansowej i ekonomicznej, aby ułatwić ocenę zdolności kredytowej. Kredytu należy udzielać konsumentowi wyłącznie wtedy, gdy z oceny zdolności kredytowej wynika, że wypełnienie zobowiązań wynikających z umowy o kredyt w sposób wymagany w tej umowie jest prawdopodobne. Oceniając zdolność konsumenta do wywiązania się ze swoich obowiązków wynikających z umowy o kredyt, kredytodawca powinien wziąć pod uwagę stosowne czynniki i szczególne okoliczności, np. – choć nie tylko – w przypadku kredytów udzielanych zgodnie z niniejszą dyrektywą na finansowanie nauki lub na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na opiekę zdrowotną, istnienie wystarczających dowodów na to, że takie kredyty przyniosą konsumentowi w przyszłości dochody, lub istnienie zabezpieczeń lub innych form gwarancji, które konsument mógłby wnieść w celu zabezpieczenia kredytu.
- (56) We wniosku Komisji w sprawie rozporządzenia ustanawiającego zharmonizowane przepisy dotyczące sztucznej inteligencji (akt w sprawie sztucznej inteligencji) określono, że systemy AI wykorzystywane do przeprowadzania punktowej oceny kredytowej lub oceny zdolności kredytowej osób fizycznych należy klasyfikować jako systemy AI wysokiego ryzyka, ponieważ decydują one o dostępie tych osób do zasobów finansowych lub podstawowych usług, takich jak mieszkalnictwo, energia elektryczna i usługi telekomunikacyjne. W związku z tą wysoką stawką każdorazowo, gdy ocena zdolności kredytowej wiąże się ze zautomatyzowanym przetwarzaniem danych, konsument powinien mieć prawo do uzyskania interwencji ludzkiej ze strony kredytodawcy. Bez uszczerbku dla rozporządzenia (UE) 2016/679 konsument powinien mieć prawo do otrzymania rzeczowego, zrozumiałego wyjaśnienia dokonanej oceny oraz funkcjonowania zastosowanego zautomatyzowanego przetwarzania danych, w tym między innymi odnośnych głównych zmiennych, logiki i ryzyk, a także powinien mieć prawo do wyrażenia własnego stanowiska lub wystąpienia z wnioskiem o ponowną ocenę zdolności kredytowej oraz o ponowne rozpatrzenie decyzji w sprawie udzielenia kredytu. Konsument powinien mieć prawo do uzyskania informacji o tych prawach po należytym otrzymaniu informacji na temat procedury, którą należy zastosować. Możliwość wystąpienia z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie pierwotnej oceny i decyzji niekoniecznie powinna prowadzić do udzielenia konsumentowi kredytu.
- (57) W celu dokonania oceny sytuacji kredytowej konsumenta kredytodawca powinien także dokonać sprawdzenia w bazach danych o kredytach. Okoliczności prawne i faktyczne mogą wymagać zróżnicowania zakresu takiego sprawdzenia. Aby zapobiec jakimkolwiek zakłóceniom konkurencji między kredytodawcami, kredytodawcy, którzy podlegają nadzorowi i w pełni przestrzegają rozporządzenia (UE) 2016/679, powinni mieć dostęp do prywatnych lub publicznych baz danych o kredytach dotyczących konsumentów w państwie członkowskim, w którym nie mają siedziby, na warunkach niedyskryminujących ich w porównaniu z kredytodawcami mającymi siedzibę w tym państwie członkowskim. Państwa członkowskie powinny ułatwiać transgraniczny dostęp do prywatnych lub publicznych baz danych zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/679. Aby wzmocnić wzajemność, bazy danych o kredytach powinny zawierać co najmniej informacje o zaległościach konsumenta w spłacie kredytu, o rodzaju kredytu oraz dane identyfikacyjne kredytodawcy, zgodnie z prawem Unii i prawem krajowym. Kredytodawcy i pośrednicy kredytowi nie powinni przetwarzać szczególnych kategorii danych, takich jak dane dotyczące zdrowia, o których mowa w art. 9 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2016/679, ani informacji uzyskanych z sieci społecznościowych, ponieważ ani

te kategorie danych, ani takie informacje nie powinny być wykorzystywane do celów oceny zdolności kredytowej konsumentów. Dostawcy baz danych o kredytach powinni stosować odpowiednie procedury w celu zapewnienia, by informacje zawarte w ich bazach danych były aktualne i prawidłowe. Jeżeli wniosek o kredyt zostaje odrzucony na podstawie sprawdzenia dokonanego w bazie danych, kredytodawcy powinni bez zbędnej zwłoki i bezpłatnie poinformować konsumentów o wynikach takiego sprawdzenia oraz o szczegółach dotyczących bazy danych, za pomocą której dokonano sprawdzenia, oraz kategoriach uwzględnionych danych. Ponadto, aby zapewnić odpowiednie poinformowanie konsumentów, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby konsumenci byli informowani o rejestracji wszelkich zaległości w spłacie kredytu w bazie danych w sposób terminowy i w ciągu 30 dni od rejestracji, na przykład wysyłając im pocztą elektroniczną ostrzeżenie z prośbą o wejście do bazy danych w celu zapoznania się z dotyczącymi ich informacjami na temat zaległości w spłacie kredytu.

- (58) Niniejsza dyrektywa nie powinna regulować kwestii dotyczących prawa zobowiązań, związanych z ważnością umów o kredyt. Państwa członkowskie powinny mieć zatem w tym obszarze możliwość utrzymywania lub wprowadzania przepisów krajowych zgodnych z prawem Unii. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość określania uregulowań prawnych dotyczących oferty zawarcia umowy o kredyt, w szczególności ustalania, w którym momencie oferta ta ma być złożona, jak również okresu, w którym taka oferta ma być dla kredytodawcy wiążąca. Jeżeli taka oferta jest składana jednocześnie z udzieleniem informacji przed zawarciem umowy przewidzianych w niniejszej dyrektywie, należy taką ofertę przedstawić konsumentowi – podobnie jak wszelkie dodatkowe informacje, jakich kredytodawca chciałby mu udzielić – w osobnym dokumencie. Wspomniany osobny dokument można by załączyć do standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumentckiego.
- (59) Aby konsument mógł zapoznać się ze swoimi prawami i obowiązkami wynikającymi z umowy o kredyt, umowa taka powinna zawierać wszystkie niezbędne informacje podane w sposób jasny i zwięzły.
- (60) Bez uszczerbku dla dyrektywy 93/13/EWG i zobowiązań przedumownych wynikających z niniejszej dyrektywy oraz w celu zapewnienia wysokiego poziomu ochrony konsumentów konsumentowi należy przedstawić – w stosownym czasie i przed wprowadzeniem jakichkolwiek zmian w warunkach umowy o kredyt – opis proponowanych zmian oraz, w stosownych przypadkach, wskazać na konieczność uzyskania zgody konsumenta, lub przedstawić wyjaśnienie zmian wynikających z przepisów prawa; harmonogram wprowadzenia tych zmian; oraz dostępne dla konsumenta możliwości złożenia skargi, jak również termin przysługujący mu na złożenie skargi oraz nazwę i adres właściwego organu, do którego może wnieść skargę. Zmiana w umowie o kredyt nie powinna naruszać żadnych praw konsumenta, w tym prawa do informacji przewidzianego w niniejszej dyrektywie. Powinno to pozostawać bez uszczerbku dla prawa Unii lub przepisów krajowych dotyczących dopuszczalności, warunków i ważności zmian w umowie.
- (61) W celu zapewnienia pełnej przejrzystości konsument powinien otrzymać informację na temat stopy oprocentowania kredytu zarówno na etapie poprzedzającym zawarcie umowy o kredyt, jak i przy jej zawieraniu. W czasie trwania stosunku umownego konsument powinien być ponadto informowany o zmianach zmiennej stopy oprocentowania kredytu oraz o spowodowanych przez nie zmianach wysokości płatności. Powinno to pozostawać bez uszczerbku dla przepisów prawa krajowego, które nie dotyczą informacji udzielanej konsumentowi, określających warunki dokonywania zmian niedotyczących płatności lub określających skutki tych zmian w zakresie stóp oprocentowania kredytu i innych warunków ekonomicznych kredytu, na przykład przepisów stanowiących, że kredytodawca może zmienić stopę oprocentowania kredytu wyłącznie z uzasadnionego powodu lub że konsument ma prawo do rozwiązania umowy o kredyt w przypadku zmiany stopy oprocentowania kredytu lub innych określonych warunków ekonomicznych dotyczących kredytu.
- (62) Kredyt w rachunku bieżącym i przekroczenie są coraz powszechniejszymi formami kredytu konsumentckiego. Należy zatem uregulować te produkty finansowe, aby zwiększyć poziom ochrony konsumentów i zapobiegać nadmiernemu zadłużeniu. Istnieje ryzyko, że konsumenci nie będą w stanie zapłacić, jeżeli kredytodawcy postanowią zażądać natychmiastowego zwrotu środków. Dlatego w niniejszej dyrektywie należy określić prawa konsumentów w odniesieniu do kredytu w rachunku bieżącym i przekroczenia.
- (63) W przypadku znacznego przekroczenia trwającego dłużej niż jeden miesiąc kredytodawca powinien niezwłocznie przekazać konsumentowi informacje na temat przekroczenia, w tym związanej z tym kwoty, stopy oprocentowania kredytu i kar, opłat lub odsetek z tytułu zaległych płatności. W przypadku regularnego przekraczania kredytodawca powinien zaofiarować konsumentowi usługi doradcze, jeśli są dostępne, aby pomóc mu w znalezieniu mniej kosztownych rozwiązań alternatywnych, oraz skierować konsumenta do podmiotów świadczących usługi doradcze w zakresie zadłużenia.

- (64) Konsumentom powinno być prawo do odstąpienia od umowy bez kary i bez obowiązku przedstawiania uzasadnienia. Niemniej jednak w celu zwiększenia pewności prawa okres, w którym można skorzystać z prawa do odstąpienia od umowy, powinien w każdym razie upływać 12 miesięcy i 14 dni od zawarcia umowy o kredyt, jeżeli konsument nie otrzymał warunków umownych i informacji zgodnie z niniejszą dyrektywą. Okres, w którym można skorzystać z prawa do odstąpienia od umowy, nie powinien upływać, jeżeli konsument nie został poinformowany o przysługującym mu prawie do odstąpienia od umowy.
- (65) W przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy o kredyt, w związku z którą konsument otrzymał towary, w szczególności od umowy sprzedaży ratalnej lub od umowy najmu lub leasingu przewidującej zobowiązanie do zakupu, niniejsza dyrektywa powinna pozostawać bez uszczerbku dla wszelkich uregulowań państw członkowskich w kwestiach dotyczących zwrotu towarów lub wszelkich kwestiach powiązanych.
- (66) W niektórych przypadkach w prawie krajowym już obecnie przewiduje się, że środki finansowe nie mogą być udostępnione konsumentowi przed upływem określonego terminu. W tych przypadkach konsumenci mogą zażyczyć sobie zapewnienia im szybkiej dostawy nabytych towarów lub usług. W związku z tym w przypadku umów o kredyt wiązany, jeżeli konsumenci wyraźnie życzą sobie szybkiego otrzymania nabytych towarów lub usług, państwa członkowskie powinny mieć możliwość, by wyjątkowo postanowić, że termin wykonania prawa do odstąpienia od umowy o kredyt może zostać skrócony tak, by pokrywał się z terminem, przed upływem którego środki finansowe nie mogą być udostępnione.
- (67) W przypadku umów o kredyt wiązany istnieje współzależność między nabyciem towarów lub usług a umową o kredyt zawartą w tym celu. W związku z tym, jeżeli konsument korzysta w oparciu o prawo Unii z prawa do odstąpienia w odniesieniu do umowy zakupu, nie powinien być dłużej związany umową o kredyt wiązany. Nie powinno to wpływać na prawo krajowe mające zastosowanie do umów o kredyt wiązany, w przypadku gdy umowa zakupu stała się nieważna lub gdy konsument skorzystał z prawa do odstąpienia od umowy na podstawie prawa krajowego. Nie powinno to również wpływać na prawa konsumentów, jakie przyznaje się im w prawie krajowym, zgodnie z którym konsument i dostawca towarów lub usług nie mogą podjąć względem siebie żadnego zobowiązania ani nie mogą dokonać między sobą żadnych płatności, dopóki konsument nie podpisze umowy o kredyt w celu sfinansowania nabycia towarów lub usług.
- (68) Strony umowy powinny mieć prawo do rozwiązania w sposób standardowy umowy o kredyt odnawialny. Ponadto, jeśli umowa o kredyt tak stanowi, kredytodawca powinien mieć prawo zawieszenia z obiektywnie uzasadnionych przyczyn prawa konsumenta do dokonywania wypłat na podstawie umowy o kredyt odnawialny. Przyczyny takie mogą obejmować na przykład podejrzenie o nieuprawnione lub niezgodne z prawem wykorzystanie kredytu lub znaczny wzrost ryzyka braku możliwości wywiązania się przez konsumenta z obowiązku spłaty kredytu. Niniejsza dyrektywa nie powinna wpływać na krajowe prawo zobowiązań regulujące prawa umawiających się stron do rozwiązania umowy o kredyt z uwagi na naruszenie warunków umowy.
- (69) Konsument powinien mieć możliwość podjęcia, na określonych warunkach, środków ochrony prawnej wobec kredytodawcy w przypadku problemów związanych z umową zakupu. Państwa członkowskie powinny jednak określić, w jakim zakresie i na jakich warunkach konsument jest zobowiązany do podjęcia tych środków ochrony prawnej wobec dostawcy towarów lub usług, w szczególności poprzez wniesienie przeciwko dostawcy towarów lub usług powództwa, zanim konsument ten będzie miał możliwość ich podjęcia przeciwko kredytodawcy. Konsumentów nie należy pozbawiać praw przyznanych im na podstawie prawa krajowego przewidującego solidarną odpowiedzialność dostawcy towarów lub usług oraz kredytodawcy.
- (70) Konsument powinien mieć prawo do wywiązania się ze swoich obowiązków przed upływem terminu określonego w umowie o kredyt. Zgodnie z wykładnią Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku *Lexitor*⁽¹³⁾ prawo konsumenta do obniżki całkowitego kosztu kredytu ponoszonego przez konsumenta w przypadku przedterminowej spłaty tego kredytu obejmuje wszystkie koszty, które zostały nałożone na konsumenta. Obniżka całkowitego kosztu kredytu ponoszonego przez konsumenta powinna być proporcjonalna do pozostałego okresu obowiązywania umowy o kredyt i powinna obejmować też koszty, których wysokość nie jest zależna od okresu obowiązywania tej umowy, w tym koszty, które są w pełni pokrywane w momencie udzielania kredytu. Podatki i opłaty stosowane przez osobę trzecią i uiszczane bezpośrednio na jej rzecz, które nie zależą od okresu obowiązywania umowy o kredyt, nie powinny być jednak brane pod uwagę przy obliczaniu obniżki, ponieważ koszty te nie

⁽¹³⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 11 września 2019 r., *Lexitor*, C-383/18, ECLI:EU:C:2019:702.

są nakładane przez kredytodawcę, w związku z czym nie mogą być jednostronnie zmieniane przez kredytodawcę. Opłaty pobierane przez kredytodawcę na rzecz osoby trzeciej powinny być jednak brane pod uwagę przy obliczaniu obniżki. W przypadku przedterminowej spłaty kredytodawcy powinna przysługiwać sprawiedliwa i obiektywnie uzasadniona rekompensata za koszty bezpośrednio związane z przedterminową spłatą, z uwzględnieniem również wszelkich ewentualnych oszczędności uzyskanych przez kredytodawcę. W celu ustalenia metody obliczania rekompensaty ważne jest jednak przestrzeganie kilku zasad. Sposób obliczania rekompensaty należnej kredytodawcy powinien być przejrzysty i zrozumiały dla konsumentów już na etapie poprzedzającym zawarcie umowy o kredyt, a w każdym przypadku podczas wykonywania umowy o kredyt. Ponadto metoda obliczania powinna być łatwa do stosowania przez kredytodawców, a sprawowanie nadzoru w zakresie rekompensaty przez właściwe organy powinno być ułatwione. Z tego powodu, jak również ze względu na fakt, że kredytu konsumenckiego nie finansuje się – z uwagi na jego czas trwania i wysokość – przy użyciu długoterminowych mechanizmów finansowania, maksymalna kwota rekompensaty powinna być ustalona ryczałtowo. Takie podejście odpowiada szczególnemu charakterowi kredytów konsumenckich i powinno pozostawać bez uszczerbku dla podejścia przyjmowanego względem innych produktów, które finansuje się przy użyciu długoterminowych mechanizmów finansowania i do których należą kredyty hipoteczne o stałej stopie oprocentowania.

- (71) Państwa członkowskie powinny mieć prawo ustanawiania przepisów, zgodnie z którymi kredytodawca może domagać się rekompensaty za przedterminową spłatę tylko pod warunkiem, że spłacana przed terminem część kwoty kredytu przekracza w ciągu dwunastu miesięcy próg określony przez państwa członkowskie. Ustanawiając ten próg, który nie powinien przekraczać 10 000 EUR, państwa członkowskie powinny uwzględnić średnią kwotę kredytów konsumenckich na swoim rynku.
- (72) W celu wspierania ustanawiania i funkcjonowania rynku wewnętrznego oraz zapewniania konsumentom w całej Unii wysokiego poziomu ochrony niezbędne jest zapewnienie w całej Unii porównywalności informacji dotyczących rzeczywistych rocznych stóp oprocentowania.
- (73) W wielu państwach członkowskich powszechną praktykę stanowi ustalanie górnych pułapów stóp oprocentowania kredytu, rzeczywistych rocznych stóp oprocentowania lub całkowitego kosztu kredytu ponoszonego przez konsumenta. Taki system ustalania górnych pułapów okazał się korzystny z punktu widzenia ochrony konsumentów przed nadmiernie wysokimi stopami oprocentowania kredytu, rzeczywistymi rocznymi stopami oprocentowania lub całkowitym kosztem kredytu ponoszonym przez konsumenta. W tym względzie państwa członkowskie powinny mieć możliwość utrzymania swoich obecnie obowiązujących uregulowań prawnych. Dążąc do zwiększenia ochrony konsumentów bez nakładania na państwa członkowskie zbędnych ograniczeń, powinny istnieć odpowiednie środki, takie jak przepisy dotyczące górnych pułapów lub lichwiarskich stóp procentowych, w celu skutecznego zapobiegania nadużyciom i zapewnienia, by konsumenci nie byli obciążani nadmiernie wysokimi stopami oprocentowania kredytu, rzeczywistymi rocznymi stopami oprocentowania ani całkowitym kosztem kredytu ponoszonym przez konsumenta.
- (74) Aby zapewnić przejrzystość, Komisja powinna podawać takie środki wprowadzone przez państwa członkowskie do wiadomości publicznej, w zwięzłej i jasnej formie.
- (75) W systemach prawnych poszczególnych państw członkowskich występują znaczące różnice pod względem prowadzenia działalności polegającej na oferowaniu umów o kredyt. Mimo uznania różnorodności podmiotów prowadzących pośrednictwo kredytowe niezbędne jest wprowadzenie określonych standardów na poziomie Unii, aby zapewnić wysoki poziom profesjonalizmu i usług.
- (76) Mające zastosowanie ramy unijne powinny dawać konsumentom pewność, że kredytodawcy i pośrednicy kredytowi biorą pod uwagę interesy konsumenta, w tym ich ewentualną podatność i trudności ze zrozumieniem produktu, w oparciu o informacje dostępne kredytodawcy lub pośrednikowi kredytowemu w danym czasie i o racjonalne założenia dotyczące ryzyk dla sytuacji konsumenta w okresie obowiązywania proponowanej umowy o kredyt. Jednym z kluczowych aspektów zapewnienia takiej ufności konsumenckiej jest wymóg zapewnienia wysokiego poziomu sprawiedliwości, uczciwości i profesjonalizmu w przedmiotowym sektorze, co obejmuje również odpowiedzialne zachowanie mające na celu unikanie praktyk, które mają negatywny wpływ na konsumentów, oraz odpowiedniego zarządzania konfliktami interesów, w tym konfliktami dotyczącymi wynagrodzenia, a także udzielania porad w najlepszym interesie konsumenta.
- (77) Należy zapewnić, by odpowiedni personel kredytodawców i pośredników kredytowych posiadał należyty poziom wiedzy i kompetencji, aby osiągnąć wysoki poziom profesjonalizmu. Należy w związku z tym wymagać od kredytodawców i pośredników kredytowych wykazania odpowiedniej wiedzy i odpowiednich kompetencji na szczeblu przedsiębiorstwa w oparciu o minimalne wymagania dotyczące wiedzy i kompetencji. Państwa członkowskie powinny mieć swobodę wprowadzenia lub utrzymania takich wymogów mających zastosowanie do indywidualnych osób

fizycznych, a także swobodę dostosowania minimalnych wymogów dotyczących wiedzy i kompetencji do poszczególnych rodzajów kredytodawców i pośredników kredytowych, w szczególności gdy działają oni w ramach działalności dodatkowej. Do celów niniejszej dyrektywy personel bezpośrednio zaangażowany w działalność prowadzoną na mocy niniejszej dyrektywy powinien obejmować zarówno personel zajmujący się obsługą klienta, jak i personel stanowiący zaplecze administracyjne, w tym kadre kierowniczą i, w stosownych przypadkach, członków zarządu kredytodawców oraz pośredników kredytowych, którzy odgrywają istotną rolę w procesie dotyczącym umów o kredyt. Osoby pełniące funkcje pomocnicze niezwiązane z procesem dotyczącym umów o kredyt, w tym pracownicy działu zasobów kadrowych i działu teleinformatycznego, nie powinny być uznawane za personel na podstawie niniejszej dyrektywy. Państwa członkowskie powinny wprowadzić środki wspierające podnoszenie świadomości na temat wymogów niniejszej dyrektywy wśród małych i średnich przedsiębiorstw będących kredytodawcami lub pośrednikami kredytowymi i ułatwiające spełnienie tych wymogów, takie jak kampanie informacyjne, podręczniki użytkownika i programy szkoleń dla pracowników.

- (78) Aby zwiększyć zdolność konsumentów do podejmowania świadomych decyzji w zakresie odpowiedzialnego zaciągania pożyczek i zarządzania długiem, państwa członkowskie powinny tworzyć i promować środki wspierające edukację konsumentów w dziedzinie odpowiedzialnego zaciągania pożyczek i zarządzania długiem, w szczególności w odniesieniu do umów o kredyt konsumencki, jak również ogólnego zarządzania budżetem. Obowiązek taki można spełnić biorąc pod uwagę ramy kompetencji finansowych opracowane przez Unię wspólnie z Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju. Szczególnie istotne jest udzielenie wskazówek konsumentom, którzy po raz pierwszy zaciągają kredyt konsumencki, szczególnie za pośrednictwem narzędzi cyfrowych. W tym względzie Komisja powinna wskazać przykłady najlepszych praktyk, aby ułatwić dalsze opracowywanie środków zwiększających świadomość finansową konsumentów. Komisja mogłaby publikować takie przykłady najlepszych praktyk w sposób skoordynowany z publikacją podobnych sprawozdań sporządzanych w związku z innymi unijnymi aktami ustawodawczymi. W tworzeniu i promowaniu tych środków państwa członkowskie powinny konsultować się z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, w tym z organizacjami konsumenckimi. Obowiązek taki nie powinien uniemożliwiać państwu członkowskiemu zapewniania dodatkowej edukacji finansowej.
- (79) Z uwagi na poważne konsekwencje postępowania egzekucyjnego dla kredytodawców i konsumentów oraz potencjalnie dla stabilności finansowej, niezbędne jest, by kredytodawcy proaktywnie podchodzili do pojawiającego się ryzyka kredytowego na wczesnym etapie oraz wprowadzili konieczne środki, aby zapewnić dokonywanie przez nich, w stosownych przypadkach, restrukturyzacji kredytów w rozsądnym zakresie przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego. Decydując o tym, czy należy podjąć działania restrukturyzacyjne lub czy uzasadnione jest ponowne ich oferowanie, kredytodawca powinien uwzględnić, między innymi, indywidualną sytuację danego konsumenta, w tym takie elementy jak interesy i prawa konsumenta, jego zdolność do spłaty kredytu oraz uzasadnione potrzeby związane z kosztami utrzymania ponoszonymi przez konsumenta, oraz kredytodawca powinien ograniczyć koszty ponoszone przez konsumenta w przypadku zaległości w spłacie. W szczególności, jeżeli konsument nie odpowie na ofertę kredytodawcy w rozsądnym terminie, kredytodawca nie powinien być zobowiązany do ponownego oferowania działań restrukturyzacyjnych. Państwa członkowskie nie powinny uniemożliwiać stronom umowy o kredyt dokonania wyraźnego uzgodnienia, że przekazanie kredytodawcy towarów objętych umową o kredyt wiązany lub przychodów ze sprzedaży takich towarów wystarczy do spłaty kredytu.
- (80) W przypadku uznania działań restrukturyzacyjnych za odpowiednie, działania te powinny obejmować zmianę warunków pierwotnej umowy o kredyt i mogłyby między innymi obejmować całkowite lub częściowe refinansowanie umowy o kredyt. Zmiana tych warunków mogłaby obejmować między innymi: przedłużenie okresu obowiązywania umowy o kredyt; zmianę rodzaju umowy o kredyt; odroczenie płatności całości lub części spłaty ratalnej przez wskazany okres; obniżenie stopy oprocentowania kredytu; zaoferowanie wakacji kredytowych; częściowe spłaty; przewalutowanie kredytu; oraz częściowe darowanie długu i konsolidację długu. W przypadku uznania działań restrukturyzacyjnych za odpowiednie kredytodawcy nie powinni być zobowiązani do przeprowadzenia oceny zdolności kredytowej przy zmianie warunków umowy o kredyt, chyba że całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta zostanie przy zmianie warunków umowy o kredyt znacząco zwiększona. Chociaż obowiązek podejmowania działań restrukturyzacyjnych powinien pozostawać bez uszczerbku dla postępowań prowadzonych na podstawie krajowych przepisów dotyczących postępowań egzekucyjnych, państwa członkowskie powinny zapewnić właściwe stosowanie działań restrukturyzacyjnych przewidzianych w niniejszej dyrektywie.
- (81) Konsumentom doświadczającym trudności w wypełnieniu swoich zobowiązań finansowych mogą skorzystać z wyspecjalizowanej pomocy w zakresie zarządzania długiem. Trudności finansowe obejmują wiele różnych sytuacji, na przykład opóźnienie spłaty zadłużenia o ponad 90 dni. Celem usług doradczych w zakresie zadłużenia jest udzielenie pomocy konsumentom doświadczającym problemów finansowych i wskazanie im, jak w miarę możliwości mogą spłacić dług pozostały do spłaty, przy zachowaniu przyzwoitych warunków życia i godności. Taka spersonalizowana i niezależna pomoc może obejmować poradnictwo prawne, zarządzanie środkami pieniężnymi i długiem, a także pomoc społeczną i psychologiczną. Pomoc ta powinna być udzielana przez profesjonalne podmioty, które

nie są kredytodawcami, pośrednikami kredytowymi dostawcami usług w zakresie pożyczek społecznościowych, nabywcami kredytów ani podmiotami obsługującymi kredyty i które są od nich niezależne. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby usługi doradcze w zakresie zadłużenia świadczone przez niezależne profesjonalne podmioty były bezpośrednio lub pośrednio i jedynie za ograniczoną opłatą udostępniane konsumentom. Opłaty te powinny zasadniczo pokrywać jedynie koszty operacyjne i nie powinny nakładać zbędnego obciążenia na konsumentów, którzy doświadczają lub mogą doświadczać trudności w wypełnieniu swoich zobowiązań finansowych. W miarę możliwości konsumenci doświadczający trudności w spłacie długów powinni być kierowani do podmiotów świadczących usługi doradcze w zakresie zadłużenia przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego. Usługi doradcze w zakresie zadłużenia powinny być łatwo dostępne dla konsumentów, z uwzględnieniem na przykład ich miejsca zamieszkania oraz ich języka. Państwa członkowskie mogą utrzymać lub wprowadzić szczególne wymogi dotyczące usług doradczych w zakresie zadłużenia. Kredytodawcy mają rolę do odegrania w zapobieganiu nadmiernemu zadłużeniu poprzez wczesne identyfikowanie i wspieranie konsumentów doświadczających trudności finansowych. Z tego powodu kredytodawcy powinni wprowadzić procedury i polityki w zakresie identyfikowania takich konsumentów, by zapewnić możliwość ich skutecznego skierowania do łatwo dostępnych usług doradczych w zakresie zadłużenia.

- (82) Aby zapewnić przejrzystość i stabilność rynku i w oczekiwaniu na dalszą harmonizację, państwa członkowskie powinny zapewnić wprowadzenie właściwych środków dotyczących regulowania lub nadzorowania działalności kredytodawców.
- (83) Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby kredytodawcy i pośrednicy kredytowi, w tym instytucje niekredytowe, podlegali odpowiednim procedurom dopuszczenia do działalności, w tym procedurze udzielenia zezwolenia lub wpisowi instytucji niekredytowej do rejestru, a także procedurom nadzoru ze strony właściwego organu. Wymóg podlegania odpowiednim procedurom dopuszczenia do działalności i rejestracji nie powinien mieć zastosowania do instytucji kredytowych zdefiniowanych w art. 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013⁽¹⁴⁾, które podlegają już procesowi udzielenia zezwolenia na mocy dyrektywy 2013/36/UE, ani do instytucji płatniczych zdefiniowanych w art. 4 pkt 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366⁽¹⁵⁾, w odniesieniu do usług, o których mowa w załączniku I pkt 4 dyrektywy (UE) 2015/2366, ani do instytucji pieniądza elektronicznego zdefiniowanych w art. 2 pkt 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/110/WE⁽¹⁶⁾, w odniesieniu do udzielania kredytów, o których mowa w art. 6 ust. 1 akapit pierwszy lit. b) dyrektywy 2009/110/WE. Powinno to pozostawać bez uszczerbku dla krajowych procedur dopuszczenia do działalności oraz mechanizmów rejestracji lub nadzoru nałożonych na instytucje płatnicze i instytucje pieniądza elektronicznego do celów udzielania kredytów konsumentom i nałożonych na instytucje kredytowe do celów czynności w zakresie pośrednictwa kredytowego zgodnie z prawem Unii.
- (84) Państwa członkowskie powinny mieć możliwość zwolnienia z wymogów dotyczących dopuszczenia do działalności i rejestracji dostawców towarów i usług, którzy kwalifikują się jako mikroprzedsiębiorstwa, małe i średnie przedsiębiorstwa, zdefiniowane w zaleceniu Komisji 2003/361/WE⁽¹⁷⁾ i którzy działają jako pośrednicy kredytowi w ramach działalności dodatkowej lub którzy udzielają kredytu w formie odroczonej płatności na zakup oferowanych przez siebie towarów i usług, bez oferowania kredytu przez osobę trzecią, jeżeli kredyt jest nieoprocentowany i udzielany bez żadnych opłat, z wyjątkiem ograniczonych opłat z tytułu opóźnień w płatnościach zgodnie z prawem krajowym. Takie możliwe wyłączenie nie powinno być wykorzystywane przez duże przedsiębiorstwa w celu uniknięcia wymogów dotyczących dopuszczenia do działalności i rejestracji określonych w niniejszej dyrektywie.
- (85) Niniejsza dyrektywa reguluje jedynie niektóre obowiązki pośredników kredytowych wobec konsumentów. Państwa członkowskie powinny zatem zachować swobodę utrzymywania lub wprowadzania dodatkowych obowiązków sporządzających na pośrednikach kredytowych, włącznie z warunkami, na których pośrednik kredytowy może pobierać opłaty od konsumenta, który zwrócił się do tego pośrednika kredytowego o świadczenie usługi.

⁽¹⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz.U. L 176 z 27.6.2013, s. 1).

⁽¹⁵⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, zmieniająca dyrektywy 2002/65/WE, 2009/110/WE, 2013/36/UE i rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 oraz uchylająca dyrektywę 2007/64/WE (Dz.U. L 337 z 23.12.2015, s. 35).

⁽¹⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/110/WE z dnia 16 września 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje pieniądza elektronicznego oraz nadzoru ostrożnościowego nad ich działalnością, zmieniająca dyrektywy 2005/60/WE i 2006/48/WE oraz uchylająca dyrektywę 2000/46/WE (Dz.U. L 267 z 10.10.2009, s. 7).

⁽¹⁷⁾ Zalecenie Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r. w sprawie definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (Dz.U. L 124 z 20.5.2003, s. 36).

- (86) Przeniesienie praw kredytodawcy wynikających z umowy o kredyt nie powinno skutkować pogorszeniem sytuacji konsumenta. Konsument powinien być również należycie poinformowany o przeniesieniu umowy o kredyt na osobę trzecią. W przypadku jednak gdy pierwotny kredytodawca, w porozumieniu z cesjonariuszem, nadal zajmuje się obsługą kredytu wobec konsumenta, konsument nie ma żadnego istotnego interesu, aby być informowany o jego przeniesieniu. W związku z tym wymóg na poziomie Unii dotyczący informowania konsumenta o przeniesieniu byłby w takich przypadkach nadmierny.
- (87) Państwa członkowskie powinny zachować swobodę utrzymania lub wprowadzenia przepisów krajowych ustanawiających formy powiadamiania zbiorowego, w przypadkach gdy jest to konieczne do celów związanych z efektywnością złożonych transakcji, takich jak sekurytyzacja lub upłynnienie aktywów, mających miejsce w związku z przymusową likwidacją administracyjną banków.
- (88) Konsumentom powinni mieć dostęp do odpowiednich, szybkich i skutecznych procedur alternatywnego rozstrzygnięcia sporów powstałych w związku z prawami i obowiązkami dotyczącymi umów o kredyt, w stosownych przypadkach z wykorzystaniem podmiotów już istniejących. Taki dostęp zapewniono już w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/11/UE⁽¹⁸⁾, o ile chodzi o odnośne spory powstałe w związku z umową. Konsumentom powinni mieć jednak również dostęp do procedur alternatywnego rozstrzygnięcia sporów w przypadku sporów powstałych przed zawarciem umowy, dotyczących praw i obowiązków ustanowionych w niniejszej dyrektywie, na przykład w związku z wymogami w zakresie informacji udzielanych przed zawarciem umowy, usług doradczych i oceny zdolności kredytowej, a także w związku z informacjami udzielanymi przez pośredników kredytowych, którzy otrzymują wynagrodzenie od kredytodawców i których tym samym nie łączy z konsumentami bezpośredni stosunek umowny. Takie procedury alternatywnego rozstrzygnięcia sporów oraz podmioty przeprowadzające takie procedury powinny spełniać wymogi jakościowe ustanowione w dyrektywie 2013/11/UE.
- (89) Państwa członkowskie powinny wyznaczyć właściwe organy uprawnione do zapewnienia egzekwowania przepisów niniejszej dyrektywy oraz powinny zapewnić, aby takim właściwym organom przyznano uprawnienia w zakresie dochodzeń i egzekwowania oraz odpowiednie zasoby niezbędne do wykonywania ich obowiązków. Państwa członkowskie powinny także mieć możliwość przyznania organom krajowym uprawnień do interwencji produktowej w przypadku gdy produkty kredytowe są szkodliwe dla konsumentów i należy je wycofać. Państwa członkowskie powinny uwzględnić dane dotyczące miesięcznych współczynników niewykonania zobowiązania związanych z różnymi rodzajami produktów kredytu konsumenckiego, istotne z punktu widzenia zakresu stosowania niniejszej dyrektywy. Właściwe organy poszczególnych państw członkowskich powinny współpracować ze sobą w każdym przypadku, gdy jest to niezbędne do celów wykonywania obowiązków powierzonych im na podstawie niniejszej dyrektywy.
- (90) Państwa członkowskie powinny ustanowić przepisy dotyczące kar mających zastosowanie w przypadku naruszenia przepisów krajowych przyjętych zgodnie z niniejszą dyrektywą i podejmować wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia ich wdrożenia. Wybór kar pozostaje w gestii państw członkowskich, lecz przewidziane kary powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające. Państwa członkowskie powinny powiadomić Komisję o tych przepisach i środkach oraz niezwłocznie powiadomić ją o wszelkich późniejszych zmianach mających wpływ na te przepisy i środki.
- (91) Obecnie w Unii występują znaczne różnice w obowiązujących przepisach krajowych dotyczących kar. W szczególności nie wszystkie państwa członkowskie zapewniają możliwość nakładania skutecznych, proporcjonalnych i odstrasżających grzywien na przedsiębiorców odpowiedzialnych za naruszenia powszechne lub naruszenia powszechne o wymiarze unijnym. W niektórych przypadkach takimi przedsiębiorcami może być również grupa przedsiębiorstw. W celu zapewnienia, aby organy państw członkowskich mogły nakładać skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające kary w odniesieniu do naruszeń powszechnych i naruszeń powszechnych o wymiarze unijnym, które są przedmiotem skoordynowanych środków dochodzeniowych i egzekwowania prawa zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2394⁽¹⁹⁾, grzywny należy wprowadzić jako element kar za takie naruszenia.

⁽¹⁸⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/11/UE z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie alternatywnych metod rozstrzygnięcia sporów konsumenckich oraz zmiany rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 i dyrektywy 2009/22/WE (dyrektywa w sprawie ADR w sporach konsumenckich) (Dz.U. L 165 z 18.6.2013, s. 63).

⁽¹⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2394 z dnia 12 grudnia 2017 r. w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów i uchylające rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 (Dz.U. L 345 z 27.12.2017, s. 1).

- (92) Aby zwiększyć przejrzystość i ufność konsumencką, należy zezwolić właściwym organom na podawanie do publicznej wiadomości wszelkich kar administracyjnych, jakie zostaną nałożone za naruszenie środków przyjętych na podstawie niniejszej dyrektywy, chyba że ujawnienie takich informacji stanowiłoby poważne zagrożenie dla rynków finansowych lub wyrządzało nieproporcjonalną szkodę zaangażowanym stronom.
- (93) Należy dokonać przeglądu efektywnego funkcjonowania niniejszej dyrektywy oraz postępów w ustanawianiu rynku wewnętrznego o wysokim poziomie ochrony konsumentów w odniesieniu do umów o kredyt. Co cztery lata Komisja powinna przeprowadzać ocenę niniejszej dyrektywy, aby ocenić górny próg w wysokości 100 000 EUR ustanowiony w niniejszej dyrektywie oraz wartości procentowe wykorzystywane do obliczania rekompensaty płatnej w przypadku przedterminowej spłaty, a także aby ocenić, czy zakres stosowania niniejszej dyrektywy jest nadal odpowiedni w odniesieniu do umów o kredyt zabezpieczonych nieruchomościami niemieszkalnymi. Ocena ta powinna również obejmować analizę ewolucji rynku kredytów konsumenckich, które wspierają zieloną transformację, oraz ocenę zapotrzebowania na dalsze środki mające na celu poprawę wykorzystania takich kredytów, a także ocenę wykonania kar nałożonych zgodnie z niniejszą dyrektywą, a w szczególności ich skuteczności i skutku odstraszającego. Przeprowadzając ocenę niniejszej dyrektywy, Komisja powinna przeanalizować tendencje gospodarcze w Unii i sytuację na odnośnym rynku, na przykład pojawianie się nowych form usług finansowych, tendencje cyfrowe oraz wolumeny i tendencje w zakresie transgranicznego udzielania kredytów. Powinna również przyjrzeć się efektywności niniejszej dyrektywy, w tym wynikającym z niej kosztom i korzyściom dla przedsiębiorstw i konsumentów. Ponadto, finansowanie społecznościowe jest formą finansowania w coraz większym stopniu dostępną dla konsumentów, zwykle przeznaczoną na niewielkie wydatki lub inwestycje. Z zakresu stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1503⁽²⁰⁾ wyłączone są usługi finansowania społecznościowego, w tym usługi ułatwiające udzielanie kredytów, które są świadczone na rzecz konsumentów. Komisja powinna ocenić potrzebę wprowadzenia dalszych środków w celu ochrony konsumentów chcących zaciągnąć kredyt lub zainwestować za pośrednictwem dostawcy usług w zakresie pożyczek społecznościowych.
- (94) Ponieważ cel niniejszej dyrektywy, a mianowicie ustanowienie wspólnych zasad dotyczących niektórych aspektów obowiązujących w państwach członkowskich przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych dotyczących kredytu konsumenckiego, nie może zostać w sposób wystarczający osiągnięty przez państwa członkowskie, biorąc pod uwagę rozwój sytuacji na rynku w świetle transformacji cyfrowej oraz cel, jakim jest ułatwienie udzielania kredytów transgranicznych, natomiast możliwe jest jego lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, Unia może podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości ustanowioną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności ustanowioną w tym artykule niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.
- (95) W celu zmiany elementów niniejszej dyrektywy innych niż istotne należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjęcia aktów zgodnie z art. 290 TFUE w odniesieniu do dodatkowych założeń na potrzeby obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa⁽²¹⁾. W szczególności, aby zapewnić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie udział na równych zasadach w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.
- (96) Zgodnie ze wspólną deklaracją polityczną państw członkowskich i Komisji z dnia 28 września 2011 r. dotyczącą dokumentów wyjaśniających⁽²²⁾ państwa członkowskie zobowiązały się do złożenia, w uzasadnionych przypadkach, wraz z powiadomieniem o transpozycji, jednego lub większej liczby dokumentów wyjaśniających związku między elementami dyrektywy a odpowiadającymi im częściami krajowych instrumentów transpozycyjnych. W odniesieniu do niniejszej dyrektywy prawodawca uznaje, że przekazanie takich dokumentów jest uzasadnione.
- (97) Biorąc pod uwagę liczbę zmian, które muszą zostać wprowadzone do dyrektywy 2008/48/WE w wyniku rozwoju sektora kredytów konsumenckich, a także w interesie jasności przepisów Unii, należy uchylić tę dyrektywę i zastąpić ją niniejszą dyrektywą.

⁽²⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1503 z dnia 7 października 2020 r. w sprawie europejskich dostawców usług finansowania społecznościowego dla przedsięwzięć gospodarczych oraz zmieniające rozporządzenie (UE) 2017/1129 i dyrektywę (UE) 2019/1937 (Dz.U. L 347 z 20.10.2020, s. 1).

⁽²¹⁾ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

⁽²²⁾ Dz.U. C 369 z 17.12.2011, s. 14.

- (98) Zgodnie z art. 42 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 ⁽²³⁾ skonsultowano się z Europejskim Inspektorem Ochrony Danych, który wydał opinię dnia 26 sierpnia 2021 r. ⁽²⁴⁾,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

ROZDZIAŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsza dyrektywa ustanawia wspólne ramy harmonizacji niektórych aspektów przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących umów o kredyt konsumencki.

Artykuł 2

Zakres stosowania

1. Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do umów o kredyt.
2. Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do:
 - a) umów o kredyt, który zabezpieczony jest hipoteką albo innym porównywalnym zabezpieczeniem na nieruchomości powszechnie stosowanym w państwie członkowskim lub prawem związanym z nieruchomością;
 - b) umów o kredyt przeznaczony na sfinansowanie nabycia lub utrzymania prawa własności nieruchomości gruntowej lub istniejącego lub planowanego budynku, w tym lokali wykorzystywanych do celów działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej;
 - c) umów o kredyt, którego całkowita kwota przekracza 100 000 EUR;
 - d) umów o kredyt udzielany przez pracodawców swoim pracownikom w ramach działalności dodatkowej, nieoprocentowany albo oprocentowany według rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania niższej od powszechnie stosowanych na rynku i który nie jest oferowany ogółowi społeczeństwa;
 - e) umów o kredyt zawartych z firmami inwestycyjnymi zdefiniowanymi w art. 4 ust. 1 pkt 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE ⁽²⁵⁾ lub z instytucjami kredytowymi zdefiniowanymi w art. 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 w celu umożliwienia inwestorowi przeprowadzenia transakcji mającej związek z co najmniej jednym instrumentem finansowym wymienionym w sekcji C załącznika I do dyrektywy 2014/65/UE, w przypadku gdy firma inwestycyjna lub instytucja kredytowa udzielające kredytu biorą udział w takiej transakcji;
 - f) umów o kredyt, które są wynikiem ugody osiągniętej w sądzie lub przed innym organem ustawowym;
 - g) umów najmu lub leasingu, jeżeli ani sama umowa, ani jakakolwiek umowa odrębna nie przewidują obowiązku lub opcji nabycia przedmiotu umowy;

⁽²³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 39).

⁽²⁴⁾ Dz.U. C 403 z 6.10.2021, s. 5.

⁽²⁵⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniająca dyrektywę 2002/92/WE i dyrektywę 2011/61/UE (Dz.U. L 173 z 12.6.2014, s. 349).

h) płatności odroczonej, za pomocą których:

- (i) dostawca towarów lub usług – bez oferowania kredytu przez osobę trzecią – daje konsumentowi czas na dokonanie płatności za towary lub usługi dostarczone przez tego dostawcę,
- (ii) płaci się cenę nabycia, bez odsetek i bez innych opłat lecz z ograniczonymi opłatami należnymi od konsumenta z tytułu opóźnień w płatnościach, nałożonymi zgodnie z prawem krajowym; oraz
- (iii) kiedy płatność taka ma być w całości dokonana w terminie 50 dni od dostarczenia towarów lub usług.

W przypadku odroczonej płatności oferowanych przez dostawców towarów lub usług, którzy nie są mikroprzedsiębiorstwami, małymi lub średnimi przedsiębiorstwami zdefiniowanymi w zaleceniu 2003/361/WE, jeżeli tacy dostawcy oferują usługi społeczeństwa informacyjnego w rozumieniu art. 1 ust. 1 lit. b) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/1535⁽²⁶⁾, polegające na zawieraniu z konsumentami umów na odległość dotyczących sprzedaży towarów lub świadczenia usług w rozumieniu art. 2 pkt 7 dyrektywy 2011/83/UE, wyłączenie z zakresu niniejszej dyrektywy ma zastosowanie tylko jeżeli spełnione zostają następujące warunki:

- (i) osoba trzecia nie oferuje ani nie nabywa kredytu;
 - (ii) płatność ma być w całości dokonana w terminie 14 dni od dostarczenia towarów lub usług; oraz
 - (iii) cena nabycia ma być opłacona, bez odsetek i bez innych opłat lecz z ograniczonymi opłatami należnymi od konsumenta z tytułu opóźnień w płatnościach, nałożonymi zgodnie z prawem krajowym;
- i) umów o kredyt, które dotyczą odroczonej spłaty – bez żadnych opłat – istniejącego zadłużenia;
- j) umów o kredyt, w przypadku których od konsumenta wymaga się zdeponowania tytułem zabezpieczenia określonego przedmiotu do przechowania u kredytodawcy, a odpowiedzialność konsumenta jest ściśle ograniczona do tego zdeponowanego przedmiotu;
- k) umów o kredyt dotyczących pożyczek udzielanych ograniczonej grupie osób na podstawie przepisu ustawowego służącego interesowi ogólnemu, z zastosowaniem niższych stóp oprocentowania niż powszechnie stosowane na rynku lub nieoprocentowanych, lub z zastosowaniem innych warunków, które są korzystniejsze dla konsumenta niż powszechnie stosowane na rynku;
- l) umów o kredyt obowiązujących w dniu 20 listopada 2026 r.; jednakże art. 23 i 24, art. 25 ust. 1 zdanie drugie, art. 25 ust. 2 oraz art. 28 i 39 mają zastosowanie do wszystkich umów o kredyt odnawialny obowiązujących w dniu 20 listopada 2026 r.

3. Niezależnie od ust. 2 lit. c) niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do umów o kredyt na całkowitą kwotę przekraczającą 100 000 EUR, który nie jest zabezpieczony ani hipoteką, ani innym porównywalnym zabezpieczeniem na nieruchomości powszechnie stosowanym w państwie członkowskim, ani prawem związanym z nieruchomością, jeżeli celem tych umów o kredyt jest remont nieruchomości mieszkalnej.

4. W odniesieniu do umów o kredyt w formie przekroczenia zastosowanie mają wyłącznie następujące artykuły:

- a) art. 1, 2, 3, 17, 19, 25, 31, 35, 36 oraz 39–50; oraz
- b) art. 18, chyba że państwa członkowskie ustalą inaczej.

5. Państwa członkowskie mogą wyłączyć ze stosowania niniejszej dyrektywy umowy o kredyt w formie kart obciążeniowych:

- a) które są dostarczane przez instytucję kredytową lub płatniczą;
- b) na warunkach, zgodnie z którymi kredyt musi zostać spłacony w ciągu 40 dni; oraz
- c) które są nieoprocentowane i obciążone jedynie ograniczonymi opłatami z tytułu świadczenia usługi płatniczej.

⁽²⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/1535 z dnia 9 września 2015 r. ustanawiająca procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz.U. L 241 z 17.9.2015, s. 1).

6. Państwa członkowskie mogą określić, że do umów o kredyt zawieranych przez organizację, w której członkostwo jest ograniczone do osób zamieszkujących lub zatrudnionych w określonym miejscu lub do pracowników i emerytowanych pracowników określonego pracodawcy lub osób spełniających inne warunki określone w prawie krajowym jako podstawa istnienia więzi między członkami, stosuje się wyłącznie art. 1, 2, 3, 7, 8, 11, 19 i 20, art. 21 ust. 1 akapit pierwszy lit. a)–h) i lit. l), art. 21 ust. 3, art. 23 i 25 oraz art. 28–50, w przypadku gdy organizacja ta spełnia wszystkie następujące warunki:

- a) została utworzona dla wzajemnych korzyści jej członków;
- b) nie przynosi zysków osobom innym niż jej członkowie;
- c) realizuje cel społeczny przewidziany w prawie krajowym;
- d) przyjmuje – wyłącznie od swoich członków – oszczędności oraz zarządza nimi, a także udostępnia tym osobom źródła kredytowania;
- e) udziela kredytu w oparciu o rzeczywistą roczną stopę oprocentowania, która jest niższa niż stopy powszechnie stosowane na rynku lub w stosunku do której stosuje się pułap ustanowiony w prawie krajowym.

Państwa członkowskie mogą wyłączyć ze stosowania niniejszej dyrektywy umowy o kredyt zawarte przez organizację, o której mowa w akapicie pierwszym, w przypadku gdy całkowita wartość wszystkich obowiązujących umów o kredyt zawartych przez tę organizację jest mało znacząca w stosunku do całkowitej wartości wszystkich obowiązujących umów o kredyt w państwie członkowskim, w którym organizacja ta ma siedzibę, a całkowita wartość wszystkich obowiązujących umów o kredyt zawartych przez wszystkie takie organizacje w tym państwie członkowskim jest niższa niż 1 % całkowitej wartości wszystkich obowiązujących umów o kredyt zawartych w tym państwie członkowskim.

Państwa członkowskie co roku sprawdzają, czy w dalszym ciągu spełniane są warunki niezbędne do zastosowania wyłączeń, o których mowa w akapicie drugim, a także podejmują działania mające na celu cofnięcie wyłączenia, w przypadku gdy uznają, że warunki te nie są już spełniane.

7. Państwa członkowskie mogą określić, że do umów o kredyt między kredytodawcą a konsumentem – w odniesieniu do odroczenia płatności lub metod spłaty – w przypadku gdy konsument już zalega lub prawdopodobnie będzie zalegał ze spłatą zadłużenia wynikającego z pierwotnej umowy o kredyt, stosuje się wyłącznie art. 1, 2, 3, 7, 8, 11, 19 i 20, art. 21 ust. 1 akapit pierwszy lit. a)–h), lit. l) oraz r), art. 21 ust. 3, art. 23 i 25 oraz art. 28–38 i 40–50, w przypadku gdy spełnione są następujące warunki:

- a) uzgodnienie takie prawdopodobnie zapobiegne ewentualnemu postępowaniu sądowemu w związku z niewykonaniem przez konsumenta zobowiązania;
- b) warunki przewidziane w tym uzgodnieniu nie będą dla konsumenta mniej korzystne niż warunki określone w pierwotnej umowie o kredyt.

8. Państwa członkowskie mogą ustalić, że art. 8 ust. 3 lit. d), e) oraz f), art. 10 ust. 5, art. 11 ust. 4 oraz art. 21 ust. 3 nie mają zastosowania do jednej z następujących umów o kredyt lub do większej liczby takich umów:

- a) umów o kredyt na całkowitą kwotę mniejszą niż 200 EUR;
- b) umów o kredyt, w przypadku których kredyt jest nieoprocentowany i udzielany bez innych opłat;
- c) umów o kredyt, w przypadku których zgodnie z warunkami kredyt musi zostać spłacony w terminie trzech miesięcy i należne są jedynie nieznaczne opłaty.

Artykuł 3

Definicje

Na użytek niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

- 1) „konsument” oznacza osobę fizyczną, która działa w celach niezwiązanych ze swoją działalnością handlową, gospodarczą lub zawodową;

- 2) „kredytodawca” oznacza osobę fizyczną lub prawną, która udziela kredytu lub daje przyrzeczenie udzielenia kredytu w ramach wykonywanej przez siebie działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej;
- 3) „umowa o kredyt” oznacza umowę, na mocy której kredytodawca udziela kredytu konsumenckiego lub daje przyrzeczenie udzielenia kredytu konsumenckiego w formie odroczonej płatności, pożyczki lub innego podobnego świadczenia finansowego, z wyjątkiem umów dotyczących ciągłego świadczenia usług lub dotyczących dostaw towarów tego samego rodzaju, jeżeli konsument płaci za takie usługi lub towary w ratach przez okres ich świadczenia lub dostarczania;
- 4) „usługa dodatkowa” oznacza usługę oferowaną konsumentowi w związku z umową o kredyt;
- 5) „całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta” oznacza wszystkie koszty, w tym odsetki, prowizje, podatki i wszelkie inne opłaty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, które to koszty znane są kredytodawcy, z wyjątkiem kosztów notarialnych; koszty usług dodatkowych związanych z umową o kredyt, w szczególności składek ubezpieczeniowych, są również uwzględniane w całkowitym koszcie kredytu ponoszonym przez konsumenta, jeżeli – dodatkowo – zawarcie umowy dotyczącej takich usług dodatkowych jest niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach;
- 6) „całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta” oznacza sumę całkowitej kwoty kredytu i całkowitego kosztu kredytu ponoszonego przez konsumenta;
- 7) „rzeczywista roczna stopa oprocentowania” lub „RRSO” oznacza całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta, wyrażony jako wartość procentowa całkowitej kwoty kredytu w stosunku rocznym i obliczony zgodnie z art. 30;
- 8) „stopa oprocentowania kredytu” oznacza stopę oprocentowania wyrażoną jako stałe lub zmienne oprocentowanie stosowane w stosunku rocznym do wypłaconej kwoty kredytu;
- 9) „stała stopa oprocentowania kredytu” oznacza stopę oprocentowania kredytu, którą kredytodawca i konsument uzgadniają w umowie o kredyt na cały okres obowiązywania umowy o kredyt, lub kilka stóp oprocentowania kredytu, które kredytodawca i konsument uzgadniają w umowie o kredyt na okresy będące częścią okresu obowiązywania umowy, dla których stopy oprocentowania określa się wyłącznie z wykorzystaniem stałej określonej wartości procentowej; jeżeli umowa o kredyt nie określa wszystkich stóp oprocentowania kredytu, uznaje się, że stopa oprocentowania kredytu jest stała jedynie w odniesieniu do tych okresów będących częścią okresu obowiązywania umowy, dla których stopy oprocentowania kredytu zostały określone wyłącznie z wykorzystaniem stałej określonej wartości procentowej uzgodnionej przy zawarciu umowy o kredyt;
- 10) „całkowita kwota kredytu” oznacza maksymalną kwotę lub łączne sumy udostępnione na podstawie umowy o kredyt;
- 11) „trwały nośnik” oznacza dowolne urządzenie umożliwiające konsumentowi przechowywanie informacji kierowanych do niego osobiście w sposób, który daje mu do nich dostęp w przyszłości przez okres odpowiedni do celów, jakim te informacje służą, i pozwalające na odtworzenie przechowywanych informacji w niezmienionej postaci;
- 12) „pośrednik kredytowy” oznacza osobę fizyczną lub prawną, która nie działa w charakterze kredytodawcy ani notariusza i nie doprowadza jedynie do skojarzenia – bezpośrednio albo pośrednio – konsumenta z kredytodawcą i która w ramach wykonywanej przez siebie działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej za wynagrodzeniem, w formie pieniężnej lub dowolnej innej uzgodnionej formie korzyści finansowej:
 - a) przedstawia lub oferuje konsumentom umowy o kredyt;
 - b) udziela konsumentom pomocy, podejmując w związku z umowami o kredyt prace przygotowawcze lub inne przedumowne działania administracyjne inne niż wymienione w lit. a); lub
 - c) zawiera z konsumentami umowy o kredyt w imieniu kredytodawcy;
- 13) „informacje udzielane przed zawarciem umowy” oznaczają informacje, które są udzielane, zanim konsument zwiąże się umową o kredyt lub, w stosownych przypadkach, złoży wiążącą ofertę kredytową, oraz których konsument potrzebuje, aby porównać różne oferty kredytowe i podjąć świadomą decyzję, czy zawrzeć daną umowę o kredyt;

- 14) „profilowanie” oznacza profilowanie zdefiniowane w art. 4 pkt 4 rozporządzenia (UE) 2016/679;
- 15) „sprzedaż wiązana” oznacza oferowanie lub sprzedanie kredytu w pakiecie wraz z innymi odrębnymi produktami lub usługami finansowymi, gdy dana umowa o kredyt nie jest dla konsumenta dostępna oddzielnie;
- 16) „sprzedaż łączona” oznacza oferowanie lub sprzedanie kredytu w pakiecie wraz z innymi odrębnymi produktami lub usługami finansowymi, gdy dana umowa o kredyt jest dla konsumenta dostępna również oddzielnie, lecz niekoniecznie na tych samych warunkach, na jakich oferowana jest w połączeniu z tymi innymi produktami lub usługami;
- 17) „usługi doradcze” oznaczają osobiste rekomendacje przedstawiane konsumentowi w odniesieniu do co najmniej jednej transakcji odnoszącej się do umów o kredyt i stanowiące czynność odrębną od udzielenia kredytu i od czynności pośrednictwa kredytowego określonych w pkt 12;
- 18) „kredyt w rachunku bieżącym” oznacza zawartą w sposób wyraźny umowę o kredyt, na mocy której kredytodawca umożliwia konsumentowi dysponowanie środkami finansowymi w wysokości przekraczającej bieżące saldo rachunku bieżącego konsumenta;
- 19) „przekroczenie” oznacza akceptowane w sposób milczący przekroczenie salda środków, na mocy którego kredytodawca udostępnia konsumentowi środki finansowe w wysokości przekraczającej bieżące saldo rachunku bieżącego konsumenta lub uzgodniony kredyt w rachunku bieżącym;
- 20) „umowa o kredyt wiązany” oznacza umowę o kredyt, zgodnie z którą:
 - a) dany kredyt lub dane usługi służą wyłącznie finansowaniu umowy dotyczącej dostawy określonych towarów lub świadczenia określonej usługi; oraz
 - b) obie te umowy stanowią z obiektywnego punktu widzenia jedną transakcję handlową; uznaje się, że jedna transakcja handlowa ma miejsce wtedy, gdy dostawca towarów lub usług sam finansuje kredyt na potrzeby konsumenta lub, w przypadku finansowania przez osobę trzecią, jeżeli kredytodawca korzysta z usług dostawcy towarów lub usług w związku ze sprzedażą, zawarciem lub przygotowaniem umowy o kredyt lub w przypadku gdy dane towary lub świadczenie danej usługi są wyraźnie określone w umowie o kredyt;
- 21) „przedterminowa spłata” oznacza spłatę przez konsumenta w całości lub w części jego zobowiązań wynikających z umowy o kredyt przed upływem daty uzgodnionej w umowie o kredyt;
- 22) „usługi doradcze w zakresie zadłużenia” oznaczają spersonalizowaną pomoc o charakterze technicznym, prawnym lub psychologicznym świadczoną na rzecz konsumentów, którzy napotykają lub mogą napotkać trudności w wypełnieniu swoich zobowiązań finansowych, przez niezależne podmioty profesjonalne niebędące w szczególności kredytodawcami lub pośrednikami kredytowymi zdefiniowanymi w niniejszej dyrektywie ani nabywcami kredytów lub podmiotami obsługującymi kredyty zdefiniowanymi w art. 3 pkt 6 i 8 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2167 ⁽²⁾.

Artykuł 4

Przeliczanie kwot wyrażonych w euro na walutę krajową

1. Do celów niniejszej dyrektywy państwa członkowskie, które przeliczają kwoty wyrażone w euro na swoją walutę krajową, początkowo wykorzystują do takiego przeliczenia kurs wymiany obowiązujący w dniu 19 listopada 2023 r.
2. Państwa członkowskie mogą zaokrąglić kwoty otrzymane w wyniku przeliczenia, o którym mowa w ust. 1, pod warunkiem że zaokrąglenie to nie będzie większe niż 10 EUR.

Artykuł 5

Obowiązek bezpłatnego udzielania informacji konsumentom

Państwa członkowskie wymagają, aby w przypadku udzielania konsumentom informacji zgodnie z niniejszą dyrektywą, informacje te – niezależnie od wykorzystywanego nośnika – były im udostępniane bezpłatnie.

⁽²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2167 z dnia 24 listopada 2021 r. w sprawie podmiotów obsługujących kredyty i nabywców kredytów oraz w sprawie zmiany dyrektyw 2008/48/WE i 2014/17/UE (Dz.U. L 438 z 8.12.2021, s. 1).

Artykuł 6

Niedyskryminacja

Państwa członkowskie zapewniają, aby warunki, które należy spełnić w celu otrzymania kredytu, w żaden sposób nie dyskryminowały konsumentów legalnie przebywających w Unii ze względu na ich narodowość lub miejsce zamieszkania lub z jakiegokolwiek przyczyny, o której mowa w art. 21 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, w przypadku gdy konsument ci składają w Unii wniosek o udzielenie kredytu, zawierają lub zawarli w Unii umowę o kredyt.

Akapit pierwszy pozostaje bez uszczerbku dla możliwości oferowania różnych warunków dostępu do kredytu, jeżeli te różne warunki są należycie uzasadnione obiektywnymi kryteriami.

ROZDZIAŁ II

INFORMACJE, KTÓRYCH NALEŻY UDZIELIĆ PRZED ZAWarciEM UMOWY O KREDYT

Artykuł 7

Reklama i marketing umów o kredyt

Bez uszczerbku dla dyrektywy 2005/29/WE, państwa członkowskie wymagają, aby wszelkie informacje o charakterze reklamowym i komunikaty marketingowe dotyczące umów o kredyt były uczciwe i jasne oraz by nie wprowadzały w błąd. W komunikatach reklamowych i marketingowych zakazane są sformułowania, które mogą stwarzać u konsumenta fałszywe oczekiwania, jeżeli chodzi o dostępność lub koszt kredytu lub całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta.

Artykuł 8

Standardowe informacje podawane w reklamie umów o kredyt

1. Państwa członkowskie wymagają, aby reklama dotycząca umów o kredyt zawierała jasne i wyraźne ostrzeżenie, aby uświadomić konsumentom, że zaciąganie pożyczek kosztuje, przy czym należy użyć sformułowania „Uwaga! Zaciąganie pożyczek kosztuje” lub równoważnego sformułowania.
2. Państwa członkowskie wymagają, aby reklamy dotyczące umów o kredyt podające stopę oprocentowania kredytu lub inne dane liczbowe odnoszące się do wszelkich kosztów kredytu ponoszonych przez konsumenta zawierały standardowe informacje zgodnie z niniejszym artykułem.

Obowiązek, o którym mowa w akapicie pierwszym, nie ma zastosowania, w przypadku gdy prawo krajowe wymaga podawania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania w reklamach dotyczących umów o kredyt, w których to reklamach nie podaje się stopy oprocentowania kredytu ani innych danych liczbowych dotyczących wszelkich kosztów kredytu ponoszonych przez konsumenta w rozumieniu akapitu pierwszego.

3. Standardowe informacje muszą być wyraźnie czytelne lub wyraźnie słyszalne – stosownie do sytuacji – i dostosowane do technicznych ograniczeń nośnika wykorzystywanego do reklamy oraz określać w sposób jasny, zwięzły i wyraźny wszystkie następujące elementy:
 - a) stopę oprocentowania kredytu, stałą lub zmienną, lub obydwie te stopy, wraz ze szczegółami dotyczącymi wszelkich opłat uwzględnionych w całkowitym koszcie kredytu ponoszonym przez konsumenta;
 - b) całkowitą kwotę kredytu;
 - c) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania;
 - d) w stosownych przypadkach, okres obowiązywania umowy o kredyt;
 - e) w przypadku kredytu w formie odroczonej płatności za określone towary lub usługi – cenę gotówkową oraz kwotę ewentualnych zaliczek;

f) w stosownych przypadkach, całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta oraz wysokość rat.

W szczególnych i uzasadnionych przypadkach, w których nośnik zastosowany do przekazywania standardowych informacji, o których mowa w akapicie pierwszym, nie pozwala na wizualne przedstawienie informacji, lit. e) i f) tego akapitu nie mają zastosowania.

4. Standardowe informacje, o których mowa w ust. 3 akapit pierwszy, określa się za pomocą reprezentatywnego przykładu.

5. Jeżeli do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach obowiązkowe jest zawarcie umowy dotyczącej usługi dodatkowej związanej z umową o kredyt, a kosztu takiej usługi nie można z góry określić, standardowe informacje, o których mowa w ust. 3 akapit pierwszy, określają w sposób jasny, zwięzły i widoczny obowiązek zawarcia takiej umowy.

6. Bez uszczerbku dla dyrektywy 2005/29/WE, w szczególnych i uzasadnionych przypadkach, w których nośnik elektroniczny zastosowany do przekazywania standardowych informacji, o których mowa w ust. 3 niniejszego artykułu, nie pozwala na wizualne przedstawienie informacji w sposób widoczny i jasny, konsument ma możliwość uzyskania dostępu do informacji, o których mowa w lit. e) i f) akapitu pierwszego tego ustępu, poprzez kliknięcie, przewijanie lub przesuwanie.

7. Państwa członkowskie zakazują reklamy produktów kredytu, która:

- a) zachęca konsumentów do ubiegania się o kredyt poprzez sugerowanie, że kredyt poprawi ich sytuację finansową;
- b) podaje, że pozostałe do spłaty kredyty na mocy umów o kredyt lub kredyt zarejestrowany w bazach danych mają niewielki lub zerowy wpływ na ocenę wniosku o kredyt;
- c) błędnie sugeruje, że kredyt prowadzi do zwiększenia zasobów finansowych, stanowi substytut oszczędności lub może podnieść poziom życia konsumenta.

8. Państwa członkowskie mogą zakazać między innymi reklamy produktów kredytu, która:

- a) podkreśla łatwość lub szybkość, z jaką można uzyskać kredyt;
- b) określa, że rabat jest uwarunkowany zaciągnięciem kredytu;
- c) oferuje okresy karencji dłuższe niż trzy miesiące na spłatę rat kredytu.

Artykuł 9

Informacje ogólne

1. Państwa członkowskie zapewniają, by kredytodawcy lub, w stosownych przypadkach, pośrednicy kredytowi udostępniali konsumentom – w każdym momencie na papierze lub innym trwałym nośniku wybranym przez konsumenta – jasne i zrozumiałe informacje ogólne o umowach o kredyt.

Informacje ogólne o umowach o kredyt udostępniane przez kredytodawców lub, w stosownych przypadkach, przez pośredników kredytowych w ich lokalach udostępnia się konsumentom co najmniej na papierze.

2. Informacje ogólne, o których mowa w ust. 1, obejmują co najmniej poniższe elementy:

- a) dane identyfikacyjne, adres, numer telefonu i adres e-mail podmiotu publikującego informacje;
- b) cele, na które kredyt może zostać wykorzystany;
- c) możliwy okres obowiązywania umowy o kredyt;

- d) rodzaje dostępnej stopy oprocentowania kredytu, ze wskazaniem, czy jest to stopa stała, zmienna, czy też stanowiąca połączenie obu rodzajów stopy oprocentowania, wraz z krótką charakterystyką stopy stałej i zmiennej, w tym informacją o związanych z tym konsekwencjach dla konsumenta;
- e) reprezentatywny przykład całkowitej kwoty kredytu, całkowitego kosztu kredytu ponoszonego przez konsumenta, całkowitej kwoty do zapłaty przez konsumenta oraz rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania;
- f) wskazanie możliwych dalszych kosztów, nieuwzględnionych w całkowitym koszcie kredytu ponoszonym przez konsumenta, które mają zostać poniesione w związku z umową o kredyt;
- g) wachlarz poszczególnych dostępnych wariantów spłaty kredytu na rzecz kredytodawcy, w tym liczbę, częstotliwość i wysokość regularnie spłacanych rat;
- h) opis warunków bezpośrednio związanych z przedterminową spłatą;
- i) opis prawa do odstąpienia od umowy;
- j) wskazanie usług dodatkowych, które konsument jest zobowiązany nabyć, aby uzyskać kredyt lub uzyskać go na oferowanych warunkach oraz, w stosownych przypadkach, wyjaśnienie, że usługi dodatkowe mogą być nabywane od usługodawcy niebędącego kredytodawcą; oraz
- k) ogólne ostrzeżenie dotyczące możliwych konsekwencji niedotrzymania zobowiązań związanych z umową o kredyt.

Artykuł 10

Informacje udzielane przed zawarciem umowy

1. Państwa członkowskie wymagają, aby kredytodawca i, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy dostarczali konsumentowi jasne i zrozumiałe informacje udzielane przed zawarciem umowy potrzebne do porównania różnych ofert w celu podjęcia świadomej decyzji, czy zawrzeć umowę o kredyt na podstawie warunków kredytu oferowanych przez kredytodawcę, a także, w stosownych przypadkach, preferencji określonych przez konsumenta i informacji przez niego przekazanych. Takie informacje udzielane przed zawarciem umowy muszą zostać przekazane konsumentowi w odpowiednim czasie przed związaniem się przez niego umową o kredyt lub ofertą kredytową, w tym w przypadku korzystania ze środków porozumiewania się na odległość zdefiniowanych w art. 2 lit. e) dyrektywy 2002/65/WE.

W przypadku gdy informacje udzielane przed zawarciem umowy, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zostaną przekazane w terminie krótszym niż jeden dzień przed związaniem konsumenta umową o kredyt lub ofertą kredytową, państwa członkowskie wymagają, aby kredytodawca i, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy przesłali konsumentowi przypomnienie o możliwości odstąpienia od umowy o kredyt oraz o procedurze, którą należy zastosować w celu odstąpienia od umowy, zgodnie z art. 26. Przypomnienie to jest przekazywane konsumentowi na papierze lub innym trwałym nośniku wybranym przez konsumenta i określonym w umowie o kredyt, w terminie od jednego do siedmiu dni od zawarcia umowy o kredyt lub, w stosownych przypadkach, złożenia przez konsumenta wiążącej oferty kredytowej.

2. Informacje udzielane przed zawarciem umowy, o których mowa w ust. 1, przekazuje się na papierze lub innym trwałym nośniku wybranym przez konsumenta przy użyciu standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego określonego w załączniku I. Wszystkie informacje podane w tym arkuszu muszą być jednako widoczne. Uznaje się, że kredytodawca spełnił wymogi informacyjne określone w niniejszym ustępie, a także w art. 3 ust. 1 i 2 dyrektywy 2002/65/WE, jeżeli przekazał konsumentowi ten arkusz.

3. Informacje udzielane przed zawarciem umowy, o których mowa w ust. 1, muszą obejmować wszystkie następujące elementy, przedstawione w widoczny sposób, na jednej stronie, w pierwszej części standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego:

- a) dane identyfikacyjne kredytodawcy, a także – w stosownych przypadkach – zaangażowanego pośrednika kredytowego;
- b) całkowitą kwotę kredytu;
- c) okres obowiązywania umowy o kredyt;

- d) stopę oprocentowania kredytu lub wszystkie stopy oprocentowania kredytu, jeżeli w różnych okolicznościach stosuje się różne stopy oprocentowania kredytu;
- e) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta;
- f) w przypadku kredytu w formie odroczonej płatności za określone towary lub usługi oraz w przypadku umów o kredyt wiązany – określone towary lub określone usługi i ich cenę gotówkową;
- g) koszty w przypadku opóźnień w płatnościach, tj. stopę oprocentowania mającą zastosowanie do opóźnień w płatnościach oraz ustalenia dotyczące jej korekt, a także, w stosownych przypadkach, wszelkie opłaty z tytułu zaległości w spłacie;
- h) kwotę, liczbę i częstotliwość płatności, jakich ma dokonać konsument, oraz, w stosownych przypadkach, kolejność, w jakiej płatności będą zaliczane na poczet spłaty różnych należnych sald, dla których stosuje się różne stopy oprocentowania kredytu;
- i) ostrzeżenie o konsekwencjach braku płatności lub opóźnień w płatnościach;
- j) istnienie lub brak prawa do odstąpienia od umowy oraz, w stosownych przypadkach, okres, w którym można z niego skorzystać;
- k) istnienie prawa do przedterminowej spłaty i, w stosownych przypadkach, informacje dotyczące prawa kredytodawcy do rekompensaty;
- l) adres, numer telefonu i adres e-mail kredytodawcy, a także, w stosownych przypadkach, adres, numer telefonu i adres e-mail zaangażowanego pośrednika kredytowego.

4. W przypadku gdy nie można umieścić w widoczny sposób wszystkich elementów, o których mowa w ust. 3, na jednej stronie, przedstawia się je w pierwszej części standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego na maksymalnie dwóch stronach. W takim przypadku informacje, o których mowa w lit. a)–g) tego ustępu, umieszcza się na pierwszej stronie arkusza.

5. Informacje udzielane przed zawarciem umowy, o których mowa w ust. 1, muszą obejmować wszystkie następujące elementy, przedstawione po elementach wymienionych w ust. 3 i wyraźnie od nich oddzielone:

- a) rodzaj kredytu;
- b) warunki dokonywania wypłat;
- c) jeżeli w różnych okolicznościach stosuje się różne stopy oprocentowania kredytu, warunki stosowania każdej stopy oprocentowania kredytu oraz, jeśli są dostępne, wszelkie indeksy lub stopy referencyjne mające zastosowanie do każdej pierwotnej stopy oprocentowania kredytu, a także okresy, warunki i procedury zmian stopy oprocentowania kredytu;
- d) jeżeli umowa o kredyt przewiduje różne sposoby dokonywania wypłat, w odniesieniu do których obowiązują różne opłaty lub stopy oprocentowania kredytu, a kredytodawca stosuje założenie, o którym mowa w załączniku III część II lit. b) – wskazanie, że inne mechanizmy dokonywania wypłat dotyczące odnośnego rodzaju umowy o kredyt mogą skutkować wyższą rzeczywistą roczną stopą oprocentowania;
- e) w stosownych przypadkach, opłaty za prowadzenie jednego lub kilku obowiązkowych rachunków, na których zapisywane są zarówno transakcje płatnicze, jak i wypłaty, opłaty za korzystanie ze środków płatniczych, zarówno dla transakcji płatniczych, jak i dla wypłat, a także wszelkie inne opłaty wynikające z umowy o kredyt oraz warunki, na jakich każda z tych opłat może ulegać zmianie;
- f) reprezentatywny przykład ilustrujący rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta, odnoszący się do wszystkich założeń przyjętych do obliczenia tej stopy; w przypadku gdy konsument poinformował kredytodawcę o co najmniej jednym ze składników preferowanego przez siebie kredytu, np. o okresie obowiązywania umowy o kredyt i całkowitej kwocie kredytu, kredytodawca musi uwzględnić te składniki;
- g) w stosownych przypadkach, wszelkie koszty notarialne ponoszone przez konsumenta przy zawarciu umowy o kredyt;
- h) obowiązek, o ile taki istnieje, zawarcia umowy o świadczenie usług dodatkowych związanych z umową o kredyt, w przypadku gdy zawarcie takiej umowy jest obowiązkowe, aby uzyskać kredyt lub aby uzyskać go na oferowanych warunkach;
- i) w stosownych przypadkach, wymagane zabezpieczenia;
- j) w stosownych przypadkach, informacje dotyczące sposobu ustalania rekompensaty kredytodawcy w przypadku przedterminowej spłaty;

- k) prawo konsumenta do natychmiastowego otrzymania bezpłatnej informacji na podstawie art. 19 ust. 6 na temat wyników sprawdzenia dokonanego w bazie danych w celu dokonania oceny jego zdolności kredytowej;
- l) prawo konsumenta, o którym mowa w ust. 8 niniejszego artykułu, do bezpłatnego otrzymania na żądanie – na papierze lub innym trwałym nośniku – egzemplarza projektu umowy o kredyt, pod warunkiem że w chwili, gdy konsument zgłasza takie żądanie, kredytodawca jest gotowy przystąpić do zawarcia z konsumentem umowy o kredyt;
- m) w stosownych przypadkach, wskazanie, że cena została spersonalizowana na podstawie zautomatyzowanego przetwarzania danych, w tym profilowania;
- n) w stosownych przypadkach, czas, przez jaki kredytodawca jest związany informacjami udzielanymi przed zawarciem umowy o kredyt dostarczonymi zgodnie z niniejszym artykułem;
- o) możliwość skorzystania przez konsumenta z pozasądowego mechanizmu skargowego i odwoławczego oraz sposoby uzyskania dostępu do niego;
- p) ostrzeżenie i wyjaśnienie dotyczące prawnych i finansowych konsekwencji nieprzestrzegania pozostałych zobowiązań związanych z konkretną umową o kredyt;
- q) harmonogram spłat zawierający wszystkie płatności i spłaty w okresie obowiązywania umowy o kredyt, w tym płatności i spłaty z tytułu dowolnych jednocześnie sprzedawanych usług dodatkowych dotyczących umowy o kredyt, przy czym płatności i spłaty – w przypadku gdy w różnych okolicznościach stosuje się różne stopy oprocentowania – opierają się na scenariuszu racjonalnych podwyżek stopy oprocentowania kredytu.

Jeżeli w umowie o kredyt stosuje się odniesienie do wskaźnika referencyjnego zdefiniowanego w art. 3 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 ⁽²⁸⁾, nazwę tego wskaźnika referencyjnego i jego administratora oraz potencjalne konsekwencje tego wskaźnika dla konsumenta określa się w osobnym dokumencie, który może zostać załączony do standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumentckiego.

6. Informacje przedstawione w standardowym europejskim arkuszu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumentckiego muszą być spójne. Informacje te muszą być wyraźnie czytelne i uwzględniać ograniczenia techniczne nośnika, na którym są przedstawione. Informacje należy przedstawiać w odpowiedni sposób na poszczególnych kanałach komunikacyjnych, z uwzględnieniem interoperacyjności.

Wszelkie dodatkowe informacje, które kredytodawca może przekazać konsumentowi, są wyraźnie czytelne i podawane w osobnym dokumencie, który może zostać załączony do standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumentckiego.

7. Na zasadzie odstępstwa od ust. 5 niniejszego artykułu, w przypadku głosowych komunikatów telefonicznych, o których mowa w art. 3 ust. 3 dyrektywy 2002/65/WE, opis głównych cech usługi finansowej, która ma być dostarczona zgodnie z art. 3 ust. 3 lit. b) tiret drugie tej dyrektywy, zawiera co najmniej elementy określone w ust. 3 niniejszego artykułu. W takim przypadku kredytodawca i, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy dostarczają konsumentowi – na trwałym nośniku – standardowy europejski arkusz informacyjny dotyczący kredytu konsumentckiego bezzwłocznie po zawarciu umowy o kredyt.

8. Na żądanie konsumenta kredytodawca oraz, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy, oprócz standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumentckiego bezpłatnie dostarczają konsumentowi egzemplarz projektu umowy o kredyt, na papierze lub innym trwałym nośniku, pod warunkiem że w chwili, gdy konsument zgłasza takie żądanie, kredytodawca jest gotowy przystąpić do zawarcia z konsumentem umowy o kredyt.

9. W przypadku umowy o kredyt, zgodnie z którą płatności dokonywane przez konsumenta nie są natychmiast odpowiednio zaliczane na poczet spłaty całkowitej kwoty kredytu, ale są wykorzystywane do zgromadzenia kapitału przez okresy i na warunkach określonych w umowie o kredyt lub w umowie dodatkowej, kredytodawca oraz, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy uwzględniają w informacjach udzielanych przed zawarciem umowy, o których mowa w ust. 1, jasne i zwięzłe stwierdzenie, że taka umowa o kredyt nie przewiduje gwarancji spłaty całkowitej kwoty kredytu wypłaconej na podstawie umowy o kredyt, chyba że taka gwarancja jest wyraźnie udzielana.

⁽²⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniające dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014 (Dz.U. L 171 z 29.6.2016, s. 1).

10. Niniejszy artykuł nie ma zastosowania do dostawców towarów lub usług, którzy działają w charakterze pośredników kredytowych w ramach działalności dodatkowej. Pozostaje to bez uszczerbku dla ciężącego na kredytodawcy lub, w stosownych przypadkach, pośredniku kredytowym obowiązku zapewnienia, by konsument otrzymał informacje udzielane przed zawarciem umowy, o których mowa w niniejszym artykule.

Artykuł 11

Informacje udzielane przed zawarciem umowy w odniesieniu do umów o kredyt, o których mowa w art. 2 ust. 6 lub 7

1. W odniesieniu do umów o kredyt, o których mowa w art. 2 ust. 6 lub 7, informacje udzielane przed zawarciem umowy, o których mowa w art. 10 ust. 1, przekazuje się na zasadzie odstępstwa od art. 10 ust. 2 na papierze lub innym trwałym nośniku wybranym przez konsumenta przy użyciu europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego określonego w załączniku II. Informacje te muszą być jasne i zrozumiałe. Wszystkie informacje podane w tym arkuszu muszą być jednakowo widoczne. Uznaje się, że kredytodawca spełnił wymogi informacyjne określone w niniejszym ustępie, a także w art. 3 ust. 1 i 2 dyrektywy 2002/65/WE, jeżeli dostarczył ten arkusz.

2. W odniesieniu do umów o kredyt, o których mowa w art. 2 ust. 6 lub 7, informacje udzielane przed zawarciem umowy, o których mowa w art. 10 ust. 1, zawierają, na zasadzie odstępstwa od art. 10 ust. 3, wszystkie następujące elementy, przedstawione w widoczny sposób, na jednej stronie, w pierwszej części europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego:

- a) dane identyfikacyjne kredytodawcy, a także – w stosownych przypadkach – zaangażowanego pośrednika kredytowego;
- b) całkowitą kwotę kredytu;
- c) okres obowiązywania umowy o kredyt;
- d) stopę oprocentowania kredytu lub wszystkie stopy oprocentowania kredytu, jeżeli w różnych okolicznościach stosuje się różne stopy oprocentowania kredytu;
- e) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta;
- f) w przypadku kredytu w formie odroczonej płatności za określone towary lub usługi oraz w przypadku umów o kredyt wiązany – określone towary lub określone usługi i ich cenę gotówkową;
- g) koszty w przypadku opóźnień w płatnościach, tj. stopę oprocentowania mającą zastosowanie do opóźnień w płatnościach oraz ustalenia dotyczące jej korekt, a także, w stosownych przypadkach, wszelkie opłaty z tytułu zaległości w spłacie;
- h) kwotę, liczbę i częstotliwość płatności, jakich ma dokonać konsument, oraz, w stosownych przypadkach, kolejność, w jakiej płatności będą zaliczane na poczet spłaty różnych należnych sald, dla których stosuje się różne stopy oprocentowania kredytu;
- i) ostrzeżenie o konsekwencjach braku płatności lub opóźnień w płatnościach;
- j) istnienie lub brak prawa do odstąpienia od umowy;
- k) istnienie lub brak prawa do przedterminowej spłaty i, w stosownych przypadkach, informacje dotyczące prawa kredytodawcy do rekompensaty;
- l) adres, numer telefonu i adres e-mail kredytodawcy, a także, w stosownych przypadkach, adres, numer telefonu i adres e-mail zaangażowanego pośrednika kredytowego.

3. W przypadku gdy nie można umieścić w widoczny sposób wszystkich elementów, o których mowa w ust. 2, na jednej stronie, przedstawia się je w pierwszej części europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego na maksymalnie dwóch stronach. W takim przypadku informacje, o których mowa w lit. a)–g) tego ustępu, umieszcza się na pierwszej stronie arkusza.

4. Informacje udzielane przed zawarciem umowy, o których mowa w ust. 1, muszą obejmować wszystkie następujące elementy, przedstawiane po elementach wymienionych w ust. 2 i wyraźnie od nich oddzielone:

- a) rodzaj kredytu;

- b) jeżeli w różnych okolicznościach stosuje się różne stopy oprocentowania kredytu, warunki stosowania każdej stopy oprocentowania, wszelkie indeksy lub stopy referencyjne mające zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu, opłaty mające zastosowanie od chwili zawarcia umowy o kredyt oraz, w stosownych przypadkach, warunki, na jakich opłaty te mogą ulec zmianie;
- c) reprezentatywny przykład ilustrujący rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta, z odniesieniem do wszystkich założeń przyjętych do obliczenia tej stopy;
- d) warunki i procedurę rozwiązania umowy o kredyt;
- e) w stosownych przypadkach, informacje dotyczące sposobu ustalania rekompensaty kredytodawcy w przypadku przedterminowej spłaty;
- f) w stosownych przypadkach wskazanie, że od konsumenta będzie można żądać w dowolnym momencie spłaty pełnej kwoty kredytu;
- g) odniesienie do prawa konsumenta do natychmiastowego otrzymania bezpłatnej informacji na podstawie art. 19 ust. 6 na temat wyników sprawdzenia dokonanego w bazie danych w celu dokonania oceny jego zdolności kredytowej;
- h) w stosownych przypadkach, wskazanie, że cena została spersonalizowana na podstawie zautomatyzowanego przetwarzania danych, w tym profilowania;
- i) w stosownych przypadkach, czas, przez jaki kredytodawca jest związany informacjami udzielanymi przed zawarciem umowy o kredyt dostarczonymi zgodnie z niniejszym artykułem;
- j) odniesienie do możliwości skorzystania przez konsumenta z pozasądowego mechanizmu skargowego i odwoławczego oraz sposoby uzyskania dostępu do niego;
- k) ostrzeżenie i wyjaśnienie dotyczące prawnych i finansowych konsekwencji nieprzestrzegania pozostałych zobowiązań związanych z konkretną umową o kredyt;
- l) harmonogram spłat zawierający wszystkie płatności i spłaty w okresie obowiązywania umowy o kredyt, w tym płatności i spłaty z tytułu dowolnych jednocześnie sprzedawanych usług dodatkowych dotyczących umowy o kredyt, przy czym płatności i spłaty – w przypadku gdy w różnych okolicznościach stosuje się różne stopy oprocentowania – opierają się na scenariuszu racjonalnych podwyżek stopy oprocentowania kredytu.

5. Informacje przedstawione w europejskim arkuszu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego muszą być spójne. Informacje te muszą być wyraźnie czytelne i uwzględniać ograniczenia techniczne nośnika, na którym są przedstawione. Informacje należy przedstawiać w odpowiedni sposób na poszczególnych kanałach komunikacyjnych, z uwzględnieniem interoperacyjności.

6. Na zasadzie odstępstwa od ust. 4 niniejszego artykułu, w przypadku głosowych komunikatów telefonicznych, o których mowa w art. 3 ust. 3 dyrektywy 2002/65/WE, opis głównych cech usługi finansowej, która ma być dostarczona zgodnie z art. 3 ust. 3 lit. b) tiret drugiej tej dyrektywy, zawiera co najmniej elementy, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu. W takim przypadku kredytodawca i, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy dostarczają konsumentowi – na trwałym nośniku – europejski arkusz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego bezzwłocznie po zawarciu umowy o kredyt.

7. Na żądanie konsumenta kredytodawca oraz, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy, oprócz europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego bezpłatnie dostarczają konsumentowi egzemplarz projektu umowy o kredyt, pod warunkiem że w chwili, gdy konsument zgłasza takie żądanie, kredytodawca jest gotowy przystąpić do zawarcia z konsumentem umowy o kredyt.

8. Niniejszy artykuł nie ma zastosowania do dostawców towarów lub usług, którzy działają w charakterze pośredników kredytowych w ramach działalności dodatkowej. Pozostaje to bez uszczerbku dla ciężącego na kredytodawcy lub, w stosownych przypadkach, pośredniku kredytowym obowiązku zapewnienia, by konsument otrzymał informacje udzielane przed zawarciem umowy, o których mowa w niniejszym artykule.

*Artykuł 12***Odpowiednie wyjaśnienia**

1. Państwa członkowskie zapewniają, by kredytodawcy i, w stosownych przypadkach, pośrednicy kredytowi mieli obowiązek udzielenia konsumentowi odpowiednich wyjaśnień dotyczących proponowanych umów o kredyt oraz wszelkich usług dodatkowych, aby umożliwić konsumentowi ocenę, czy proponowane umowy o kredyt oraz usługi dodatkowe są dostosowane do jego potrzeb i sytuacji finansowej. Takich wyjaśnień udziela się bezpłatnie i przed zawarciem umowy o kredyt. Wyjaśnienia te zawierają następujące elementy:

- a) informacje, o których mowa w art. 10, 11 i 38;
- b) główne cechy proponowanej umowy o kredyt lub proponowanych usług dodatkowych;
- c) konkretne skutki dla konsumenta, jakie proponowana umowa o kredyt lub proponowane usługi dodatkowe mogą za sobą pociągać, w tym konsekwencje zaległości w spłacie lub opóźnień w płatnościach konsumenta;
- d) w przypadku gdy usługi dodatkowe są łączone z umową o kredyt, wskazanie, czy każdy element takiego pakietu może zostać rozwiązany oddzielnie, i skutków, jakie wiąże się z takim rozwiązaniem dla konsumenta.

2. Państwa członkowskie mogą, w uzasadnionych przypadkach, dostosować wymóg, o którym mowa w ust. 1, w odniesieniu do sposobu udzielania wyjaśnień oraz zakresu, w jakim mają być one udzielane, do następujących aspektów:

- a) okoliczności, w jakich kredyt jest oferowany;
- b) osoby, której kredyt jest oferowany;
- c) rodzaju oferowanego kredytu.

*Artykuł 13***Oferty spersonalizowane na podstawie zautomatyzowanego przetwarzania danych**

Bez uszczerbku dla rozporządzenia (UE) 2016/679 państwa członkowskie wymagają, aby kredytodawcy i pośrednicy kredytowi w sposób jasny i zrozumiały informowali konsumentów, jeżeli przedstawiana jest im oferta spersonalizowana na podstawie zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych.

ROZDZIAŁ III

**SPRZEDAŻ WIĄZANA I SPRZEDAŻ ŁĄCZONA, DOMNIEMANA ZGODA, USŁUGI DORADCZE I NIEZAMÓWIONE
UDZIELANIE KREDYTÓW***Artykuł 14***Sprzedaż wiązana i sprzedaż łączona**

1. Państwa członkowskie dopuszczają praktyki sprzedaży łączonej, lecz zakazują sprzedaży związanej.
2. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 i bez uszczerbku dla stosowania prawa konkurencji, państwa członkowskie mogą zezwolić kredytodawcom na wymaganie od konsumenta otwarcia lub prowadzenia rachunku płatniczego lub oszczędnościowego, jeżeli wyłącznym przeznaczeniem takiego rachunku jest jeden z poniższych celów:
 - a) gromadzenie kapitału na spłatę kredytu;
 - b) obsługa kredytu;

- c) łączenie zasobów w celu uzyskania kredytu;
- d) zapewnienie kredytodawcy dodatkowego zabezpieczenia w przypadku zaległości w spłacie.

3. Państwa członkowskie mogą zezwolić kredytodawcom, by wymagali od konsumentów posiadania stosownej polisy ubezpieczeniowej dotyczącej umowy o kredyt, biorąc pod uwagę względy proporcjonalności. W takich przypadkach państwa członkowskie zapewniają, by kredytodawca był zobowiązany do akceptowania polisy ubezpieczeniowej wystawionej przez ubezpieczyciela innego niż jego preferowany ubezpieczyciel, w przypadku gdy taka polisa ubezpieczeniowa charakteryzuje się poziomem gwarancji równoważnym z poziomem zaproponowanym przez kredytodawcę, nie zmieniając przy tym warunków kredytu oferowanego konsumentowi.

4. Państwa członkowskie wymagają, aby dane osobowe dotyczące diagnozy chorób onkologicznych u konsumentów nie były wykorzystywane do celów polisy ubezpieczeniowej związanej z umową o kredyt po upływie okresu wskazanego przez państwa członkowskie, nieprzekraczającego 15 lat od zakończenia leczenia.

5. Aby zapewnić konsumentom dodatkowy czas przed zakupem polisy ubezpieczeniowej na porównanie ofert ubezpieczeniowych związanych z umowami o kredyt, zgodnie z ust. 3, państwa członkowskie wymagają, aby konsumenci mieli co najmniej trzy dni na porównanie ofert ubezpieczeniowych związanych z umowami o kredyt, bez zmiany takiej oferty, oraz by konsumenci zostali o tym poinformowani. Konsumenti mogą zawrzeć polisę ubezpieczeniową przed upływem tego trzydniowego okresu, jeżeli wyraźnie tego zażądata.

Artykuł 15

Domniemana zgoda na zawarcie dowolnej umowy o kredyt lub zakup usług dodatkowych

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby kredytodawcy i pośrednicy kredytowi nie domniemywali, że konsument wyraził zgodę na zawarcie dowolnej umowy o kredyt lub zakup usług dodatkowych przedstawionych za pomocą opcji domyślnych. Opcje domyślne obejmują domyślnie zaznaczone pola.
2. Zgoda konsumenta na zawarcie dowolnej umowy o kredyt lub zakup usług dodatkowych przedstawionych za pomocą pól musi zostać wyrażona poprzez jednoznaczne i wyraźne działanie potwierdzające, stanowiące dobrowolne, konkretne, świadome i jednoznaczne wyrażenie przez konsumenta akceptacji dla treści pól i ich znaczenia.

Artykuł 16

Usługi doradcze

1. Państwa członkowskie zapewniają, by kredytodawca i, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy wyraźnie informowali konsumenta, w kontekście danej transakcji, czy konsumentowi są lub mogą być świadczone usługi doradcze.
2. Państwa członkowskie wymagają, aby przed świadczeniem usług doradczych lub zawarciem umowy o świadczenie takich usług kredytodawca i, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy udzielili konsumentowi następujących informacji na papierze lub innym trwałym nośniku wybranym przez konsumenta:
 - a) wskazanie, czy rekomendacja będzie oparta wyłącznie na gamie ich własnych produktów, czy na szerszej gamie produktów z całego rynku zgodnie z ust. 3 lit. c);
 - b) w stosownych przypadkach, wskazanie opłaty ponoszonej przez konsumenta za korzystanie z usług doradczych lub, gdy kwoty takiej opłaty nie można ustalić w momencie przekazywania tej informacji, metody jej wycenienia.

Informacje, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, mogą być dostarczone konsumentowi w postaci dodatkowych informacji udzielanych przed zawarciem umowy zgodnie z art. 10 ust. 6 akapit drugi.

3. Jeżeli usługi doradcze są świadczone na rzecz konsumentów, państwa członkowskie wymagają, by kredytodawcy i, w stosownych przypadkach, pośrednicy kredytowi:

- a) uzyskali niezbędne informacje dotyczące sytuacji finansowej konsumenta, jego preferencji i celów związanych z umową o kredyt, tak aby kredytodawca lub pośrednik kredytowy mogli zarekomendować umowy o kredyt odpowiednie dla konsumenta;
- b) ocenili sytuację finansową i potrzeby konsumenta na podstawie informacji, o których mowa w lit. a), które muszą być aktualne w momencie przeprowadzania oceny, z uwzględnieniem racjonalnych założeń dotyczących ryzyk dla sytuacji finansowej konsumenta w okresie obowiązywania rekomendowanej umowy o kredyt;
- c) wzięli pod uwagę wystarczająco dużą liczbę umów o kredyt ze swojego asortymentu produktów i na tej podstawie zarekomendowali z tego asortymentu produktów co najmniej jedną umowę o kredyt, odpowiadającą potrzebom oraz sytuacji finansowej i osobistej konsumenta;
- d) działali w najlepszym interesie konsumenta; oraz
- e) przekazali konsumentowi zapis udzielonej rekomendacji, na papierze lub innym trwałym nośniku wybranym przez konsumenta i określonym w umowie o świadczenie usług doradczych.

4. Państwa członkowskie mogą zakazać stosowania terminów „doradztwo” i „doradca” lub podobnych terminów, w przypadkach gdy usługi doradcze są oferowane i świadczone konsumentom przez kredytodawców lub, w stosownych przypadkach, pośredników kredytowych.

Jeżeli państwa członkowskie nie zakazują stosowania terminów „doradztwo” i „doradca” lub terminów podobnych, nakładają następujące wymogi dotyczące stosowania terminów „niezależne doradztwo” lub „niezależny doradca” przez kredytodawców i pośredników kredytowych świadczących usługi doradcze:

- a) kredytodawcy i, w stosownych przypadkach, pośrednicy kredytowi biorą pod uwagę wystarczająco dużą liczbę umów o kredyt dostępnych na rynku; oraz
- b) pośrednicy kredytowi nie otrzymują wynagrodzenia za usługi doradcze od jednego kredytodawcy lub większej ich liczby.

Akapit drugi lit. b) stosuje się wyłącznie wówczas, gdy liczba branych pod uwagę kredytodawców jest mniejsza niż większość na rynku.

Państwa członkowskie mogą nałożyć surowsze wymogi dotyczące stosowania przez kredytodawców i, w stosownych przypadkach, pośredników kredytowych terminów „niezależne doradztwo” lub „niezależny doradca”.

5. Państwa członkowskie wymagają, by kredytodawcy i, w stosownych przypadkach, pośrednicy kredytowi ostrzegali konsumenta w przypadku gdy – zważywszy na sytuację finansową konsumenta – umowa o kredyt może spowodować szczególne ryzyko dla tego konsumenta.

6. Państwa członkowskie zapewniają, by usługi doradcze mogły być świadczone wyłącznie przez kredytodawców i, w stosownych przypadkach, pośredników kredytowych.

Na zasadzie odstępstwa od akapitu pierwszego państwa członkowskie mogą zezwolić osobom innym niż osoby, o których mowa w akapicie pierwszym, na świadczenie usług doradczych, jeżeli spełniony jest jeden z poniższych warunków:

- a) usługi doradcze są świadczone w sposób uboczny w ramach działalności zawodowej, regulowanej przepisami ustawowymi lub wykonawczymi lub kodeksem etycznym, które nie wykluczają świadczenia takich usług;
- b) usługi doradcze są świadczone w kontekście zarządzania istniejącym zadłużeniem przez zarządców, a ta działalność zarządcza jest regulowana przepisami ustawowymi lub wykonawczymi;
- c) usługi doradcze są świadczone w kontekście zarządzania istniejącym zadłużeniem przez publicznych lub dobrowolnych dostawców usług doradczych w zakresie zadłużenia, o którym mowa w art. 36, którzy nie działają na zasadzie komercyjnej;
- d) usługi doradcze są świadczone przez osoby upoważnione i nadzorowane przez właściwe organy.

*Artykuł 17***Zakaz niezamówionego udzielania kredytów**

Państwa członkowskie zakazują wszelkiego udzielania kredytów konsumentom bez ich wcześniejszego wniosku i wyraźnej zgody.

ROZDZIAŁ IV

OCENA ZDOLNOŚCI KREDYTOWEJ I DOSTĘP DO BAZ DANYCH*Artykuł 18***Obowiązek przeprowadzenia oceny zdolności kredytowej konsumenta**

1. Państwa członkowskie wymagają, aby przed zawarciem umowy o kredyt kredytodawca przeprowadzał szczegółową ocenę zdolności kredytowej konsumenta. Ocenę tę przeprowadza się w interesie konsumenta, aby zapobiec praktykom nieodpowiedzialnego udzielania kredytów i nadmiernemu zadłużeniu, i uwzględnia się w niej w odpowiedni sposób czynniki istotne dla zweryfikowania szans konsumenta na wypełnienie zobowiązań na podstawie umowy o kredyt.

2. Państwa członkowskie zapewniają, by pośrednicy kredytowi starannie dostarczali właściwemu kredytodawcy informacje uzyskane od konsumenta zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/679, aby umożliwić przeprowadzenie oceny zdolności kredytowej.

3. Ocenę zdolności kredytowej przeprowadza się na podstawie stosownych i dokładnych informacji o dochodach i wydatkach konsumenta oraz o innych warunkach finansowych i ekonomicznych, które to informacje są konieczne i proporcjonalne do charakteru, okresu obowiązywania i wartości kredytu oraz związanych z nim ryzyk dla konsumenta. Informacje te mogą obejmować dowody potwierdzające dochody lub dowody istnienia innych źródeł spłaty, informacje o aktywach i zobowiązaniach finansowych lub informacje o innych zobowiązaniach finansowych. Informacje te nie obejmują szczególnych kategorii danych, o których mowa w art. 9 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2016/679. Informacje uzyskuje się z odpowiednich źródeł wewnętrznych lub zewnętrznych, w tym od konsumenta, a w razie potrzeby w drodze sprawdzenia dokonanego w bazach danych, o których mowa w art. 19 niniejszej dyrektywy. Do celów niniejszej dyrektywy sieci społecznościowych nie uznaje się za źródło zewnętrzne.

Informacje otrzymane zgodnie z niniejszym ustępem są odpowiednio zweryfikowane, w razie potrzeby poprzez odniesienie się do dokumentacji, która podlega niezależnej weryfikacji.

4. Państwa członkowskie wymagają, aby kredytodawca ustanowił procedury oceny, o której mowa w ust. 1, oraz dokumentował i kontynuował stosowanie takich procedur.

Państwa członkowskie wymagają także, aby kredytodawca dokumentował i przechowywał informacje, o których mowa w ust. 3.

5. Jeżeli wniosek o kredyt jest składany wspólnie przez więcej niż jednego konsumenta, kredytodawca przeprowadza ocenę zdolności kredytowej na podstawie wspólnej zdolności konsumentów do spłaty.

6. Państwa członkowskie zapewniają, aby kredytodawca udostępniał konsumentowi kredyt wyłącznie wtedy, gdy z oceny zdolności kredytowej wynika, że wypełnienie zobowiązań wynikających z umowy o kredyt w sposób wymagany w tej umowie jest prawdopodobne, z uwzględnieniem stosownych czynników, o których mowa w ust. 1.

7. Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku zawierania umowy o kredyt z konsumentem kredytodawca nie unieważniał następnie ani nie zmieniał umowy o kredyt ze szkodą dla konsumenta na podstawie faktu, że ocena zdolności kredytowej nie została przeprowadzona prawidłowo. Niniejszy ustęp nie ma zastosowania, gdy wykazano, że konsument celowo zataił informacje lub sfałszował informacje, o których mowa w ust. 3, przekazane kredytodawcy.

8. W przypadku gdy ocena zdolności kredytowej obejmuje wykorzystanie zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych, państwa członkowskie zapewniają, aby konsument miał prawo zażądania i uzyskania od kredytodawcy interwencji człowieka, obejmujące prawo do:

- a) zażądania i uzyskania od kredytodawcy jasnego i zrozumiałego wyjaśnienia oceny zdolności kredytowej, w tym logiki i ryzyk uwzględnionych w toku zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych, a także jego znaczenia i wpływu na decyzję;
- b) przedstawienia kredytodawcy swojego stanowiska; oraz
- c) zażądania przeglądu oceny zdolności kredytowej i decyzji o udzieleniu kredytu przez kredytodawcę.

Państwa członkowskie zapewniają, aby konsument był informowany o prawie, o którym mowa w akapicie pierwszym.

9. Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku odrzucenia wniosku o kredyt kredytodawca miał obowiązek bezzwłocznego poinformowania konsumenta o odrzuceniu wniosku i, w stosownych przypadkach, skierowania go do łatwo dostępnych usług doradczych w zakresie zadłużenia. W stosownych przypadkach, kredytodawca jest zobowiązany do poinformowania konsumenta o tym, że ocena zdolności kredytowej opiera się na zautomatyzowanym przetwarzaniu danych, a także o prawie konsumenta do oceny przez człowieka oraz procedurze zaskarżenia decyzji.

10. W przypadku uzgodnienia przez strony zmiany całkowitej kwoty kredytu po zawarciu umowy o kredyt państwa członkowskie zapewniają, aby na kredytodawcy spoczywał obowiązek ponownego dokonania oceny zdolności kredytowej konsumenta na podstawie zaktualizowanych informacji, zanim zostanie przyznane jakiegokolwiek znaczące zwiększenie całkowitej kwoty kredytu.

11. Państwa członkowskie mogą wymagać, by kredytodawcy przeprowadzali oceny zdolności kredytowej konsumentów na podstawie sprawdzenia dokonanego w odpowiedniej bazie danych. Niemniej jednak ta ocena zdolności kredytowej nie może opierać się wyłącznie na historii kredytowej konsumenta.

Artykuł 19

Bazy danych

1. W przypadku udzielania kredytu transgranicznego każde państwo członkowskie zapewnia kredytodawcom z innych państw członkowskich dostęp do baz danych wykorzystywanych w tym państwie członkowskim do oceny zdolności kredytowej konsumentów. Warunki dostępu do takich baz danych są niedyskryminujące.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby dostęp do baz danych wykorzystywanych do oceny zdolności kredytowej konsumentów mieli tylko ci kredytodawcy, którzy podlegają nadzorowi właściwego organu krajowego i w pełni przestrzegają rozporządzenia (UE) 2016/679.

3. Ust. 1 ma zastosowanie zarówno do publicznych, jak i prywatnych baz danych.

4. Bazy danych, o których mowa w ust. 1, zawierające informacje o umowach o kredyt konsumentki muszą zawierać co najmniej informacje na temat zaległości konsumentów w spłacie kredytu, na temat rodzaju kredytu oraz danych identyfikacyjnych kredytodawcy.

5. Kredytodawcy i pośrednicy kredytowi nie przetwarzają szczególnych kategorii danych, o których mowa w art. 9 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2016/679, ani danych osobowych przetworzonych z sieci społecznościowych, które mogą być zawarte w bazach danych, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu.

6. Jeżeli wniosek o kredyt zostaje odrzucony na podstawie sprawdzenia dokonanego w bazach danych, o których mowa w ust. 1, państwa członkowskie wymagają od kredytodawcy, by bez zbędnej zwłoki i bezpłatnie poinformował konsumenta o wynikach takiego sprawdzenia oraz podał mu szczegółowe informacje dotyczące baz danych, w których dokonano sprawdzenia, a także uwzględnionych kategorii danych.

7. Do celów umów o kredyt dostawcy baz danych o kredytach stosują odpowiednie procesy w celu zapewnienia, by informacje zawarte w ich bazach danych były aktualne i prawidłowe. Państwa członkowskie zapewniają, aby konsumentom byli informowani:

- a) w terminie 30 dni od zarejestrowania w bazie danych wszelkich zaległości w spłacie kredytu; oraz
- b) o swoich prawach zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/679.

8. Do celów umów o kredyt państwa członkowskie zapewniają istnienie procedur skargowych, by ułatwić konsumentom składanie skarg na zawartość baz danych, w tym skarg dotyczących informacji, które osoby trzecie mogą uzyskać w drodze wyszukiwania w tych bazach danych.

ROZDZIAŁ V

FORMA I TREŚĆ UMÓW O KREDYT

Artykuł 20

Forma umowy o kredyt

1. Państwa członkowskie wymagają, aby umowy o kredyt oraz wszelkie zmiany w takich umowach sporządzano na papierze lub innym trwałym nośniku, a wszystkie umawiające się strony otrzymały egzemplarz umowy o kredyt.
2. Państwa członkowskie mogą wprowadzić lub utrzymać przepisy krajowe dotyczące ważności zawarcia umów o kredyt, które są zgodne z prawem Unii.

Artykuł 21

Informacje, które należy uwzględnić w umowie o kredyt

1. Państwa członkowskie wymagają, aby w umowie o kredyt w jasny i zwięzły sposób sprecyzowano wszystkie następujące elementy:
 - a) rodzaj kredytu;
 - b) dane identyfikacyjne, adresy, numery telefonów i adresy e-mail umawiających się stron, a także, w stosownych przypadkach, dane identyfikacyjne i adres zaangażowanego pośrednika kredytowego;
 - c) całkowitą kwotę kredytu oraz warunki dokonywania wypłat;
 - d) okres obowiązywania umowy o kredyt;
 - e) w przypadku kredytu w formie odroczonej płatności za określone towary lub usługi oraz w przypadku umów o kredyt wiązany – określone towary lub określone usługi i ich cenę gotówkową;
 - f) stopę oprocentowania kredytu lub wszystkie stopy oprocentowania kredytu, jeżeli w różnych okolicznościach stosuje się różne stopy oprocentowania kredytu, warunki stosowania każdej stopy oprocentowania kredytu oraz, jeżeli są dostępne, wszelkie indeksy lub stopy referencyjne mające zastosowanie do każdej pierwotnej stopy oprocentowania kredytu, a także okresy, warunki i procedury zmian stopy oprocentowania kredytu;
 - g) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania i całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta, obliczone w chwili zawierania umowy o kredyt, a także wskazanie wszystkich założeń przyjętych w tym obliczeniu;
 - h) kwotę, liczbę i częstotliwość płatności, jakich ma dokonać konsument, oraz, w stosownych przypadkach, kolejność, w jakiej płatności będą zaliczane na poczet spłaty różnych należnych sald, dla których stosuje się różne stopy oprocentowania kredytu;
 - i) w przypadku gdy ma miejsce spłata kapitału w ramach umowy o kredyt na czas określony, odniesienie do prawa konsumenta do otrzymywania, na żądanie i bez opłat, w dowolnym momencie przez cały okres obowiązywania umowy o kredyt, wyciągu z rachunku w formie tabeli spłat;
 - j) w przypadku gdy opłaty i odsetki mają być płacone bez spłaty kapitału, zestawienie wskazujące okresy i warunki płatności odsetek i ewentualnych towarzyszących im stałych i jednorazowych opłat;
 - k) w stosownych przypadkach, opłaty za prowadzenie obowiązkowego rachunku lub obowiązkowych rachunków, na których zapisywane są zarówno transakcje płatnicze, jak i wypłaty, opłaty za korzystanie ze środków płatniczych, zarówno dla transakcji płatniczych, jak i dla wypłat, wszelkie inne opłaty wynikające z umowy o kredyt oraz warunki, na jakich opłaty te mogą ulegać zmianie;

- l) stopę oprocentowania kredytu mającą zastosowanie w przypadku opóźnień w płatnościach obowiązującą w chwili zawarcia umowy o kredyt oraz ustalenia dotyczące jej korekt, a także, w stosownych przypadkach, wszelkie opłaty z tytułu zaległości w spłacie;
- m) ostrzeżenie o konsekwencjach braku płatności lub opóźnień w płatnościach;
- n) w stosownych przypadkach, wzmiankę o konieczności poniesienia kosztów notarialnych;
- o) w stosownych przypadkach, wymagane zabezpieczenia i ubezpieczenia;
- p) istnienie lub brak prawa do odstąpienia od umowy, w stosownych przypadkach – okres, w którym można z niego skorzystać, oraz inne warunki korzystania z niego, w tym informacje o trwałym nośniku, który ma być użyty na potrzeby powiadomienia, o którym mowa w art. 26 ust. 5 akapit pierwszy lit. a), informacje o określonym w art. 26 ust. 5 akapit pierwszy lit. b) obowiązku spłaty przez konsumenta wypłaconego kapitału oraz odsetek, a także kwotę odsetek należnych w stosunku dziennym;
- q) rodzaj trwałego nośnika, na którym konsument decyduje się otrzymywać, co następuje:
 - (i) w stosownych przypadkach, przypomnienie, o którym mowa w art. 10 ust. 1 akapit drugi;
 - (ii) informacje, o których mowa w art. 22;
 - (iii) informacje na temat zmiany stopy oprocentowania kredytu, o których mowa w art. 23 ust. 1 akapit pierwszy;
 - (iv) w stosownych przypadkach, informacje, o których mowa w art. 24 ust. 1 i 2; oraz
 - (v) w stosownych przypadkach, informacje na temat rozwiązania umowy o kredyt odnawialny, o których mowa w art. 28 ust. 1 akapit drugi i art. 28 ust. 2;
- r) w stosownych przypadkach, informacje na temat praw określonych w art. 27, a także warunki korzystania z tych praw;
- s) odniesienie do prawa do przedterminowej spłaty określonej w art. 29, procedurę przedterminowej spłaty, a także, w stosownych przypadkach, informacje dotyczące prawa kredytodawcy do otrzymania rekompensaty oraz przejrzyste i zrozumiałe wyjaśnienie sposobu obliczania rekompensaty należnej od konsumenta na rzecz kredytodawcy;
- t) procedurę mającą zastosowanie przy korzystaniu z prawa do rozwiązania umowy o kredyt;
- u) możliwość skorzystania przez konsumenta z pozasądowego mechanizmu skargowego i odwoławczego oraz sposoby uzyskania dostępu do niego;
- v) w stosownych przypadkach, inne warunki umowne;
- w) nazwę i adres właściwego organu nadzoru;
- x) odpowiednie dane kontaktowe podmiotów świadczących usługi doradcze w zakresie zadłużenia oraz rekomendację dla konsumenta, aby skontaktował się z takimi podmiotami w przypadku trudności ze spłatą.

Informacje, o których mowa w akapicie pierwszym, muszą być wyraźnie czytelne i dostosowane do ograniczeń technicznych nośnika, na którym są przedstawione. Należy przedstawiać je w odpowiedni sposób na poszczególnych kanałach komunikacyjnych.

2. W przypadku gdy zastosowanie ma ust. 1 akapit pierwszy lit. i), kredytodawca udostępnia konsumentowi bezpłatnie i w dowolnym momencie w okresie obowiązywania umowy o kredyt wyciąg z rachunku w formie tabeli spłat.

W tabeli spłat, o której mowa w akapicie pierwszym, wskazuje się należne płatności oraz okresy i warunki dotyczące zapłaty takich kwot.

Tabela spłat zawiera także – w odniesieniu do każdej ze spłat – wyszczególnienie spłaty kapitału, odsetek obliczonych na podstawie stopy oprocentowania kredytu oraz, w stosownych przypadkach, wszelkich dodatkowych kosztów.

W przypadku gdy stopa oprocentowania kredytu nie jest stała lub gdy koszty dodatkowe mogą ulegać zmianie na podstawie umowy o kredyt, tabela spłat w jasny i zwięzły sposób wskazuje, że dane zawarte w tej tabeli zachowują ważność wyłącznie do następnej zmiany tej stopy oprocentowania kredytu lub tych kosztów, zgodnie z umową o kredyt.

3. W przypadku umowy o kredyt, zgodnie z którą płatności dokonywane przez konsumenta nie są natychmiast odpowiednio zaliczane na poczet spłaty całkowitej kwoty kredytu, ale są wykorzystywane do zgromadzenia kapitału przez okresy i na warunkach określonych w umowie o kredyt lub w umowie dodatkowej, umowa o kredyt zawiera – oprócz informacji, o których mowa w ust. 1, jasne i zwięzłe stwierdzenie, że takie umowy o kredyt nie przewidują gwarancji spłaty całkowitej kwoty kredytu wypłaconej na podstawie umowy o kredyt, chyba że taka gwarancja jest wyraźnie udzielana.

ROZDZIAŁ VI

ZMIANY W UMOWIE O KREDYT I ZMIANY STOPY OPROCENTOWANIA KREDYTU

Artykuł 22

Informacje dotyczące zmiany w umowie o kredyt

Bez uszczerbku dla innych obowiązków przewidzianych w niniejszej dyrektywie państwa członkowskie zapewniają, aby przed zmianą warunków umowy o kredyt kredytodawca przekazywał konsumentowi na papierze lub innym trwałym nośniku określonym w umowie o kredyt następujące informacje:

- a) jasny opis proponowanych zmian, a w stosownych przypadkach, wskazanie potrzeby uzyskania zgody konsumenta lub wyjaśnienie zmian wprowadzonych z mocy prawa;
- b) harmonogram wdrożenia zmian, o których mowa w lit. a);
- c) dostępne możliwości złożenia skargi przez konsumenta w zakresie zmian, o których mowa w lit. a);
- d) termin przysługujący na złożenie takiej skargi;
- e) nazwa i adres właściwego organu, do którego można złożyć taką skargę.

Artykuł 23

Zmiany stopy oprocentowania kredytu

1. W przypadku gdy kredytodawcom wolno zmieniać stopy oprocentowania kredytu w obowiązujących umowach o kredyt, państwa członkowskie wymagają, aby kredytodawca informował konsumenta na papierze lub innym trwałym nośniku określonym w umowie o kredyt o każdej zmianie stopy oprocentowania kredytu, w odpowiednim czasie zanim zmiana ta wejdzie w życie.

Informacja, o której mowa w akapicie pierwszym, obejmuje kwotę płatności obowiązującą po wejściu w życie nowej stopy oprocentowania kredytu oraz, w przypadku gdy zmienia się liczba lub częstotliwość płatności, szczegółowe informacje na ten temat.

2. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 informacje, o których mowa w tym ustępie, można przekazywać konsumentowi okresowo, jeżeli spełniono wszystkie poniższe warunki:

- a) strony uzgodniły takie okresowe przekazywanie informacji w umowie o kredyt;
- b) zmiana stopy oprocentowania kredytu wynika ze zmiany stopy referencyjnej;
- c) nowa stopa referencyjna zostaje podana do informacji publicznej terminowo i za pośrednictwem odpowiednich środków;
- d) informacja na temat nowej stopy referencyjnej jest także dostępna:
 - (i) w lokalach kredytodawcy;

- (ii) jeżeli kredytodawca posiada stronę internetową – na tej stronie internetowej; oraz
- (iii) jeżeli kredytodawca posiada aplikację mobilną – za pośrednictwem tej aplikacji mobilnej.

ROZDZIAŁ VII

KREDYTY W RACHUNKU BIEŻĄCYM I PRZEKROCZENIE

Artykuł 24

Kredyty w rachunku bieżącym

1. Jeżeli kredyt udzielono w formie kredytu w rachunku bieżącym, państwa członkowskie wymagają, aby w całym okresie obowiązywania umowy o kredyt kredytodawca regularnie – co najmniej raz w miesiącu – informował konsumenta w drodze wyciągu z rachunku, na papierze lub innym trwałym nośniku określonym w umowie o kredyt, podając następujące dane:

- a) dokładnie wskazany okres objęty wyciągiem;
- b) kwoty i daty dokonanych wypłat;
- c) saldo z poprzedniego wyciągu oraz jego datę;
- d) nowe saldo;
- e) daty i kwoty płatności dokonanych przez konsumenta;
- f) zastosowaną stopę oprocentowania kredytu;
- g) wszelkie nałożone opłaty;
- h) w stosownych przypadkach, minimalną kwotę wymaganej spłaty przez konsumenta.

2. Jeżeli udzielono kredytu w formie kredytu w rachunku bieżącym, państwa członkowskie wymagają, aby kredytodawca informował konsumenta, na papierze lub innym trwałym nośniku określonym w umowie o kredyt, o wzroście stopy oprocentowania kredytu lub wszelkich należnych opłat, w odpowiednim czasie zanim zmiana ta wejdzie w życie.

Na zasadzie odstępstwa od akapitu pierwszego informacje, o których mowa w tym akapicie, można przekazywać okresowo w sposób określony w ust. 1, jeżeli spełniono poniższe warunki:

- a) strony uzgodniły takie okresowe przekazywanie informacji w umowie o kredyt;
- b) zmiana stopy oprocentowania kredytu wynika ze zmiany stopy referencyjnej;
- c) nowa stopa referencyjna zostaje podana do informacji publicznej za pośrednictwem odpowiednich środków;
- d) informacja na temat nowej stopy referencyjnej jest także dostępna:
 - (i) w lokalach kredytodawcy;
 - (ii) jeżeli kredytodawca posiada stronę internetową – na tej stronie internetowej; oraz
 - (iii) jeżeli kredytodawca posiada aplikację mobilną – za pośrednictwem tej aplikacji mobilnej.

3. Państwa członkowskie wymagają, aby kredytodawca powiadamiał konsumenta w uzgodniony sposób o każdym zmniejszeniu lub anulowaniu kredytu w rachunku bieżącym co najmniej 30 dni przed dniem, w którym faktyczne zmniejszenie lub anulowanie kredytu w rachunku bieżącym staje się skuteczne.

4. W sytuacji gdy zmniejszono lub anulowano kredyt na rachunku bieżącym, państwa członkowskie wymagają, aby kredytodawca oferował konsumentowi, przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego, bez dodatkowych kosztów, możliwość spłaty faktycznie wypłaconej kwoty w granicach tego zmniejszenia lub anulowania. Taka spłata nastąpi w 12 równych ratach miesięcznych, chyba że konsument zdecyduje się spłacić wcześniej, według stopy oprocentowania kredytu mającej zastosowanie do kredytu w rachunku bieżącym.

5. Państwa członkowskie mogą utrzymać lub przyjąć bardziej rygorystyczne przepisy w kwestiach związanych z ochroną konsumentów posiadających kredyty w rachunku bieżącym, inne niż przepisy, o których mowa w niniejszym artykule, zgodnie z prawem Unii.

Artykuł 25

Przekroczenie

1. W przypadku umowy otwarcia rachunku bieżącego, w sytuacji gdy istnieje możliwość, by konsumentowi zezwolono na dokonywanie przekroczenia, państwa członkowskie wymagają, aby kredytodawca uwzględniał informacje o takiej możliwości w tej umowie, a także informacje dotyczące stopy oprocentowania kredytu, warunków stosowania tej stopy oprocentowania, wszelkich indeksów lub stóp referencyjnych mających zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu, opłat mających zastosowanie od chwili zawarcia umowy o kredyt oraz, w stosowych przypadkach, warunków, na jakich opłaty te mogą ulec zmianie. Kredytodawca w każdym przypadku regularnie przekazuje konsumentowi te informacje na papierze lub innym trwałym nośniku wybranym przez konsumenta i określonym w umowie otwarcia rachunku bieżącego.

2. W przypadku znacznego przekroczenia trwającego dłużej niż jeden miesiąc, państwa członkowskie wymagają, aby kredytodawca niezwłocznie informował konsumenta, na papierze lub innym trwałym nośniku wybranym przez konsumenta i określonym w umowie otwarcia rachunku bieżącego, o wszystkich poniższych elementach:

- a) przekroczeniu;
- b) kwocie przekroczenia;
- c) stopie oprocentowania kredytu;
- d) wszelkich mających zastosowanie karach, opłatach lub odsetkach z tytułu zaległych płatności;
- e) dacie spłaty.

Ponadto w przypadku regularnego przekraczania kredytodawca oferuje konsumentowi usługi doradcze, jeżeli są dostępne, i bezpłatnie przekierowuje konsumenta do podmiotów świadczących usługi doradcze w zakresie zadłużenia.

3. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla przepisów prawa krajowego, które wymagają, by kredytodawca zaofertował inny rodzaj produktu kredytowego w przypadku gdy czas trwania przekroczenia jest znaczny.

4. Państwa członkowskie wymagają, aby kredytodawca powiadamiał konsumenta w uzgodniony sposób, gdy możliwość przekroczenia nie jest już dozwolona lub gdy limit przekroczenia zostaje zmniejszony, co najmniej 30 dni przed dniem, w którym faktyczne anulowanie przekroczenia lub zmniejszenie jego limitu staje się skuteczne.

5. W sytuacji gdy zmniejszono lub anulowano kredyt na rachunku bieżącym, państwa członkowskie wymagają, aby kredytodawca oferował konsumentowi, przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego, bez dodatkowych kosztów, możliwość spłaty faktycznie wypłaconej kwoty w granicach tego zmniejszenia lub anulowania. Taka spłata nastąpi w 12 równych ratach miesięcznych, chyba że konsument zdecyduje się spłacić wcześniej, według stopy oprocentowania kredytu mającej zastosowanie do kredytu w rachunku bieżącym.

6. Państwa członkowskie mogą utrzymać lub przyjąć bardziej rygorystyczne przepisy w kwestiach związanych z ochroną konsumentów korzystających z przekroczenia, inne niż przepisy, o których mowa w niniejszym artykule, zgodnie z prawem Unii.

ROZDZIAŁ VIII

ODSTĄPIENIE, ROZWIĄZANIE I PRZEDTERMINOWA SPŁATA

Artykuł 26

Prawo do odstąpienia od umowy

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby konsument mógł odstąpić od umowy o kredyt bez podawania przyczyny w terminie 14 dni kalendarzowych.

Okres, w którym można skorzystać z prawa do odstąpienia od umowy, o którym mowa w akapicie pierwszym, rozpoczyna się:

- a) w dniu zawarcia umowy o kredyt; albo
- b) w dniu, w którym konsument otrzymuje warunki umowne oraz informacje zgodnie z art. 20 i 21, jeżeli dzień ten przypada po dniu, o którym mowa w lit. a) niniejszego akapitu.

Termin, o którym mowa w akapicie pierwszym, uznaje się za dotrzymany, jeżeli konsument wyśle do kredytodawcy powiadomienie, o którym mowa w ust. 5 akapit pierwszy lit. a), przed upływem tego terminu.

2. Jeżeli konsument nie otrzymał warunków umownych i informacji zgodnie z art. 20 i 21, okres, w którym można skorzystać z prawa do odstąpienia od umowy, upływa w każdym przypadku 12 miesięcy i 14 dni od zawarcia umowy o kredyt. Nie ma to zastosowania, jeżeli konsument nie został w ogóle poinformowany o przysługującym mu prawie do odstąpienia od umowy zgodnie z art. 21 ust. 1 akapit pierwszy lit. p).

3. W przypadku umowy o kredyt wiązany na zakup towaru obejmującej politykę zwrotów, która zapewnia pełny zwrot przez pewien okres przekraczający 14 dni kalendarzowych, prawo do odstąpienia od umowy przedłuża się odpowiednio do okresu obowiązywania takiej polityki zwrotów.

4. Jeżeli – w przypadku umowy o kredyt wiązany – przepisy krajowe mające zastosowanie w dniu 19 listopada 2023 r. przewidują już, że środki finansowe nie mogą zostać udostępnione konsumentowi przed upływem wskazanego okresu, państwa członkowskie mogą na zasadzie odstępstwa od ust. 1 przewidzieć, że okres, o którym mowa w tym ustępie, może zostać skrócony tak, by pokrywał się z tym wskazanym okresem, na wyraźne żądanie konsumenta.

5. Jeżeli konsument korzysta z prawa do odstąpienia od umowy, musi podjąć następujące działania:

- a) powiadomić kredytodawcę zgodnie z informacjami przekazanymi przez kredytodawcę na podstawie art. 21 ust. 1 akapit pierwszy lit. p), na papierze lub innym trwałym nośniku wybranym przez konsumenta i określonym w umowie o kredyt, w terminie określonym w ust. 1 niniejszego artykułu;
- b) bez zbędnej zwłoki, a najpóźniej w terminie 30 dni kalendarzowych od wysłania kredytodawcy powiadomienia, o którym mowa w lit. a) – spłacić kredytodawcy kapitał oraz odsetki od kapitału narosłe od dnia wypłaty kredytu do dnia spłaty kapitału.

Odsetki, o których mowa w akapicie pierwszym lit. b), wlicza się na podstawie uzgodnionej stopy oprocentowania kredytu. W przypadku odstąpienia od umowy kredytodawcy nie przysługuje od konsumenta żadna inna rekompensata, z wyjątkiem rekompensaty z tytułu bezzwrotnych opłat wniesionych przez kredytodawcę na rzecz organów administracji publicznej.

6. Jeżeli z umową o kredyt związana jest usługa dodatkowa świadczona przez kredytodawcę lub osobę trzecią na podstawie umowy między tą osobą trzecią a kredytodawcą, umowa o świadczenie usług dodatkowych przestaje wiązać konsumenta w przypadku skorzystania przez niego z prawa do odstąpienia od umowy o kredyt zgodnie z niniejszym artykułem.

7. Jeżeli konsumentowi przysługuje prawo do odstąpienia od umowy zgodnie z ust. 1, 5 lub 6 niniejszego artykułu, nie stosuje się art. 6 i 7 dyrektywy 2002/65/WE.

8. Państwa członkowskie mogą postanowić, że ust. 1–6 niniejszego artykułu nie mają zastosowania do umów o kredyt, które na mocy prawa krajowego muszą być zawarte za pośrednictwem notariusza, pod warunkiem że notariusz potwierdza, że konsument ma zagwarantowane prawa określone w art. 10, 11, 20 i 21.

9. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla wszelkich przepisów krajowych ustanawiających okres, w którym wykonanie umowy nie może się rozpocząć.

Artykuł 27

Umowy o kredyt wiązany

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby konsument, który na podstawie prawa Unii skorzystał z prawa do odstąpienia od umowy dotyczącej dostawy towarów lub świadczenia usług, przestał być związany umową o kredyt wiązany.

2. Jeżeli towary lub usługi objęte umową o kredyt wiązany nie zostały dostarczone lub świadczone lub zostały dostarczone lub świadczone tylko w części, lub nie są zgodne z umową dotyczącą ich dostawy lub świadczenia, konsument ma prawo zastosować środki ochrony prawnej wobec kredytodawcy, jeżeli zastosował już środki ochrony prawnej wobec dostawcy, ale nie otrzymał odszkodowania przysługującego mu zgodnie z przepisami lub umową dostawy tych towarów lub świadczenia tych usług. Państwa członkowskie określają zakres i warunki, na jakich można skorzystać z tych środków ochrony prawnej.

3. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla przepisów krajowych, na podstawie których kredytodawca ponosi odpowiedzialność solidarną z tytułu każdego roszczenia, jakie konsument może wnieść względem dostawcy, w przypadku gdy nabycie towarów lub usług od tego dostawcy było finansowane na podstawie umowy o kredyt.

Artykuł 28

Umowy o kredyt odnawialny

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby konsument mógł w dowolnym momencie bez dodatkowych opłat w sposób standardowy rozwiązać umowę o kredyt odnawialny, chyba że strony uzgodniły okres wypowiedzenia. Okres ten nie może przekraczać jednego miesiąca.

Państwa członkowskie zapewniają, aby kredytodawca mógł – o ile tak uzgodniono w umowie o kredyt – w sposób standardowy rozwiązać umowę o kredyt odnawialny, powiadamiając konsumenta z co najmniej dwumiesięcznym wyprzedzeniem na papierze lub na innym trwałym nośniku określonym w umowie o kredyt.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby kredytodawca mógł – o ile tak uzgodniono w umowie o kredyt – z obiektywnie uzasadnionych przyczyn, wypowiedzieć prawo konsumenta do dokonywania wypłat na podstawie umowy o kredyt odnawialny. Kredytodawca informuje konsumenta o wypowiedzeniu takiego prawa i o jego przyczynach na papierze lub innym trwałym nośniku określonym w umowie o kredyt, w miarę możliwości przed tym wypowiedzeniem, a najpóźniej natychmiast po tym fakcie, chyba że udzielenie takiej informacji jest zakazane na podstawie prawa Unii lub prawa krajowego lub sprzeczne z celami porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego.

Artykuł 29

Przedterminowa spłata

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby konsument miał w dowolnym momencie prawo do przedterminowej spłaty. W takich przypadkach konsument jest uprawniony do uzyskania obniżki całkowitego kosztu kredytu ponoszonego przez konsumenta na pozostały okres obowiązywania umowy. Przy obliczeniu tej obniżki uwzględnia się wszystkie koszty nałożone na konsumenta przez kredytodawcę.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku przedterminowej spłaty kredytodawcy przysługiwała sprawiedliwa i obiektywnie uzasadniona rekompensata za ewentualne koszty bezpośrednio związane z przedterminową spłatą, pod warunkiem że przedterminowa spłata przypada na okres, w którym stopa oprocentowania kredytu jest stała.

Rekompensata, o której mowa w akapicie pierwszym, nie może przekraczać 1 % kwoty kredytu podlegającej przedterminowej spłacie, gdy okres pomiędzy przedterminową spłatą a uzgodnionym rozwiązaniem umowy o kredyt przekracza jeden rok. Gdy okres ten nie przekracza jednego roku, rekompensata nie przekracza 0,5 % kwoty kredytu podlegającej przedterminowej spłacie.

3. Państwa członkowskie zapewniają, aby kredytodawca nie miał prawa do rekompensaty, o której mowa w ust. 2, w przypadku spełnienia jednego z poniższych warunków:

- a) spłata została dokonana na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej w celu zabezpieczenia spłaty kredytu;
- b) kredytu udzielono w formie kredytu w rachunku bieżącym;
- c) spłata nastąpiła w okresie, w którym stopa oprocentowania kredytu nie jest stała.

4. Na zasadzie odstępstwa od ust. 2 państwa członkowskie mogą wprowadzać przepisy, zgodnie z którymi:

- a) kredytodawca ma prawo do rekompensaty, o której mowa w ust. 2, wyłącznie pod warunkiem, że kwota przedterminowej spłaty przekracza określony w prawie krajowym próg nie wyższy niż 10 000 EUR w dowolnym okresie dwunastu miesięcy;
- b) kredytodawca może wyjątkowo domagać się wyższej rekompensaty, jeżeli jest w stanie udowodnić, że strata, jaką poniósł w wyniku przedterminowej spłaty, przekracza kwotę ustaloną zgodnie z ust. 2.

Gdy rekompensata, której domaga się kredytodawca, przekracza wysokość straty faktycznie poniesionej w wyniku przedterminowej spłaty, konsument ma prawo do odpowiedniego jej obniżenia.

W takim przypadku strata odpowiada różnicy pomiędzy początkowo uzgodnioną stopą oprocentowania kredytu a stopą oprocentowania kredytu, którą kredytodawca może uzyskać na rynku przy udzielaniu pożyczki na kwotę podlegającą przedterminowej spłacie w momencie tej spłaty, przy czym uwzględnia się wpływ przedterminowej spłaty na koszty administracyjne.

5. Rekompensata, o której mowa w ust. 2 i ust. 4 lit. b), nie przekracza w żadnym przypadku kwoty odsetek, którą konsument zapłaciłby w okresie pomiędzy przedterminową spłatą a uzgodnioną datą rozwiązania umowy o kredyt.

ROZDZIAŁ IX

RZECZYWISTA ROCZNA STOPA OPROCENTOWANIA I ŚRODKI SŁUŻĄCE OGRANICZENIU STÓP PROCENTOWYCH I KOSZTÓW

Artykuł 30

Obliczanie rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania

1. Rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oblicza się zgodnie ze wzorem matematycznym podanym w części I załącznika III. Równa się ona w stosunku rocznym wartości bieżącej wszystkich zobowiązań (wypłat, spłat i opłat), przyśzłych lub istniejących, uzgodnionych przez kredytodawcę i konsumenta.

2. Do celów obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania ustala się całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta, z wyłączeniem wszelkich opłat należnych od konsumenta z tytułu niedotrzymania przez niego jakichkolwiek zobowiązań określonych w umowie o kredyt oraz opłat innych niż cena zakupu, które z tytułu nabycia towarów lub usług jest on zobowiązany ponieść bez względu na to, czy transakcja dokonywana jest w gotówce, czy za pomocą kredytu.

Koszty prowadzenia rachunku, na którym zapisywane są zarówno transakcje płatnicze, jak i wypłaty, koszty korzystania ze środków płatniczych, zarówno w przypadku transakcji płatniczych, jak i wypłat, oraz inne koszty związane z transakcjami płatniczymi uwzględnia się w całkowitym koszcie kredytu ponoszonym przez konsumenta, chyba że otwarcie rachunku nie jest obowiązkowe, a koszty rachunku zostały w sposób jasny i odrębny wskazane w umowie o kredyt lub w dowolnej innej umowie zawartej z konsumentem.

3. Obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania dokonuje się przy założeniu, że umowa o kredyt będzie obowiązywać przez uzgodniony okres oraz że kredytodawca i konsument wywiążą się ze swoich zobowiązań zgodnie z warunkami określonymi w umowie o kredyt oraz w terminach w tej umowie określonych.

4. W przypadku umów o kredyt zawierających klauzule zezwalające na zmiany stopy oprocentowania kredytu lub zmiany niektórych opłat zawartych w rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania, które to klauzule uniemożliwiają ustalenie tych opłat w chwili dokonywania obliczeń, rzeczywistą roczną stopę oprocentowania wylicza się w oparciu o założenie, że stopa oprocentowania kredytu i inne opłaty pozostaną niezmienione w stosunku do początkowego poziomu i będą miały zastosowanie do końca okresu obowiązywania umowy o kredyt.

5. W razie potrzeby do obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania przyjmuje się dodatkowe założenia określone w części II załącznika III.

Jeżeli założenia określone w niniejszym artykule i w części II załącznika III nie wystarczają do obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania w sposób jednolity lub nie są już dostosowane do sytuacji handlowej na rynku, Komisja jest uprawniona do przyjmowania, zgodnie z art. 45, aktów delegowanych w celu zmiany niniejszego artykułu i części II załącznika III w celu określenia dodatkowych niezbędnych założeń do obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania lub w celu zmodyfikowania założeń już istniejących.

Artykuł 31

Środki służące ograniczeniu stóp oprocentowania kredytu, rzeczywistych rocznych stóp oprocentowania lub całkowitych kosztów kredytu ponoszonych przez konsumenta

1. Państwa członkowskie wprowadzają środki skutecznie zapobiegające nadużyciom i zapewniające, by konsumenci nie mogli być obciążani nadmiernie wysokimi stopami oprocentowania kredytu, rzeczywistymi rocznymi stopami oprocentowania ani całkowitymi kosztami kredytu ponoszonymi przez konsumenta, takie jak górne pułapy.

2. Państwa członkowskie mogą wprowadzić zakazy lub ograniczenia dotyczące określonych opłat naliczanych przez kredytodawców na swoim terytorium.

3. Do dnia 20 listopada 2027 r. Komisja poda do wiadomości publicznej środki wprowadzone przez państwa członkowskie zgodnie z ust. 1. Państwa członkowskie zgłoszą Komisji te środki do dnia 20 listopada 2026 r.

4. Do dnia 20 listopada 2029 r. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego opublikuje sprawozdanie z wdrożenia środków, o których mowa w ust. 1. Sprawozdanie to zawiera ocenę środków wprowadzonych w państwach członkowskich, w tym metod ustalania w stosownych przypadkach górnych pułapów, oraz ich skuteczności w ograniczaniu nadmiernie wysokich stóp oprocentowania kredytu, rzeczywistych rocznych stóp oprocentowania lub całkowitych kosztów kredytu ponoszonych przez konsumenta, a także zawiera podejście oparte na najlepszych praktykach na potrzeby ustanawiania takich środków.

ROZDZIAŁ X

OBOWIĄZKI DOTYCZĄCE PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI I WYMOGI DOTYCZĄCE PERSONELU

Artykuł 32

Obowiązki dotyczące prowadzenia działalności przy udzielaniu kredytów konsumentom

1. Państwa członkowskie wymagają, aby kredytodawca i pośrednik kredytowy działali uczciwie, rzetelnie, w sposób przejrzysty i profesjonalnie oraz uwzględniali prawa i interesy konsumentów podczas prowadzenia dowolnej z poniższych działalności:

- a) tworzenia produktów kredytowych;
- b) reklamowania produktów kredytowych zgodnie z art. 7 i 8;

- c) udzielania kredytów, pośredniczenia w udzielaniu kredytów lub ułatwiania udzielania kredytów;
- d) świadczenia usług doradczych;
- e) świadczenia usług dodatkowych na rzecz konsumentów;
- f) wykonywania umowy o kredyt.

Działalność, o której mowa w akapicie pierwszym lit. c) i d), prowadzi się w oparciu o informacje na temat sytuacji konsumenta i wszelkich szczególnych wymaganiach zgłoszonych przez niego, a także na racjonalnych założeniach dotyczących ryzyka dla sytuacji konsumenta w całym okresie obowiązywania umowy o kredyt.

Działalność, o której mowa w akapicie pierwszym lit. d), prowadzi się również w oparciu o informacje wymagane zgodnie z art. 16 ust. 3 lit. a).

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby stosowany przez kredytodawców sposób wynagradzania ich personelu i pośredników kredytowych oraz stosowany przez pośredników kredytowych sposób wynagradzania ich personelu nie utrudniał wypełniania obowiązku określonego w ust. 1.

3. Państwa członkowskie zapewniają, by przy ustalaniu i stosowaniu polityk wynagrodzeń wobec personelu odpowiedzialnego za ocenę zdolności kredytowej, kredytodawcy przestrzegali następujących zasad w sposób i w zakresie stosownym do ich wielkości, organizacji wewnętrznej oraz charakteru, skali i stopnia złożoności ich działalności:

- a) polityka wynagrodzeń musi być zgodna z należytym i skutecznym zarządzaniem ryzykiem, promować takie zarządzanie ryzykiem i nie zachęcać do podejmowania ryzyka wykraczającego poza poziom ryzyka tolerowany przez danego kredytodawcę;
- b) polityka wynagrodzeń musi być zgodna ze strategią biznesową, celami, wartościami i długoterminowymi interesami kredytodawcy oraz musi uwzględniać środki służące unikaniu konfliktów interesów, w szczególności przewidując, że wynagrodzenie nie jest zależne od liczby lub odsetka zaakceptowanych wniosków o kredyt.

4. Państwa członkowskie zapewniają, by w przypadku gdy kredytodawcy lub pośrednicy kredytowi świadczą usługi doradcze, struktura wynagrodzeń zaangażowanego personelu pozostawała bez uszczerbku dla ich zdolności do działania w najlepszym interesie konsumenta oraz nie była zależna od celów w zakresie sprzedaży. Aby zrealizować ten cel, państwa członkowskie mogą również zakazać prowizji wypłacanych przez kredytodawcę pośrednikowi kredytowemu.

5. Państwa członkowskie mogą zakazać dokonywania płatności przez konsumenta wobec kredytodawcy lub pośrednika kredytowego przed zawarciem umowy o kredyt lub nałożyć ograniczenia na takie płatności.

Artykuł 33

Wymogi dotyczące wiedzy i kompetencji personelu

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby kredytodawcy i pośrednicy kredytowi wymagali od swojego personelu posiadania i aktualizowania odpowiedniego poziomu wiedzy i kompetencji w odniesieniu do opracowywania, oferowania i zawierania umów o kredyt, a także prowadzenia działalności w zakresie pośrednictwa kredytowego i świadczenia usług doradczych oraz w odniesieniu do praw konsumenta w obszarze ich działalności handlowej. W przypadku gdy zawarcie umowy o kredyt obejmuje usługi dodatkowe, wymagane są odpowiednia wiedza i odpowiednie kompetencje w odniesieniu do tych usług dodatkowych.

2. Państwa członkowskie ustanawiają minimalne wymogi dotyczące wiedzy i kompetencji personelu kredytodawców i pośredników kredytowych.

3. Państwa członkowskie zapewniają, by właściwe organy nadzorowały przestrzeganie wymogów określonych w ust. 1 oraz by właściwe organy miały prawo wymagać od kredytodawców i pośredników kredytowych przedstawienia takich dowodów, jakie organy te uznają za konieczne do celów umożliwienia takiego nadzoru.

ROZDZIAŁ XI

EDUKACJA FINANSOWA I WSPARCIE DLA KONSUMENTÓW DOŚWIADCZAJĄCYCH TRUDNOŚCI FINANSOWYCH

Artykuł 34

Edukacja finansowa

1. Państwa członkowskie promują środki wspierające edukację konsumentów w dziedzinie odpowiedzialnego zaciągania pożyczek i zarządzania długiem, w szczególności w odniesieniu do umów o kredyt. Konsumenti muszą otrzymywać jasne i ogólne informacje na temat procedury udzielania kredytu, aby wiedzieli – w szczególności ci, którzy zaciągają, zwłaszcza za pośrednictwem narzędzi cyfrowych, kredyt konsumencki po raz pierwszy – jak mają postępować. W tworzeniu i promowaniu tych środków państwa członkowskie konsultują się z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, w tym z organizacjami konsumenckimi.

Państwa członkowskie zapewniają również rozpowszechnianie informacji na temat wskazówek, jakich konsumentom mogą udzielić organizacje konsumenckie i organy krajowe.

2. Komisja dokona oceny sytuacji, opublikuje sprawozdanie dotyczące edukacji finansowej dostępnej konsumentom w państwach członkowskich oraz wskaże przykłady najlepszych praktyk, które można udoskonalić w celu zwiększenia świadomości finansowej konsumentów.

Artykuł 35

Zaległe płatności i działania w zakresie restrukturyzacji kredytów

1. Państwa członkowskie wymagają od kredytodawców zastosowania, w stosownych przypadkach, rozsądnych działań restrukturyzacyjnych przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego. Takie działania restrukturyzacyjne uwzględniają, oprócz innych elementów, indywidualną sytuację konsumenta. Kredytodawcy nie są zobowiązani do ponownego oferowania konsumentom działań restrukturyzacyjnych, z wyjątkiem uzasadnionych przypadków.

Kredytodawcy nie są zobowiązani do przeprowadzenia oceny zdolności kredytowej zgodnie z art. 18 przy zmianie obowiązujących warunków umowy o kredyt zgodnie z akapitem trzecim lit. b) niniejszego ustępu, pod warunkiem że przy zmianie umowy o kredyt całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta nie zostanie znacząco zwiększona.

Działania restrukturyzacyjne, o których mowa w akapicie pierwszym:

- a) mogą obejmować między innymi całkowite lub częściowe refinansowanie umowy o kredyt;
- b) obejmują zmianę obowiązujących warunków umowy o kredyt, co z kolei może obejmować między innymi:
 - (i) przedłużenie okresu obowiązywania umowy o kredyt;
 - (ii) zmianę rodzaju umowy o kredyt;
 - (iii) odroczenie płatności całości lub części spłaty ratalnej przez wskazany okres;
 - (iv) obniżenie stopy oprocentowania kredytu;
 - (v) zaferowanie wakacji kredytowych;
 - (vi) częściowe spłaty;
 - (vii) przewalutowanie kredytu;
 - (viii) częściowe darowanie długu i konsolidację długu.

2. Wykaz potencjalnych działań w ust. 1 akapit trzeci lit. b) pozostaje bez uszczerbku dla prawa krajowego i nie wymaga od państw członkowskich, by wprowadziły wszystkie te działania w prawie krajowym.

3. W sytuacji gdy państwa członkowskie zezwalają, by kredytodawcy określali i nakładali na konsumenta opłaty wynikające z zaległości w spłacie, te państwa członkowskie mogą wymagać, aby takie opłaty nie były większe niż jest to konieczne do pokrycia kosztów kredytodawcy, jakie poniósł on w wyniku zaległości w spłacie.

4. W sytuacji gdy państwa członkowskie zezwalają, by kredytodawcy nakładali na konsumenta dodatkowe opłaty w przypadku zaległości w spłacie, te państwa członkowskie wprowadzają górny pułap tych opłat.
5. Państwa członkowskie nie uniemożliwiają stronom umowy o kredyt wyraźnego uzgodnienia, że zwrot lub przekazanie kredytodawcy towarów objętych umową o kredyt wiązany lub przychodów ze sprzedaży takich towarów wystarczą do spłaty kredytu.

Artykuł 36

Usługi doradcze w zakresie zadłużenia

1. Państwa członkowskie zapewniają, by niezależne usługi doradcze w zakresie zadłużenia były dostępne dla konsumentów, którzy doświadczają lub mogą doświadczać trudności w wypełnieniu swoich zobowiązań finansowych, za jedynie ograniczoną opłatą z tytułu takich.
2. Do celów wypełniania obowiązków określonych w ust. 1 kredytodawcy wprowadzają procedury i polityki w zakresie wczesnego identyfikowania konsumentów doświadczających trudności finansowych.
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby kredytodawcy kierowali konsumentów, którzy doświadczają trudności w wypełnieniu swoich zobowiązań finansowych, do podmiotów świadczących łatwo dostępne dla konsumentów usługi doradcze w zakresie zadłużenia.
4. Do dnia 20 listopada 2028 r. Komisja przedstawi sprawozdanie zawierające przegląd dostępności usług doradczych w zakresie zadłużenia we wszystkich państwach członkowskich oraz określi najlepsze praktyki dotyczące dalszego rozwoju takich usług. Do dnia 20 listopada 2026 r., a następnie co roku, państwa członkowskie składają Komisji sprawozdania na temat dostępnych usług doradczych w zakresie zadłużenia.

ROZDZIAŁ XII

KREDYTODAWCY I POŚREDNICY KREDYTOWI

Artykuł 37

Dopuszczanie do działalności i rejestracja instytucji niekredytowych i instytucji niepłatniczych oraz nadzór nad nimi

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby kredytodawcy i pośrednicy kredytowi podlegali odpowiednim procedurom dopuszczenia do działalności oraz mechanizmom rejestracji i nadzoru ustanowionym przez niezależny właściwy organ.
2. Wymóg dotyczący odpowiedniej procedury dopuszczenia do działalności i rejestracji nie ma zastosowania do kredytodawców, którzy są:
 - a) instytucjami kredytowymi zdefiniowanymi w art. 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
 - b) instytucjami płatniczymi zdefiniowanymi w art. 4 pkt 4 dyrektywy (UE) 2015/2366 w odniesieniu do usług, o których mowa w pkt 4 załącznika I do tej dyrektywy; lub
 - c) instytucjami pieniądza elektronicznego zdefiniowanymi w art. 2 pkt 1 dyrektywy 2009/110/WE w odniesieniu do udzielania kredytów, o których mowa w art. 6 ust. 1 akapit pierwszy lit. b) tej dyrektywy.
3. Państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o niestosowaniu wymogów dotyczących dopuszczenia do działalności i rejestracji, o których mowa w ust. 1, do dostawców towarów lub usług, którzy kwalifikują się jako mikroprzedsiębiorstwa, małe i średnie przedsiębiorstwa zgodnie z definicją w zaleceniu 2003/361/WE, działających w charakterze:
 - a) pośredników kredytowych w ramach działalności dodatkowej; lub
 - b) kredytodawców w ramach działalności dodatkowej, udzielających kredytu w formie odroczonej płatności na zakup oferowanych przez siebie towarów i usług, jeżeli kredyt jest nieoprocentowany i pociąga za sobą jedynie ograniczone opłaty należne od konsumenta z tytułu opóźnień w płatnościach nałożone zgodnie z prawem krajowym.

Artykuł 38

Szczegółowe obowiązki pośredników kredytowych

Państwa członkowskie wymagają, aby pośrednicy kredytowi:

- a) podawali, w reklamie lub dokumentach przeznaczonych dla konsumentów, informacje dotyczące zakresu ich uprawnień oraz informacje, czy współpracują oni wyłącznie z jednym kredytodawcą czy z większą ich liczbą, czy też działają jako niezależni pośrednicy;
- b) ujawniali konsumentowi wszelkie opłaty należne od konsumenta na rzecz pośrednika kredytowego za świadczone usługi;
- c) osiągnęli porozumienie z konsumentem w sprawie wszelkich opłat, o których mowa w lit. b), na papierze lub innym trwałym nośniku, przed zawarciem umowy o kredyt;
- d) informowali kredytodawcę o wszelkich opłatach, o których mowa w lit. b), do celów obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania.

ROZDZIAŁ XIII

PRZENIESIENIE PRAW I ROZSTRZYGANIE SPORÓW

Artykuł 39

Przeniesienie praw

1. Państwa członkowskie zapewniają, by konsument, w przypadku gdy prawa kredytodawcy wynikające z umowy o kredyt lub sama umowa zostają przeniesione na osobę trzecią, miał prawo powoływać się wobec cesjonariusza na wszelkie uprawnienia, jakie przysługiwały mu względem pierwotnego kredytodawcy, włącznie z potrąceniem wzajemnych roszczeń, jeżeli taki sposób obrony jest dopuszczalny w danym państwie członkowskim.
2. Państwa członkowskie wymagają, aby pierwotny kredytodawca informował konsumenta o przeniesieniu, o którym mowa w ust. 1, z wyjątkiem sytuacji, w której pierwotny kredytodawca, w porozumieniu z cesjonariuszem, nadal zajmuje się obsługą kredytu wobec konsumenta.

Artykuł 40

Pozasądowe rozstrzyganie sporów

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby konsumenci mieli dostęp do odpowiednich, szybkich i skutecznych procedur pozasądowego rozstrzygania sporów między konsumentami a kredytodawcami lub pośrednikami kredytowymi dotyczących praw i obowiązków związanych z umowami o kredyt ustanowionych na mocy niniejszej dyrektywy, w stosownych przypadkach z wykorzystaniem już istniejących podmiotów przeprowadzających pozasądowe rozstrzyganie sporów. Takie procedury pozasądowego rozstrzygania sporów i podmioty przeprowadzające takie procedury muszą spełniać wymogi jakościowe określone w dyrektywie 2013/11/UE.
2. Państwa członkowskie zachęcają podmioty zajmujące się pozasądowym rozstrzyganiem sporów, o których mowa w ust. 1, do współpracy w rozstrzyganiu transgranicznych sporów dotyczących umów o kredyt.

ROZDZIAŁ XIV

WŁAŚCIWE ORGANY

Artykuł 41

Właściwe organy

1. Państwa członkowskie wyznaczają właściwe organy krajowe upoważnione do zapewnienia stosowania i egzekwowania niniejszej dyrektywy oraz zapewniają, aby organom tym przyznano uprawnienia w zakresie dochodzeń i egzekwowania oraz odpowiednie zasoby niezbędne do sprawnego i skutecznego wykonywania ich obowiązków.

Właściwe organy są organami publicznymi albo podmiotami uznanymi przez prawo krajowe lub organy publiczne wyraźnie upoważnione do tego celu na podstawie prawa krajowego. Nie mogą nimi być kredytodawcy ani pośrednicy kredytowi.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby właściwe organy, wszystkie osoby, które pracują lub pracowały we właściwych organach, oraz audytorzy i eksperci działający na zlecenie właściwych organów byli zobowiązani do zachowania tajemnicy zawodowej. Żadne informacje poufne, które mogą oni uzyskać w trakcie pełnienia obowiązków służbowych, nie mogą być ujawniane żadnej osobie ani żadnemu organowi, chyba że w postaci skróconej lub zbiorczej, bez uszczerbku dla przypadków objętych prawem karnym lub niniejszą dyrektywą. Nie uniemożliwia to jednak właściwym organom wymiany ani przekazywania informacji poufnych zgodnie z prawem Unii i prawem krajowym.

3. Państwa członkowskie zapewniają, aby właściwe organy należały do jednej z następujących kategorii:

- a) właściwe organy zdefiniowane w art. 4 pkt 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 ⁽²⁹⁾; albo
- b) organy inne niż właściwe organy, o których mowa w lit. a), pod warunkiem że krajowe przepisy ustawowe, wykonawcze lub administracyjne wymagają, by organy te współpracowały z właściwymi organami, o których mowa w lit. a), każdorazowo, gdy jest to niezbędne do wypełniania ich obowiązków na mocy niniejszej dyrektywy.

4. Państwa członkowskie zapewniają, aby właściwe organy spełniały kryteria określone w art. 5 rozporządzenia (UE) 2017/2394.

5. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o wyznaczeniu właściwych organów i o wszelkich ewentualnych zmianach w tym zakresie, a w przypadku gdy na ich terytorium istnieje więcej niż jeden właściwy organ, wskazują ewentualny podział między poszczególne właściwe organy przypisanych im obowiązków. Pierwsze takie powiadomienie dokonywane jest możliwie najszybciej i nie później niż do dnia 20 listopada 2025 r.

6. Właściwe organy wykonują swoje uprawnienia zgodnie z prawem krajowym:

- a) bezpośrednio na mocy własnych uprawnień lub pod nadzorem organów wymiaru sprawiedliwości; albo
- b) przez wniesienie powództwa do sądów, które są uprawnione do wydawania niezbędnych decyzji, w tym, w stosownych przypadkach, w drodze odwołania, gdy wniosek o wydanie niezbędnej decyzji został odrzucony lub oddalony.

7. Jeżeli na terytorium państwa członkowskiego istnieje więcej niż jeden właściwy organ, państwo członkowskie zapewnia, aby ich zakresy obowiązków były precyzyjnie określone i by organy te ściśle ze sobą współpracowały w sposób umożliwiający skuteczne wykonywanie przypisanych im obowiązków.

8. Komisja podaje do publicznej wiadomości wykaz właściwych organów w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* przynajmniej raz w roku i uaktualnia ten wykaz na bieżąco za pośrednictwem swojej strony internetowej.

⁽²⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego), zmiany decyzji nr 716/2009/WE oraz uchylenia decyzji Komisji 2009/78/WE (Dz.U. L 331 z 15.12.2010, s. 12).

9. Państwa członkowskie mogą zastosować przepisy krajowe, by przyznać właściwym organom krajowym uprawnienia do interwencji produktowej w celu wycofania produktów kredytowych w uzasadnionych przypadkach.

ROZDZIAŁ XV

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 42

Poziom harmonizacji

1. W zakresie, w jakim niniejsza dyrektywa zawiera zharmonizowane przepisy, państwa członkowskie nie mogą utrzymywać w swoim prawie krajowym ani wprowadzać do niego przepisów odbiegających od tych, które zostały ustanowione w niniejszej dyrektywie, chyba że jej przepisy stanowią inaczej.
2. W oczekiwaniu na dalszą harmonizację, w przypadku gdy państwo członkowskie skorzysta z możliwości regulacyjnych przewidzianych w art. 2 ust. 5–8, art. 8 ust. 8, art. 14 ust. 2 i 3, art. 16 ust. 4 i 6, art. 18 ust. 11, art. 24 ust. 5, art. 25 ust. 6, art. 26 ust. 4 i 8, art. 29 ust. 4, art. 31 ust. 2, art. 32 ust. 4 i 5, art. 35 ust. 3 i 4, art. 37 ust. 3 oraz art. 41 ust. 9, bezwzględnie powiadamia ono o tym, a także o wszelkich późniejszych zmianach, Komisję. Komisja publikuje te informacje na stronie internetowej lub w innej łatwo dostępnej formie. Państwa członkowskie podejmują również stosowne działania w celu upowszechnienia tych informacji wśród krajowych kredytodawców, pośredników kredytowych i konsumentów.

Artykuł 43

Bezwzględnie wiążący charakter niniejszej dyrektywy

1. Państwa członkowskie zapewniają, by konsumenci nie mogli zrzekać się praw przyznanych im na podstawie krajowych środków transponujących niniejszą dyrektywę.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby przepisy przyjmowane w celu transpozycji niniejszej dyrektywy nie mogły być obchodzone poprzez sposób formułowania umów.

Artykuł 44

Kary

1. Państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące kar mających zastosowanie w przypadku naruszenia przepisów krajowych przyjętych zgodnie z niniejszą dyrektywą i podejmują wszelkie niezbędne działania w celu zapewnienia stosowania przedmiotowych kar. Przewidziane kary muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o tych przepisach i środkach do dnia 20 listopada 2026 r., a także powiadamiają ją niezwłocznie o wszelkich późniejszych zmianach, które ich dotyczą.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku gdy kary mają być nałożone zgodnie z art. 21 rozporządzenia (UE) 2017/2394, obejmowały one możliwość albo nakładania grzywien w drodze procedur administracyjnych, albo wszczęcia postępowania sądowego w celu nałożenia grzywien, albo obu tych środków.
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby właściwe organy miały prawo podać do publicznej wiadomości każdą karę administracyjną, jaka zostanie nałożona za naruszenie środków przyjętych na podstawie niniejszej dyrektywy, chyba że ujawnienie takich informacji stanowiłoby poważne zagrożenie dla rynków finansowych lub wyrządzało nieproporcjonalną szkodę zaangażowanym stronom.

Artykuł 45

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.

2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 30 ust. 5, powierza się Komisji na okres pięciu lat od dnia 19 listopada 2023 r. Komisja sporządza sprawozdanie dotyczące przekazania uprawnień nie później niż dziewięć miesięcy przed końcem okresu pięciu lat. Przekazanie uprawnień zostaje automatycznie przedłużone na takie same okresy, chyba że Parlament Europejski lub Rada sprzeciwią się takiemu przedłużeniu nie później niż trzy miesiące przed końcem każdego okresu.
3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 30 ust. 5, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w późniejszym terminie określonym w tej decyzji. Nie wpływa ona na ważność już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 30 ust. 5 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie trzech miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 46

Przegląd i monitorowanie

1. Do dnia 20 listopada 2029 r., a następnie co cztery lata Komisja przeprowadza ocenę niniejszej dyrektywy. Ocena ta obejmuje:
 - a) ocenę tego, czy zakres stosowania niniejszej dyrektywy jest nadal odpowiedni w odniesieniu do umów o kredyt zabezpieczonych nieruchomościami niemieszkalnymi;
 - b) ocenę progów określonych w art. 2 ust. 2 lit. c) i w załączniku III część II oraz wartości procentowych wykorzystywanych do obliczania rekompensaty płatnej w przypadku przedterminowej spłaty, o której mowa w art. 29 ust. 2, w świetle tendencji gospodarczych w Unii i sytuacji na danym rynku;
 - c) analizę ewolucji rynku kredytów konsumenckich wspierających zieloną transformację oraz ocenę zapotrzebowania na dalsze środki związane z takimi kredytami; oraz
 - d) ocenę wykonania art. 44 ust. 1 i 2, w szczególności skuteczności i odstraszającego skutku kar nałożonych na mocy tego artykułu.
2. Do dnia 20 listopada 2025 r. Komisja oceni konieczność ochrony konsumentów zaciągających pożyczki i inwestujących za pośrednictwem platform finansowania społecznościowego zdefiniowanych w art. 2 ust. 1 lit. d) rozporządzenia (UE) 2020/1503, jeżeli platformy te nie działają w charakterze kredytodawców lub pośredników kredytowych, lecz ułatwiają udzielanie kredytów między konsumentami.
3. Komisja w szczególności monitoruje wpływ istnienia możliwości regulacyjnych, o których mowa w art. 42, na funkcjonowanie rynku wewnętrznego i na konsumentów.
4. Komisja przekazuje wyniki ocen, o których mowa w ust. 1, 2 i 3, Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, w stosownych przypadkach wraz z wnioskiem ustawodawczym.

Artykuł 47

Uchylenie i przepisy przejściowe

Dyrektywa 2008/48/WE traci moc ze skutkiem od dnia 20 listopada 2026 r.

Niezależnie od akapitu pierwszego dyrektywa 2008/48/WE ma nadal zastosowanie do umów o kredyt obowiązujących w dniu 20 listopada 2026 r.

Jednakże art. 23 i 24, art. 25 ust. 1 zdanie drugie, art. 25 ust. 2 oraz art. 28 i 39 niniejszej dyrektywy mają zastosowanie do wszystkich umów o kredyt odnawialny obowiązujących w dniu 20 listopada 2026 r.

Odesłania do uchylonej dyrektywy traktuje się jak odesłania do niniejszej dyrektywy, zgodnie z tabelą korelacji określoną w załączniku IV.

Artykuł 48

Transpozycja

1. Państwa członkowskie przyjmują i publikują do dnia 20 listopada 2025 r. przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy. Niezwłocznie przekazują one Komisji tekst tych przepisów.

Państwa członkowskie stosują te przepisy od dnia 20 listopada 2026 r.

Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Przepisy te zawierają także wskazanie, że w istniejących przepisach ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odniesienia do dyrektywy uchylonej niniejszą dyrektywą odczytuje się jako odniesienia do niniejszej dyrektywy. Sposób dokonywania takiego odniesienia i formułowania takiego wskazania określany jest przez państwa członkowskie.

2. Państwa członkowskie przekazują Komisji teksty podstawowych przepisów prawa krajowego, przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 49

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 50

Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu dnia 18 października 2023 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodnicząca
R. METSOLA

W imieniu Rady
Przewodniczący
J. M. ALBARES BUENO

ZAŁĄCZNIK I

STANDARDOWY EUROPEJSKI ARKUSZ INFORMACYJNY DOTYCZĄCY KREDYTU KONSUMENCKIEGO ⁽¹⁾

Kluczowe informacje

Część I [Zawsze na pierwszej stronie arkusza]:

Kredytodawca W stosownych przypadkach Pośrednik kredytowy	[Dane identyfikacyjne] [Dane identyfikacyjne]
Całkowita kwota kredytu <i>Jest to maksymalna kwota lub łączne sumy udostępnione na podstawie umowy o kredyt.</i>	
Okres obowiązywania umowy o kredyt	
Stopa oprocentowania kredytu lub, w stosownych przypadkach, różne stopy oprocentowania kredytu mające zastosowanie do umowy o kredyt	[% — stała lub — zmienna, — okresy]
Rzeczywista roczna stopa oprocentowania (RRSO) <i>Jest to całkowity koszt wyrażony jako procent całkowitej kwoty kredytu w stosunku rocznym.</i> <i>RRSO ma Pani/Panu pomóc porównać poszczególne oferty.</i>	
Całkowita kwota, jaką będzie Pani/Pan musiała/musiał spłacić <i>Jest to kwota pożyczonego kapitału wraz z odsetkami i ewentualnymi kosztami związanymi z Pani/Pana kredytem.</i>	[Suma całkowitej kwoty kredytu i całkowitego kosztu kredytu ponoszonego przez konsumenta]
W stosownych przypadkach Kredyt został udzielony w formie odroczonej płatności za dane towary lub usługi lub jest powiązany z dostawą konkretnych towarów lub świadczeniem konkretnych usług Nazwa towaru/usługi Cena gotówkowa	
Koszty w przypadku wystąpienia opóźnień w płatnościach	Zostanie Pani/Pan obciążona/obciążony następującymi kwotami: [...] (mająca zastosowanie stopa oprocentowania kredytu oraz ustalenia dotyczące jej korekt, a także, w stosownych przypadkach, opłaty z tytułu zaległości w spłacie)] z tytułu opóźnień w płatnościach.

⁽¹⁾ Tam, gdzie widnieje oznaczenie „w stosownych przypadkach”, kredytodawca musi wypełnić odpowiednie pole, jeżeli informacja dotyczy rodzaju kredytu, lub musi usunąć informację lub całą pozycję, jeżeli informacja ta nie dotyczy danego rodzaju kredytu. Wyjaśnienia kursywą powinny pomóc konsumentowi lepiej zrozumieć dane liczbowe. Objasnienia w nawiasach kwadratowych przedstawiono na potrzeby kredytodawcy lub pośrednika kredytowego i muszą one zostać zastąpione odpowiednimi informacjami.

Część II [Jeżeli następujące elementy nie mogą być umieszczone w widoczny sposób na jednej stronie, umieszcza się je w pierwszej części arkusza na drugiej stronie]:

<p>Raty oraz, w stosownych przypadkach, kolejność, w jakiej będą one zaliczane na poczet spłaty</p>	<p>Będzie Pani/Pan musiała/musiał dokonać spłaty na następujących warunkach:</p> <p>[Kwota, liczba i częstotliwość płatności, jakich ma dokonać konsument]</p> <p>Odsetki lub opłaty będą podlegać spłacie w następujący sposób:</p>
<p>Ostrzeżenie o konsekwencjach braku płatności lub opóźnień w płatnościach</p> <p><i>Brak płatności lub opóźnienie w płatnościach może mieć dla Pani/Pana poważne konsekwencje (np. przymusowa sprzedaż) i może utrudnić otrzymanie kredytu w przyszłości.</i></p>	
<p>Prawo do odstąpienia od umowy</p> <p><i>Ma Pani/Pan prawo do odstąpienia od umowy o kredyt w terminie 14 dni kalendarzowych.</i></p>	Tak/nie
<p>Przedterminowa spłata</p> <p><i>Ma Pani/Pan prawo do spłaty kredytu przed terminem – w całości lub w części i w dowolnym momencie.</i></p> <p>W stosownych przypadkach</p> <p>Kredytodawca jest uprawniony do rekompensaty w przypadku przedterminowej spłaty.</p>	Tak
<p>Kredytodawca</p> <p>Adres</p> <p>Nr telefonu</p> <p>Adres e-mail</p> <p>Adres strony internetowej (*)</p>	
<p>W stosownych przypadkach</p> <p>Pośrednik kredytowy</p> <p>Adres</p> <p>Nr telefonu</p> <p>Adres e-mail</p> <p>Adres strony internetowej (*)</p>	

(*) Ta informacja ma charakter opcjonalny.

Dodatkowe informacje na temat umowy o kredyt

1. Opis głównych cech produktu kredytowego

Rodzaj kredytu	
Warunki dokonywania wypłat <i>W jaki sposób i w jakim terminie otrzyma Pani/Pan pieniądze.</i> W stosownych przypadkach Inne mechanizmy dokonywania wypłat dla danego rodzaju umowy o kredyt mogą skutkować wyższą rzeczywistą roczną stopą oprocentowania	[Jeżeli umowa o kredyt przewiduje różne sposoby dokonywania wypłat, w odniesieniu do których obowiązują różne opłaty lub stopy oprocentowania kredytu, a kredytodawca stosuje założenie, o którym mowa w załączniku III część II lit. b) – należy wskazać, że inne mechanizmy dokonywania wypłat dotyczące odnośnego rodzaju umowy o kredyt mogą skutkować wyższą rzeczywistą roczną stopą oprocentowania]
W stosownych przypadkach Wymagane zabezpieczenia <i>Jest to opis zabezpieczenia, jakie musi Pani/Pan przedstawić w związku z umową o kredyt.</i>	[Rodzaj zabezpieczenia]
W stosownych przypadkach Dokonanie płatności nie powoduje natychmiastowej spłaty kapitału.	
W stosownych przypadkach Cena została spersonalizowana na podstawie zautomatyzowanego podejmowania decyzji.	

2. Koszty kredytu

W stosownych przypadkach Różne stopy oprocentowania kredytu mające zastosowanie do umowy o kredyt	[% — stała lub — zmienna (z podaniem indeksu lub stopy referencyjnej mających zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu), — okresy, — warunki stosowania każdej stopy oprocentowania kredytu, — okresy, warunki i procedury zmiany każdej stopy oprocentowania kredytu]
Reprezentatywny przykład ilustrujący rzeczywistą roczną stopę oprocentowania (RRSO) oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta	[w % Należy tu podać reprezentatywny przykład, podając wszystkie założenia przyjęte do obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania]
Czy do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach niezbędne jest: — wykupienie ubezpieczenia zabezpieczającego spłatę kredytu, lub — skorzystanie z umowy o świadczenie usług dodatkowych? <i>Jeżeli koszty tych usług nie są znane kredytodawcy, to nie są one uwzględnione w RRSO.</i>	Tak/nie [jeżeli tak, proszę podać rodzaj ubezpieczenia] Tak/nie [jeżeli tak, proszę podać rodzaj usługi dodatkowej]

Koszty powiązane

W stosownych przypadkach Do zapisu transakcji płatności i wypłat wymagane są opłaty z tytułu prowadzenia jednego lub kilku rachunków	
W stosownych przypadkach Wysokość kosztów korzystania z określonych środków płatniczych (np. karty kredytowej)	
W stosownych przypadkach Wszelkie inne koszty wynikające z umowy o kredyt	
W stosownych przypadkach Warunki, na jakich wyżej wymienione koszty związane z umową o kredyt mogą ulegać zmianie	
W stosownych przypadkach Konieczność poniesienia kosztów notarialnych	

3. Inne ważne aspekty prawne

W stosownych przypadkach Kredytodawca jest uprawniony do rekompensaty w przypadku przedterminowej spłaty	[Ustalenie rekompensaty (metoda obliczania) zgodnie z przepisami wykonawczymi do art. 29 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2225 (1)]
Sprawdzenie w bazie danych <i>Kredytodawca musi natychmiast i bez pobierania żadnych opłat udzielić Pani/Panu informacji o wyniku sprawdzenia w bazie danych, w przypadku gdy wniosek o kredyt zostanie odrzucony na podstawie informacji uzyskanych w wyniku takiego sprawdzenia.</i>	
Prawo do otrzymania projektu umowy o kredyt <i>Ma Pani/Pan prawo do bezpłatnego otrzymania na żądanie egzemplarza projektu umowy o kredyt. Przepis ten stosuje się, jeżeli w chwili, gdy zgłasza Pani/Pan takie żądanie, kredytodawca wyraża chęć zawarcia z Panią/Panem umowy o kredyt.</i>	
W stosownych przypadkach Czas, przez jaki kredytodawca jest związany treścią informacji udzielanych przed zawarciem umowy	Informacje zawarte w niniejszym arkuszu zachowują ważność od dnia [...] do dnia [...].
Informacje dotyczące odwołań <i>Ma Pani/Pan prawo dostępu do pozasądowego mechanizmu skargowego i odwoławczego</i>	[Pozasądowy mechanizm skargowy i odwoławczy dla konsumenta i sposoby dostępu do niego]

Ostrzeżenie dotyczące prawnych i finansowych konsekwencji nieprzestrzegania zobowiązań <i>Nieprzestrzeganie zobowiązań związanych z umową o kredyt inne niż opóźnienia w płatnościach lub brak płatności może mieć dla Pani/Pana poważne konsekwencje.</i>	
Harmonogram spłat	[Harmonogram spłat zawierający wszystkie płatności oraz spłaty dokonywane przez konsumenta w okresie obowiązywania umowy o kredyt, w tym płatności za wszelkie usługi dodatkowe]

(¹) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2225 z dnia 18 października 2023 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady 2008/48/WE (Dz.U. L, 2023/2225, 30.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2225/oj>).

W stosownych przypadkach

4. Dodatkowe informacje podawane w przypadku sprzedaży usług finansowych na odległość

a) Informacje dotyczące kredytodawcy	
W stosownych przypadkach Przedstawiciel kredytodawcy w Pani/Pana państwie członkowskim zamieszkania Adres Nr telefonu Adres e-mail Adres strony internetowej (*)	[Dane identyfikacyjne] [Adres, z którego ma korzystać konsument]
W stosownych przypadkach Rejestracja	[Rejestr handlowy, do którego został wpisany kredytodawca, oraz numer, pod którym kredytodawca został zarejestrowany, lub równoważny sposób jego identyfikacji w tym rejestrze]
W stosownych przypadkach Organ nadzoru	
b) Informacje dotyczące umowy o kredyt	
W stosownych przypadkach Korzystanie z prawa do odstąpienia od umowy	[Praktyczne wskazówki dotyczące korzystania z prawa do odstąpienia od umowy, zawierające między innymi termin, w jakim można skorzystać z tego prawa, adres, na który należy wysłać powiadomienie o odstąpieniu, informacje na temat konsekwencji nieskorzystania z tego prawa]
W stosownych przypadkach Prawo przyjmowane przez kredytodawcę za podstawę ustanowienia z Panią/Panem stosunków przed zawarciem umowy o kredyt	
W stosownych przypadkach Klauzula dotycząca prawa właściwego dla umowy o kredyt lub właściwego sądu	[Należy tu podać stosowną klauzulę]
W stosownych przypadkach System językowy	Informacje i warunki umowne będą podawane w języku [dany język]. Za Pani/Pana zgodą w okresie obowiązywania umowy o kredyt zamierzamy się z Panią/Panem porozumiewać w języku/językach [dany język/dane języki].

(*) Ta informacja ma dla kredytodawcy charakter opcjonalny.

ZAŁĄCZNIK II

EUROPEJSKI ARKUSZ INFORMACYJNY DOTYCZĄCY KREDYTU KONSUMENCKIEGO ⁽¹⁾**Kredyt konsumencki oferowany przez niektóre organizacje kredytowe (art. 2 ust. 6 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2225 ⁽²⁾)****Konwersja długu (art. 2 ust. 7 dyrektywy (UE) 2023/2225)****Kluczowe informacje****Część I [Zawsze na pierwszej stronie arkusza]:**

Kredytodawca	[Dane identyfikacyjne]
W stosownych przypadkach Pośrednik kredytowy	[Dane identyfikacyjne]
Całkowita kwota kredytu <i>Jest to maksymalna kwota lub łączne sumy udostępnione na podstawie umowy o kredyt.</i>	
Okres obowiązywania umowy o kredyt	
Stopa oprocentowania kredytu lub, w stosownych przypadkach, różne stopy oprocentowania kredytu mające zastosowanie do umowy o kredyt	[% — stała lub — zmienna, — okresy]
Rzeczywista roczna stopa oprocentowania (RRSO) <i>Jest to całkowity koszt wyrażony jako procent całkowitej kwoty kredytu w stosunku rocznym. RRSO ma Pani/Panu pomóc porównać poszczególne oferty.</i>	
Całkowita kwota, jaką będzie Pani/Pan musiała/musiał spłacić <i>Jest to kwota pożyczonego kapitału wraz z odsetkami i ewentualnymi kosztami związanymi z Pani/Pana kredytem.</i>	[Suma całkowitej kwoty kredytu i całkowitego kosztu kredytu ponoszonego przez konsumenta]
W stosownych przypadkach Kredyt został udzielony w formie odroczonej płatności za dane towary lub usługi lub jest powiązany z dostawą konkretnych towarów lub świadczeniem konkretnych usług Nazwa towaru/usługi Cena gotówkowa	

⁽¹⁾ Tam, gdzie widnieje oznaczenie „w stosownych przypadkach”, kredytodawca musi wypełnić odpowiednie pole, jeżeli informacja dotyczy danego rodzaju kredytu, lub musi usunąć informację lub całą pozycję, jeżeli informacja ta nie dotyczy odnośnego rodzaju kredytu. Wyjaśnienia kursywą powinny pomóc konsumentowi lepiej zrozumieć dane liczbowe. Objasnienia w nawiasach kwadratowych przedstawiono na potrzeby kredytodawcy lub pośrednika kredytowego i muszą one zostać zastąpione odpowiednimi informacjami.

⁽²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2225 z dnia 18 października 2023 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę 2008/48/WE (Dz.U. L, 2023/2225, 30.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2225/oj>).

Koszty w przypadku wystąpienia opóźnień w płatnościach	Zostanie Pani/Pan obciążona/obciążony następującymi kwotami: [...] (mająca zastosowanie stopa oprocentowania kredytu oraz ustalenia dotyczące jej korekt, a także, w stosownych przypadkach, opłaty z tytułu zaległości w spłacie)] z tytułu opóźnień w płatnościach.
--	---

Część II [Jeżeli następujące elementy nie mogą być umieszczone w widoczny sposób na jednej stronie, umieszcza się je w pierwszej części arkusza na drugiej stronie]:

Raty oraz, w stosownych przypadkach, kolejność, w jakiej będą one zaliczane na poczet spłaty	Będzie Pani/Pan musiała/musiał dokonać spłaty na następujących warunkach: [Kwota, liczba i częstotliwość płatności, jakich ma dokonać konsument] Odsetki lub opłaty będą podlegać spłacie w następujący sposób:
Ostrzeżenie o konsekwencjach braku płatności lub opóźnień w płatnościach <i>Brak płatności lub opóźnienie w płatnościach może mieć dla Pani/Pana poważne konsekwencje (np. przymusowa sprzedaż) i może utrudnić otrzymanie kredytu w przyszłości.</i>	
Prawo do odstąpienia od umowy	Tak/nie
Przedterminowa spłata <i>Ma Pani/Pan prawo do spłaty kredytu przed terminem – w całości lub w części i w dowolnym momencie.</i> W stosownych przypadkach Kredytodawca jest uprawniony do rekompensaty w przypadku przedterminowej spłaty.	
Kredytodawca Adres Nr telefonu Adres e-mail Adres strony internetowej (*)	
W stosownych przypadkach Pośrednik kredytowy Adres Nr telefonu Adres e-mail Adres strony internetowej (*)	

(*) Ta informacja ma charakter opcjonalny.

Dodatkowe informacje na temat umowy o kredyt

1. Opis głównych cech produktu kredytowego

Rodzaj kredytu	
W stosownych przypadkach Wskazanie, że od konsumenta będzie można żądać w dowolnym momencie spłaty pełnej kwoty kredytu	
W stosownych przypadkach Cena została spersonalizowana na podstawie zautomatyzowanego podejmowania decyzji.	

2. Koszty kredytu

W stosownych przypadkach Różne stopy oprocentowania kredytu mające zastosowanie do umowy o kredyt	[% — stała, lub — zmienna (z podaniem indeksu lub stopy referencyjnej mających zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu), — okresy, — warunki stosowania każdej stopy oprocentowania kredytu]
Reprezentatywny przykład ilustrujący rzeczywistą roczną stopę oprocentowania (RRSO) oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta	[w % Należy tu podać reprezentatywny przykład, podając wszystkie założenia przyjęte do obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania]
W stosownych przypadkach Koszty W stosownych przypadkach Warunki, na jakich koszty te mogą ulegać zmianie	[Koszty ponoszone od chwili zawarcia umowy o kredyt]

3. Inne ważne aspekty prawne

Rozwiązanie umowy o kredyt	[Warunki i procedura rozwiązania umowy o kredyt]
W stosownych przypadkach Kredytodawca jest uprawniony do rekompensaty w przypadku przedterminowej spłaty	[Ustalenie rekompensaty (metoda obliczania) zgodnie z przepisami wykonawczymi do art. 29 dyrektywy (UE) 2023/2225]
Sprawdzenie w bazie danych <i>Kredytodawca musi natychmiast i bez pobierania żadnych opłat udzielić Pani/Panu informacji o wyniku sprawdzenia w bazie danych, w przypadku gdy wniosek o kredyt zostanie odrzucony na podstawie informacji uzyskanych w wyniku takiego sprawdzenia.</i>	
W stosownych przypadkach Czas, przez jaki kredytodawca jest związany treścią informacji udzielanych przed zawarciem umowy	Informacje zawarte w niniejszym arkuszu zachowują ważność od dnia [...] do dnia [...].

<p>Informacje dotyczące odwołań</p> <p><i>Ma Pani/Pan prawo dostępu do pozasądowego mechanizmu skargowego i odwoławczego.</i></p>	[Pozasądowy mechanizm skargowy i odwoławczy dla konsumenta i sposoby dostępu do niego]
<p>Ostrzeżenie dotyczące prawnych i finansowych konsekwencji nieprzestrzegania zobowiązań</p> <p><i>Nieprzestrzeganie zobowiązań związanych z umową o kredyt inne niż opóźnienia w płatnościach lub brak płatności może mieć dla Pani/Pana poważne konsekwencje.</i></p>	
Harmonogram spłat	[Harmonogram spłat zawierający wszystkie płatności i spłaty dokonywane przez konsumenta w okresie obowiązywania umowy, w tym płatności za wszelkie usługi dodatkowe]

W stosownych przypadkach

4. Dodatkowe informacje podawane w przypadku sprzedaży usług finansowych na odległość

a) Informacje dotyczące kredytodawcy	
<p>W stosownych przypadkach</p> <p>Przedstawiciel kredytodawcy w Pani/Pana państwie członkowskim zamieszkania</p> <p>Adres</p> <p>Nr telefonu</p> <p>Adres e-mail</p> <p>Adres strony internetowej (*)</p>	<p>[Dane identyfikacyjne]</p> <p>[Adres, z którego ma korzystać konsument]</p>
<p>W stosownych przypadkach</p> <p>Rejestracja</p>	[Rejestr handlowy, do którego został wpisany kredytodawca, oraz numer, pod którym kredytodawca został zarejestrowany, lub równoważny sposób jego identyfikacji w tym rejestrze]
<p>W stosownych przypadkach</p> <p>Organ nadzoru</p>	
b) Informacje dotyczące umowy o kredyt	
<p>W stosownych przypadkach</p> <p>Korzystanie z prawa do odstąpienia od umowy</p>	[Praktyczne wskazówki dotyczące korzystania z prawa do odstąpienia od umowy, zawierające między innymi okres, w którym można skorzystać z tego prawa, adres, na który należy wysłać powiadomienie o odstąpieniu, informacje na temat konsekwencji nieskorzystania z tego prawa]
<p>W stosownych przypadkach</p> <p>Prawo przyjmowane przez kredytodawcę za podstawę ustanowienia z Panią/Panem stosunków przed zawarciem umowy o kredyt</p>	

W stosownych przypadkach Klauzula dotycząca prawa właściwego dla umowy o kredyt lub właściwego sądu	[Należy tu podać stosowną klauzulę]
W stosownych przypadkach System językowy	Informacje i warunki umowne będą podawane w języku [dany język]. Za Pani/Pana zgodą w okresie obowiązywania umowy o kredyt zamierzamy się z Panią/Panem porozumiewać w języku/językach [dany język/dane języki].

(*) Ta informacja ma dla kredytodawcy charakter opcjonalny.

ZAŁĄCZNIK III

I. Podstawowe równanie wyrażające równowagę wypłat z jednej strony oraz spłat i opłat z drugiej strony.

Rzeczywistą roczną stopę oprocentowania (RRSO) ustala się za pomocą podstawowego równania, którego strony wyrażają, w stosunku rocznym całkowitą wartość bieżącą wypłat, z jednej strony, oraz całkowitą wartość bieżącą spłat i ponoszonych opłat, z drugiej strony, tj.:

$$\sum_{k=1}^m C_k (1 + X)^{-t_k} = \sum_{l=1}^{m'} D_l (1 + X)^{-s_l}$$

gdzie:

— X	oznacza RRSO,
— m	oznacza numer kolejny ostatniej wypłaty,
— k	oznacza numer kolejny wypłaty, zatem $1 \leq k \leq m$,
— C_k	oznacza kwotę wypłaty k,
— t_k	oznacza odstęp czasu, wyrażony w latach lub ułamkach roku, pomiędzy dniem pierwszej wypłaty a dniem każdej kolejnej wypłaty, zatem $t_1 = 0$,
— m'	oznacza numer kolejny ostatniej spłaty lub ponoszonych opłat,
— l	oznacza numer kolejny spłaty lub ponoszonych opłat,
— D_l	oznacza kwotę spłaty lub ponoszonych opłat,
— s_l	oznacza odstęp czasu, wyrażony w latach lub ułamkach roku, pomiędzy dniem pierwszej wypłaty a dniem każdej spłaty lub wniesienia opłat.

Uwagi

- Kwoty płacone przez obie strony w różnych momentach niekoniecznie muszą być równe i nie muszą być płacone w równych odstępach czasu.
- Data początkową jest data dokonania pierwszej wypłaty.
- Odstępy czasu między datami wykorzystywanymi do obliczeń wyraża się w latach lub w ułamkach roku. Przyjmuje się, że rok liczy 365 dni (lub w przypadku lat przestępnych – 366 dni), 52 tygodnie lub dwanaście równych miesięcy. Przyjmuje się, że miesiąc ma 30,41666 dnia (tj. 365/12) bez względu na to, czy przypada w roku przestępnym czy nie.

W przypadku gdy odstępy czasu zastosowane w obliczeniach nie mogą być wyrażone jako liczba całkowita tygodni, miesięcy lub lat, odstępy te są wyrażane jako liczba całkowita jednego z tych okresów w połączeniu z liczbą dni. W przypadku stosowania dni:

- liczy się każdy dzień, wraz z weekendami i świętami;
 - równe okresy, a następnie dni, liczy się wstecz do daty pierwszej wypłaty;
 - długość okresu złożonego z dni otrzymuje się, wyłączając pierwszy dzień i włączając ostatni dzień; wyraża się ją w latach, dzieląc dany okres przez liczbę dni (365 lub 366 dni) całego roku, licząc wstecz od ostatniego dnia do tego samego dnia w poprzedzającym roku.
- d) Wynik obliczeń podaje się z dokładnością do co najmniej jednego miejsca po przecinku. Jeżeli cyfra występująca na kolejnym miejscu po przecinku jest równa co najmniej 5, cyfrę poprzedzającą zwiększa się o jeden.

- e) Równanie można ewentualnie zapisać z wykorzystaniem jednej sumy i koncepcji przepływów (A_k), które mogą być dodatnie lub ujemne, innymi słowy zapłacone albo otrzymane w okresach 1 do n , wyrażonych w latach, tj.:

$$S = \sum_{k=1}^n A_k (1 + X)^{-t_k}$$

gdzie S oznacza bieżące saldo przepływów. Jeżeli celem jest zachowanie równoważności przepływów, wartość S będzie równa zeru.

II. Dodatkowe założenia do obliczania RRSO są następujące:

- a) Jeżeli umowa o kredyt daje konsumentowi swobodę dokonywania wypłat, przyjmuje się, że całkowita kwota kredytu została wypłacona od razu i w całości.
- b) Jeżeli umowa o kredyt daje konsumentowi zasadniczo swobodę dokonywania wypłat, ale przewidując poszczególne sposoby dokonywania tych wypłat, wprowadza ograniczenia kwotowe lub czasowe dotyczące kredytu, przyjmuje się, że kwota kredytu została wypłacona w najwcześniejszym przewidzianym w umowie o kredyt terminie i zgodnie z tymi limitami wypłat.
- c) Jeżeli umowa o kredyt przewiduje różne sposoby dokonywania wypłat z zastosowaniem różnych opłat lub różnych stóp oprocentowania kredytu, przyjmuje się, że całkowita kwota kredytu jest wypłacana z zastosowaniem najwyższej możliwej opłaty i stopy oprocentowania kredytu mających zastosowanie do najbardziej rozpowszechnionych mechanizmów dokonywania wypłat w danym rodzaju umowy o kredyt.
- d) W przypadku kredytu w rachunku bieżącym przyjmuje się, że całkowita kwota kredytu została wypłacona w całości i na cały okres obowiązywania umowy o kredyt. Jeżeli okres obowiązywania umowy o kredyt w rachunku bieżącym nie jest znany, obliczenia RRSO dokonuje się przy założeniu, że okres obowiązywania kredytu wynosi trzy miesiące.
- e) W przypadku umowy o kredyt odnawialny innej niż umowa o kredyt w rachunku bieżącym zakłada się, że:
- (i) kredytu udziela się na okres jednego roku, począwszy od dnia pierwszej wypłaty, i płatność końcowa dokonana przez konsumenta pokrywa ewentualny kapitał pozostający do spłaty, ewentualne odsetki i inne opłaty;
 - (ii) kapitał jest spłacany przez konsumenta w równych płatnościach miesięcznych, przy czym pierwsza płatność dokonywana jest w miesiąc po pierwszej wypłacie. Jednakże w przypadkach gdy spłata kapitału musi nastąpić w całości, w jednej płatności, przed upływem każdorazowego terminu płatności, zakłada się, że kolejne wypłaty i spłaty całego kapitału przez konsumenta następują w okresie jednego roku. Odsetki i inne opłaty stosuje się odpowiednio do tych wypłat i spłat kapitału oraz zgodnie z postanowieniami umowy o kredyt.
- Do celów niniejszej litery umowa o kredyt odnawialny oznacza umowę o kredyt na czas nieokreślony i obejmuje również kredyty, które podlegają pełnej spłacie w ciągu jakiegoś okresu lub po jego zakończeniu i w ramach których, po dokonaniu spłaty, istnieje możliwość dokonania ponownej wypłaty.
- f) W przypadku umów o kredyt innych niż umowy o kredyt w rachunku bieżącym i umowy o kredyt odnawialny, zgodnie z założeniami określonymi w lit. d) i e):
- (i) jeżeli nie można ustalić terminu ani kwoty spłaty kapitału, do której zobowiązany jest konsument, zakłada się, że spłaty dokonano w najwcześniejszym terminie przewidzianym w umowie o kredyt przy zastosowaniu najniższej kwoty przewidzianej w tej umowie;
 - (ii) jeżeli nie można ustalić odstępu czasu między pierwszą wypłatą a datą pierwszej płatności, do której zobowiązany jest konsument, zakłada się, że jest to odstęp najkrótszy.

- g) Jeżeli na podstawie umowy o kredyt lub założeń określonych w lit. d), e) lub f) nie można ustalić terminu ani kwoty płatności, do której zobowiązany jest konsument, zakłada się, że płatności dokonano zgodnie z terminami i warunkami wymaganymi przez kredytodawcę, a jeżeli wspomniane terminy i warunki nie są znane, zakłada się, że:
- (i) odsetki podlegają zapłacie wraz ze spłatą kapitału;
 - (ii) opłata niezwiązana z odsetkami wyrażona w pojedynczej kwocie podlega zapłacie w dniu zawarcia umowy o kredyt;
 - (iii) opłaty niezwiązane z odsetkami wyrażone jako szereg płatności podlegają zapłacie w regularnych odstępach czasu, począwszy od dnia pierwszej spłaty kapitału, przy czym jeżeli kwoty takich płatności nie są znane, zakłada się, że kwoty te są jednakowe;
 - (iv) płatność końcowa pokrywa ewentualny kapitał pozostający do spłaty, ewentualne odsetki i inne opłaty.
- h) Jeżeli nie ustalono jeszcze maksymalnej kwoty kredytu, przyjmuje się, że wynosi on 1 500 EUR.
- i) Jeżeli w ograniczonym okresie lub dla ograniczonej kwoty oferuje się różne stopy oprocentowania kredytu i różną wysokość opłat, za stopę oprocentowania kredytu i opłaty w całym okresie obowiązywania umowy o kredyt przyjmuje się najwyższą stopę i najwyższe opłaty.
- j) W przypadku umów o kredyt konsumencki, w których ustalono stałą stopę oprocentowania kredytu w odniesieniu do początkowego okresu, na koniec którego ustala się nową stopę oprocentowania kredytu, która następnie jest okresowo korygowana zgodnie z uzgodnionym wskaźnikiem, RRSO oblicza się na podstawie założenia, że po zakończeniu okresu, w którym obowiązuje stała stopa oprocentowania kredytu, stopa oprocentowania kredytu jest taka sama jak w chwili obliczania RRSO i opiera się na obowiązującej w tym czasie wartości uzgodnionego wskaźnika.
-

ZAŁĄCZNIK IV

Tabela korelacji

Dyrektywa 2008/48/WE	Niniejsza dyrektywa
art. 1	art. 1
art. 2 ust. 1	art. 2 ust. 1
—	
art. 2 ust. 2 lit. a), b) i c)	art. 2 ust. 2 lit. a), b) i c)
art. 2 ust. 2 lit. d)	art. 2 ust. 2 lit. g)
art. 2 ust. 2 lit. e) i f)	—
art. 2 ust. 2 lit. g), h), i), j), k) i l)	art. 2 ust. 2 lit. d), e), f), i), j) i k)
art. 2 ust. 2a	art. 2 ust. 3
art. 2 ust. 3	—
art. 2 ust. 4, 5 i 6	art. 2 ust. 4, 6 i 7
art. 3 lit. a), b) i c)	art. 3 pkt 1, 2 i 3
—	art. 3 pkt 4
art. 3 lit. d) i e)	art. 3 pkt 18 i 19
art. 3 lit. f)	art. 3 pkt 12
art. 3 lit. g), h), i), j), k), l) i m)	art. 3 pkt 5, 6, 7, 8, 9, 10 i 11
art. 3 lit. n)	art. 3 pkt 20
—	art. 3 pkt 13, 14, 15, 16, 17, 18, 21 i 22
—	art. 5
—	art. 6
—	art. 7
art. 4	art. 8
—	art. 9
art. 5 ust. 1	art. 10 ust. 1, 3, 5 i 6
art. 5 ust. 2	art. 10 ust. 7
art. 5 ust. 4	art. 10 ust. 8
art. 5 ust. 5	art. 10 ust. 9
art. 5 ust. 6	art. 12 ust. 1 lit. a), b) i c) i art. 12 ust. 2
art. 6 ust. 1 i 3	art. 11 ust. 1, 2 i 4
art. 6 ust. 2	—
art. 6 ust. 4	art. 11 ust. 6
art. 6 ust. 5	—
art. 6 ust. 6	art. 11 ust. 7
art. 6 ust. 7	—
art. 7	art. 10 ust. 10 i art. 11 ust. 8
—	art. 13

art. 8	art. 18
—	art. 14
—	art. 15
—	art. 16
—	art. 17
art. 9	art. 19
art. 10 ust. 1	art. 20
art. 10 ust. 2, 3 i 4	art. 21
art. 10 ust. 5	—
art. 11a	art. 22
art. 11	art. 23
art. 12	art. 24
art. 13	art. 28
art. 14	art. 26
art. 15	art. 27
art. 16	art. 29
art. 17	art. 39
art. 18	art. 25
art. 19	art. 30
—	art. 31
—	art. 32
—	art. 33
—	art. 34
art. 16a	art. 35
—	art. 36
art. 20	art. 37
art. 21	art. 38
—	art. 41
art. 22	art. 42 i 43
art. 23	art. 44
art. 24	art. 40
art. 24a	art. 45
art. 26	art. 42 ust. 2
art. 27 ust. 1	art. 48
art. 27 ust. 2	art. 46
art. 28	art. 4
art. 29	art. 47
art. 30	art. 47
art. 31	art. 49

art. 32	art. 50
załącznik I	załącznik III
załącznik II	załącznik I
załącznik III	załącznik II
—	załącznik IV
